

كتاب

مفتاح التواريخ

249(5)

رسولنا محمد مصطفى صلى الله عليه وسلمك احوالني وملة اسلامك ظهور
وانتشارني بيانده دره داملا شهاب الدين المرجاني حضر تلمرينك شاگردانندن
حبيب النجار بن ملا محمد كافي الاسترلي طماقنك اثرى ومؤلفيدر.

⌘ اخطار ⌘

فخر عالم صلى الله عليه وسامنك احوالنده اقوال مختلفه واختلافات كثيرة
واقع اولسه ده ابن الاثير ومسعودى وجودت اقدى الاستانبولى
تاريخ لرينه اعتماد قلب فقط قول واحد وصحيح ني بيان ايله
اكتفا ايلدك خطاء وسهوا تمزه واقفا اولان ذوات كرامتك
انسانيت ونقصا تمزه حمل ايدب عفو بيورما لرى
تممنى وما مؤلمزدره.

ملتمزم الطبع محمد جان الكرىمى مع شقيقه شريف جان وحسن
بمطبعتهم المؤسسة في ١٣١٧ الهجرية الموافقة للسنة
١٨٠٠ الميلادية بقزان

❖ مفتاح التواریخ ❖

❖ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ❖

❖ رسولزنگ ولادتندن مقدم اولان احوال ❖

رسول الثقلین سید الانبیاء وخاتم المرسلین ذی شان و شرف پیغمبر من صلی الله
تعالی علیه وسلم نك مبعوث و مرسل اولماسی کتب سماویه ده مذکور و مین
اولدقی کبی انبیاء عظام دخی بیله خبر و یرور لار ایدی اول زمانده اولان کاهن
ماهر لار دخی خبر و یروب توصیف و تعریف ایدر لر ایدی . دیار عرب دن
ظهور ایتماسی دخی معلوم و مشهور ایدی فخر عالم مزنگ دیار عرب دن ظهور
ایتماسی ایسه مقنضی حکمت و مصاحبت ایدی زیرا عرب لر اولوقت دنیا به
یا یلمش اولان فنا لیره بولاشمدقلاری کبی روما ایمپراطور لری نك بوزق
عادتلرینه دخی او یمامش لار ایدی و نسب حسب لری ایله مباحات و تفاخر
ایذب مع هذا ساسله لر نی رعایه ایدن لر دن اولدقلری کبی قوت و شجاعت
و عدالت ایله موصوف اولوب کلام لر نده و عهد لر نده صادق ایدیلر
اگر چه عرب لر اول وقت علوم و صنایع دن بی بهره ایسه لر ده فصاحت

و بلاغت صاحب لری چوق ایدی نهایت کوزل و بلیغ شعرلارا و قورلر و دایما
 فصاحت و بلاغت ایله تفاخر ایدرلار ایدی حتی مکه جوارنده سوق عکاظ نام
 محلهده هر ییل ذی القعدة آینده الوغ مجلس لار قورب هر طرف دن فصحاء
 و بلفاء اکثرب کوزل شعرلار و فصیح خطبه لار اوقب فصاحت و بلاغتی فوق
 اولانلره آفرین لار ایستورلار ایدی بلاغتی فوق الغایه اولان شعر لری کعبه
 شریف دیوارینه باغلار لر ایدی کعبه دیوارینه باغلانمش یدی قصیده و ارایدیکه
 (معلقات سبعة) دینلان آنلردر زمان جاهلیت و فترت ده عرب لر نك فصاحت
 و بلاغت چه بودر جهده اولمالرینه نظر دقیق و صحیح ایله تفتیش بیور لسه
 الله تبارک و تعالی طرفندان بولسان اوزره بر کتاب کما سینه اشارت ایدی .
 مذکور نبی عالی و ذی شان نك ابو الانبیاء خلیل الرحمن ابراهیم علیه السلام نك
 ولد عزیز لری اسمعیل علیه السلام نسلندان مبعوث اولماسی توراة شریفده
 معلوم و مبسوط ایدی فی الواقع رسول اکرم مز اسمعیل علیه الصلوة و السلام نك
 نسل پا کندن ظهور ایتمشدر زیرا رسول مز نك اسمی محمد در آناسی عبد الله
 و آنک آناسی عبدالمطلب آنک آناسی هاشم آنک آناسی عبدمناف آنک آناسی قصی
 آنک آناسی کلاب آنک آناسی مرة آنک آناسی کعب آنک آناسی لؤی آنک آناسی
 غالب آنک آناسی فهر آنک آناسی مالک آنک آناسی قیس آنک آناسی کمانه آنک آناسی
 خزیمه آنک آناسی مدرکه آنک آناسی الیاس آنک آناسی مضر آنک آناسی نزار آنک
 آناسی معد آنک آناسی عدنان آنک آناسی ادد آنک آناسی ناخور آنک آناسی تبرح
 آنک آناسی یعرب آنک آناسی یشجب آنک آناسی نابت آنک آناسی اسمعیل بن ابراهیم
 علیهما الصلوة و السلام دره

معلوم اولسون که رسول اکرم مز نك آبا و اجدادی بوذاتلر در هر بری نك اولاد
 و ذریاتلری چو غالب هر قایوسی قبایل و طوایفه رئیس و مقتدا به اولدیلر حضرت
 آدم دن یرو اولاددن اولاده انتقال ایده کلمش اولان نور محمدی حضرت
 ابراهیم دن اسمعیل علیه السلامه انتقال ایذب حضرت اسمعیل دن صونک اولاد

واحفادنده همیشه ظهور ایدار ایدی رسولز نك اجدادندن قایوسی در خیرلو
 و متقی اولسه مذکور نور نبوت شونک یدنده ظهور و لمعان ایدار ایدی و قایوسنده
 لمعان ایدار سه مذبور ذات قومی آراسنده رئیس و مقتدا به اولب و بوقوم ایسه
 غیر طائفه لردن شان و شرفله ممتاز اولور ایدی بناء علی ذلک اجداد رسولز دان
 نزار و آنک اولادی بیتنده بنی مضر سائر لرندن ممتاز و صاحب شان اولدیلر بنی
 مضر دخی چو غالب اطراف و اکثافه منتشر اولدقی کبی قبایل و عشایره منقسم
 اولب آرا لرنده قریش قبیله سی ممتاز و ذی شرف اولدی قریش دیوب اجداد
 رسول دن فهر بن مالک نك اولادندان منتشر اولان قبایله استلور قبیلله قریش
 بیتنده غالب و آنک اولادی آراسنده اووی و آنک اولادی آراسنده کعب سائر لرندن
 ممتاز و محترم ایدی مذکور کعب بن لؤی جمعه کونلری اولدقده خطبه لارا و قور
 ایدی و کدی نسلندن خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم کلاچکنی بیان ایدب
 آنک زمانینه کیم در تدارک ایدار سه آنکا ایمان ایستون و متابعت قیلسون دیو و وعظ
 و نصیحت قیلور ایدی. کعبنک اولادندان مره و آنک اولادندن کلاب ممتاز اولدقی
 کبی قضی دخی قریش قبیله سی اچنده ممتاز و فرید اولب اطرافه منتشر اولان
 قریش لری جمع ایدب قوت تا بوب نجه سنه دن بیرو مکه ده ریاست
 ایدن بنی خزاعه به غلبه قیلب ریاست مکه بی نائل اولدی و خدمت بیت اللمی هم
 قبیلله قریشه ادخال ایلدی بو قبیلله به قریش اطلاق قیلنماقی بعض علماء اوشبو
 قضی دان دیر لار بلسکه بو اصح اقوال در قضی نك زهره نامنده بر قداشی اولب
 بونک دخی اولاد واحفادی چو غالب قبیلله قریش اچنده ممتاز ایدی لر رسول
 اکرم مز نك والده محترمه سی آمنه مذکور نسلدان در قضی فوت اولدقده
 عبد مناف و عبدالدار و عبدالعزی نام اوغللری قالدی بونلر نك بیتنده عبد مناف
 دخی ذی شاعن و شرف اولب ریاست و سیادت آنک یدنده اولدی عبد منافنک
 هاشم عبدالشمس و مطلب و نوفل نام اوغللری اولب هر قایوسی نك ذریاتی
 چو عالی بنی امیه دینلان طایفه مذکور عبد الشمسنک نسلندان در لکن

جمله سی نک اشرف و افضلی هاشم ایدی و بونک نسلندان کلنره بنی هاشم
 و هاشمی دیلور ختم الانیا رسول اکرم مزبونک نسلندن اولدقی او چون انکا
 دخی هاشمی دیلور

قریش قومی تجارت ایله مألوف و معتاد بر قوم ایدیکه قیشین یمن و لایتینه وار ب
 جای فصلنده شامه وارر لار ایدی بناء علی ذلک هاشم دخی قافله شام ایله مکه دن
 چقب عزم شام ایله کنده مدینه ده توقف ایدهرک بنی نجاردن عمرو بن لیدنک
 سلمی نام دختر محترمه سنی تزوج ایتدی و شامه کیدار کن عزه نام محله فوت
 اولدی سلمی ایسه آندان حامل قالب غایت کوزل و کورکام و یوزی آی کبی
 نوری بر او غل طوغردی و عامردی واسم قویب شیه دیو لقب ویردی لکن شیه
 بو طایفه نک هیچ قایو سینه بکره میوب آی کبی نور یوزنده لمعان ایدب کورن لری
 تعجیب ایدار ایدی .

مدینه دن کلنر و مکه دن مدینه یه وار انلر شیه یی شو یله بویله دیو تعریف و توصیف
 ایتدکلر نده مطلبنک قلیینه بونی کورمک آرزوسی توشدی قریش قومی نک
 اچنده اولاددن اولاده انتقال ایده کلمش اولان نور محمدی هاشمدان صونک
 اولادینه انتقال ایداچکی معلوم اولب هاشمنک دیکر او غلی اولسه ده نور
 معهودنک ظهوری و لمعانیتی اولمادیغی حالده شیه نک خیر الخلف اولماسی طبیعی
 و مظنون اولدقنندان راویلر نک توصیف و تعریف لری بونی دخی تأیید و مقوی
 اولدی بناء علیه مطلب شیه یی کورمیه مجبور و بی طاقت اوله رق مکه دن قالب
 مدینه یه یتدکنده بر محله بالار نک کوره صوغب اوینا دقلرینه او ضرا دیده
 برادر زاده سی قایوسی اولدغنی هیچ کم توصیف ایتمدن معرفت ایتدی
 و والده سی نک ایوبنه ایلندی و والده سی نی ارضا قیلب مکه یه کلتردی مکه یه
 کوردکنده شیه یی کورنلر عجبا بونیدای حسن و جمال ایاسی شریف بالا
 قلنک می دیو سؤال ایتدکلر نده مطلب بی قلم دیو جواب ویردکندن شیه نک
 آدی عبدالمطلب قالدی .

مطلب بن هاشم وفات اولد قده آنک اور نینه مذکور عبدالمطلب قومی نک رئیس
 و مقتدا به سی اولدی و نور محمد صلی الله علیه و سلم بونک یدنده لمعان ایتمکه قوم
 قریش بونی عظیم و عالی دتوب تبرکلا نور لر ایدی مکده قحط و شدت اولسه عبد
 المطلب نک جناب حقدن زوال قحط نی طلب ایتماسنی سؤال و التجاء ایدار لر
 ایدی و جناب واجب الوجود رسول مزینک حتی او چون یغفور و وسعت لار
 ویرور ایدی .

عبدالمطلب صفیه بنت جندب نک قزنی تزوج ایتدی کی محدرات قریش دن فاطمه
 نام قزنی دخی تزوج ایدب عبدالله نام بر او غل دنیا به کلب نور محمدی بونک ید

شریف لر نده لمعان و ظهور ایتدی مذبور نک حارث ابولهب عیداق حجل عبد
 ۱ ۲ ۳ ۴

الکعبه مقوم زبیر ضرار قثم عبدالله حمزه عباس نام او غلری اولب فوق
 ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الغایه سودکی او غلی عبدالله ایدی زیرا مذبور صاحب عقل و جمال ایدی و یوزنده
 نور محمدی لمعان ایدار ایدی قثم نام او غلی کچک ایکن وفات ایتدی عبدالله و ابو
 طالب و عبد الکعبه بو او چنک والده لری ذکری سبقت ایدن فاطمه بنت عمرو بن
 عاید بن عمران بن مخزوم در حمزه و مقوم و حجل بونلار نک والده لر هاله بنت
 وهیب بن عبد مناف بن زهره در عباس و ضرار نک والده لری نیتله
 بنت حباب بن کلیب بن مالک در حارث عبدالمطلب نک الوغ او غلی اولب والده سی
 صفیه بنت جندب بن حجیر در عیداق نک والده سی ممنعه بنت عمرو بن مالک در
 و ابولهب نک والده سی لبی بنت هاجر بن عبد مناف در قثم ایسه بر قوله بناء حارث نک
 شقیقی در ابناء عبدالمطلب نک دورتسی وقت اسلامه ایرشب فقط حمزه و عباس
 اسلامه داخل اولب ابوطالب و ابولهب داخل اولدی لر لکن ابوطالب نک اسلامیتی
 اصح اقوال در رسول اکرم مزینک والدی عبدالله به تزویج او چون عبدالمطلب
 قزاراد قنده حسب و نسب جهتندن ادب و جمال جهتندان قریش قزلی نک
 اعلی و افضلی وهب بن عبد مناف بن زهره بن کلاب نک قزی آمنه اولمق ایله

مذبوره بی عبداللهیه تزویج و نکاح ایتدی مدتی سیره ظرفنده آمنه رسول اکرم
صلی الله علیه وسلمه حامل اولب عبداللهنک بدنده اشراق ایتمش نور محمدی
مذبوره به انتقال ایلدی .

شول ائناده کاهن لر ولادت وقتی بولدی دیو خبر و یرمیه باشلادی لر و خارق
العاده امر لار ظهور ایتیمیه باشلادی صنم لارنک وقت ولاده رسول اولدی دیو
خبر و یردکلری کچی و عبدالمطلبنک عجیب و غریب رؤیالر کوردکی کچی و وقعه
فیل کچی بونک تفصیلی شویله درکه یمن شاه لرندان ابرهه بن صباح الاشرم تحت
پانی اولمش صنعا شهرنده برکنیسه بنا قیلب کعبه اللهیه حج ایدن عرب لری مذکور
کنیسه به دوندرمکی قصد و امید ایتدی بونک قصد مذبوری عرب لرنک مسموعی
اولدقده آرالارندن برسی مذبور کنیسه به دخول ایدب تحقیر اقصاء حاجت قیلدی
بو واقعه دن ابرهه نک خبری اولدقده کعبه اللهنی برباد و خراب ایدارمن دیو
یمن ایدرک عسکر جمع ایدب و اون ایکی فیل ایله صنعاء دن چقب مکه به توجه ایتدی
مکه به قریب اولدقلرنده هر وقت شهر لری خراب ایدب کلمش اولان
محمود نام بهادر فیلنی کعبه بی دخنی هلاک ایتدرمک او چون کعبه به قارشو سورمیه
باشلادی لر فیل ایسه مکه به کرما یب قهقریا کیته باشلادی نه قدر تکلیف ایتسه لرده
اصلا اطاعت ایتمایب باشنی کیر و طرفه چو یرور ایدی عسکر ابرهه فیلنی تکلیف
ایتمکده لرایکان الله تبارک و تعالی نک قدرتی و اذنی ایله ابابیل قوشلری بونلرنک
اوسلرینه طاش لریاغدره باشلادی لهر قایوسی نک برنونده و ایکی ایاقنده برار
طاش ایدی عسکر ابرهه نه قیلورغه بلمایب تلاش ایدب اکثری هلاک اولدی
بعض لری مجروح اولب بعض لری قاجدی لر نفس ابرهه به دخنی برطاش توغری
کلب فقط مجروح اولسه ده کوب طرما یوب شول جراحت ایله وفات اولدی
ابرهه نک کلدکننده اهالی مکه قارشو تر ب محاربه ایتیمیه نیت قیلسه لرده عبد
المطلبنک ابرهه محاربه به کلمکان بزه محاربه ایتیمیه حاجت یوق فقط کعبه بی هلاک
ایتمک او چون کلکان کعبه ایسه آنک صاحبی واران شاء الله ابرهه به اختیار

بولماس دیماسی ایله مکه دن چقب طاغ لر آرالزینه تارالدی لر عسکر ابره ه هلاک
اولدقدان صونک محل هلاکت که کلب ابره ه دن قالدقی اموال و امتعه لر ی
آوب مسرور و ممنون اولدیلر بو کرامت ایسه رسول مز فخر عالم محمد صلی الله
علیه وسلم نیک آنا رحیمه دو شمکنندان ایدی مذکور واقعه دن صونک قریش
قومی نیک شأن و شهر تاری بلند اولوب بونارده کرامت اولماسی هر کیمنک
معلومی اولب اعدا و سوء قصد ایدانلرنک مکر لر ندن ایمین اولب راحتک ایله
کون کچرور لر ایدی .

رسولمزنک ولادت

واقعه فیل دن ایکی آی مرور ایتدکده فخر عالم سیدالکونین محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم نیک تولد شریف لاری واقع اولب عالم ظلمانی بر نور و بر
ضیا ایلدی حضرت آدم دن بیرو اولاد دن اولاده انتقال ایده کلمش اولان نور
نبوت مقرنی و صاحبی نبی احمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی رسوله
واله اجمعین وقت ولادت خلقه آدم دن آتی منک یتمش یدی سنه ده و میلاد
عیسی علیه السلام دن یش یوز سگسان ایکی سنه ده و کسری فارس نوشر وان
عادلنک جلوس سلطنتندان قرق سنه ظرفنده اولب شهر ربیع الاولنک
اون ایکنجی کیچه سی دوشنبه کون قبیل الصبح ایدی موضع ولادت
مکه مکر مه ده اولب کعبه الله نیک قربنده ابن یوسف دارنده ایدی مذکور
دار والده سی آمنه نیک ملکی ایدی .

مذکور کیچه ده عبدالمطلب مسجد حرام ده جناب واجب الوجوده مناجات
قیلماقده ایکن (یا عبدالمطلب سوینچ اولسون آمنه دن برولد متولد اولدی
وجودی بتون دنیا به رحمتدر) دیوها تفدن برطاوش ایشتنیده قالب سرعت
ایله آمنه نیک یانینه کلدیسه کوردیکم رسول اکرم مز متولد اولمش فوق الغایه

مسرور و ممنون اولدی و بو او غلمنک شأن و مرتبه سی بلند اولاجق دیدی
 و کوزل قصیده لر سو یلدی .
 بعده ییک الوغ مجلس اتخاذ قیلب قریش قومی ضیافته دعوت قیلدی ییدیلر
 آشادیلر اچدیلر و تورلو قصیده لر سو یلادیلر بعد از مجلس عبد المطلبه خطاب
 ایدب (بو مبارک او غلانه نام کرک) دیدیلر عبد المطلب (محمدیو آد قویدم) دیدی
 قوم قریش بویله ابا و اجداد نکرده اولمیان آدی نه او چون قویدنک دیدکلر نکرده
 (یر و کول اهلی ثنا و حمد ایتمالر نی تمنی قصیده یله قویدم) دیدی .
 رسول اکرم منزک مشهور اسم لرندن بری دخی احمد در محمود مصطفی
 صاحب البیان صاحب الخاتم صاحب المقام المحمود صاحب القضیب صاحب
 الهروات القاب شریف لرندان در .

(رسول منزک ولادت و قنده اولان احوال) .

رسول اکرم منزک آناسی آمنه دن (فخر عالم محمد مصطفی یه حامل اولد قنده
 رنج و زحمت کومدم کبی وقت تولید مده دخی) دیماسی هیچ زحمت کور مادم
 مرویدر و مذکور کیچده (اوز مردان بر نور چقب دنیا یوزی منور اولب
 شام وروم سرای لارنی کوردم) دیماسی و کذلاک (حامل و قتمده رؤیامده بر آدم
 کو کدن اینب سننک رحمنکدا کی بالا مخلوقاتک الوغی در و وجودی عالمه رحمتدر
 طوعد قندن سنکره محمدیو آد قوی دیوب سو یلادی) دیماسی هم مرویدر .
 و رسول اکرم منزک آناسندن توغد قنده سنتلی اولماسی و جمیع بار مقلارنی
 یابیده سبابه بار ماقی ایله اشارت ایستکان حالدیه طوغماسی و آرقاسنده ایکی اینی
 آراسنده خاتم نبوت اولماسی هم ثابت در و مذبور کیچده مکدا کی و غیر
 بلده لر دا کی بت و صنم لر نک یوزتوبان توشمک لری مرویدر .
 و فارس و لایتده اصطخر نام بلده ده ناره عبادت ایدن مجوس لر نک منک سنه دن
 بیرویانمقده اولان اود مذبور کیچده ده تمام سوندی و ساوه دیدکی کول یره

باتب کور نمز اولدی و بالعکس سماوه دیدکی چقرلارده صولر طاشدی و کسریء
 فارس نوشرو انک ایوانی سلکندک سب اوزرنده کی شرفه لرنندان اون دورت شرفه
 یره دوشدی و نوشرو انک وزیری رؤیاسنده سرکش توه لر بر بلوک عرب
 آطلارنی ایا رب تب فارس طرفینه کیلب دجله نی اوتب فارس مملکتینه طار الدقلر نی
 کوردی .

نوشروان ایسه ایوانی نک سلکندکینه و برج لرنک هلاک اولدقینه تعجب ایذب
 انیس لری ایله سویلامکده ایکان اصطخر اباددن نیرانک سوندک خبری کلدی
 و ساوه کولی نک باتدغی کلدی و وادی سماوه ده صولرنک طاشدغی خبری کلدی
 حساب ایتمدی لر بونلار نک هر قایوسی ایوان کسری نک سلکندک وقتنده اولمش لار
 نوشروان نک قلیینه خوف و دهشت توشب بونه حکمت دیوب ندماء و اکابر نی
 جمع ایله امر ایلمدی مجلس تمام اولوب وزیر اعظم دخی حاضر اولدقنده رؤیاسنی
 بیان ایتمدی کسری نک قلیینه مذبور رؤیا دخی آرتق خوف و اندیشه و یره رک
 (نه دیه سز بو واقعه لرنک نتیجه سی نه در) دیدکنده عربستان دان بر واقعه
 ظهور ایتمسه کسری دیدی لر .

در حال نوشروان ملوک عربدن اوزینه تابع اولان ملک (حیره) نعمان بن منذره
 خبر کوندر ب بنکا بر عالم ارسال ایت سوال ایده چک شی لرم واردیدی نعمان
 دخی مزبور نک امر هایون لرینه اطاعت ایده رک (عبدالمسیح) نام عالمی
 طرف کسری یه کوندردی .

عبدالمسیح ایسه سرعت و عجله ایله پای تحت کسری اولان مداین شهرینه وار ب
 حضور نوشروانیه کردی نوشروان دخی وقوعاتی تمام سویلاب بونلار نه معنایه
 دلالت ایدار دیدکده عبدالمسیح بنم دیار شامده بر استاذم وار بو واقعه لرنک
 نتیجه و معنالر نی اول بلور دیدی نوشروان بوندان منموم اولارق (آنداق
 اولسه تیز شامه وار بنکا جواب کتور دیدی عبدالمسیح دخی مداین شهرندن
 چقب شامه توجه ایتمدی .

عبدالمسیحک حواله ایتدکی عالم عرب لر بیئنده کهانسی غالب وشهرتی حددن
 فزون (سطیح) نام کاهن ایدی سطیح بیک یاشلی وقارت ایدی حتی رسول
 اکرم مزنگ اجدادندان نزارنگ ترکه سنی وارث لری بینینه مذکور سطیح
 تقسیم قیلدی دیور وایت ایدایور لر بو آوانده حرکت حیوانیه سی بالکلیه مسلوب
 اولب آرقه اوزه یاتور ایدی فقط لسانی حرکت ایدب فصیح و بلیغ سوز لر سویلر
 ایدی ونجه یلدان صونک کلاچک واقعه لر دن خبر ویرور ایدی .
 عبدالمسیح سرعت ایله دیار شامه ایرشب سطیحک یاتدق محلینه کرب سلام
 ویردی لکن سطیح اولوم حالینه یونالمش اولب قوه بصریه سی منقطع اولدق
 کبی قوه سمعیه سی دخی ادرالکدان مایوس اولدغندان عبدالمسیحک سلامنی
 ایستمدی عبدالمسیح ایسه بونک حالندان محزون اوله رق سطیحک جنینیه
 وارب ای شیخ ای جمیع خلقنک الوغسی بزنی بالکلیه مایوس ایتدنکمی عجم
 شاهندن عبدالمسیح نام قل کون تون توقماید جناب عالینکزدان عالم خلقنی
 عاجز قیلان واقعه نک نتیجه سنی او کرانیمه کلدی جواب ویر میور سزمی دیو
 صوتنی ترفیع ایدرک سویلادکده سطیح فقط بونک طاوشنی ایشدب کوزلرنی
 اچدی ده عبدالمسیح سرعت ایله سطیحه کلدی لکن سطیح قبره
 کیرمک یولنده در ایدی و عبدالمسیح واقعه نی سویلمدان سطیح کاهن سویلمیه
 باشلاب سنی مونده ملک عجم نوشر وان کوندردی ایوانی نک ارتجامی نک
 و نارفارسنک سونما کی نک و وزیر اعظمنک رؤیاسنده سرکش توله لر بر بلوک
 آطلر ایله دجله دن چقب ولایت فارسه طارالقدرنی کوردکی نک نتایج ومدلو-
 لاتنی سؤال ایتمیه دیدی و سائله خطاب ایدب ای عبدالمسیح وار کسری به ایت
 عرب دن بر پیغمبر حق ظاهر اوله آنکا الله تعالی دن کتاب نازل اوله فارس
 ولایتدا کی وغیر ولایتلردا کی ادیان بار چه سی محو اوله و ملکی جهانیه غالب اوله
 نوشر و اندان صونک عجم ده اون دورت کسری اوله بعده فارس مملکتی عرب لر نک
 اوله اول نبی شأن بو کونده توغدی یا که توغاجق دیدی شول ساعت وفات اولدی

عبدال مسیح دیار شامدن مداین شهرینه عودت ایلدی وسطیحنک سوزلرنی
 نوشر وانه بیان ایندی نوشر و ان ایسه دولتمزنک انقراضی بنم عقیمده اون
 دورت شاه کلدکن صونک اوله ایرمش اول قدر مدتده نهلر اولسه ده اولور
 دیومتسلی اوله رق واقعه دن ممنون اولدی چوق مدت اوزمایوب اون دورت
 شاه کلب اخیر لری یزد جرد نام کسری حضرت عثمان وقتنده مقتول اولب
 دولت فارس عرب لرنک یدعلیالرینه داخل اولدی .

❦ فایده ❦

کسری دیمک بر شخصه اسم دکل بلسکه فارس مملکتنده اولان شاه لره اطلاق
 ایده ترغان لفظدر کذلک قبصر لفظی اسم اولمایب روم مملکتنده اولان شاه لره
 اطلاق ایدلور بعد اداقی شاه لره خلیفه اطلاق قیلیمق کبی و استانبول شاه لرینه
 سلطان اطلاق قیلیمق کبی و موسی علیه السلام عصر نده ملوک مصره
 فرعون اطلاق قیلیمق کبی قرآن ده یادایدلمش ملک مصر نک اسمی و لیدایدی فرعون
 ایسه فقط وصف عام در تاتار شاه لرینه خان دیمک و روسیه ملکینه ایمر اطور دیمک
 دخی شول قبیلدن در کسری لرنک تخت پای لری بعد ادموضعینه یاقن اور نده مداین
 نام شهر اییدی و قیاصرنک محل اداره لری مشهور و معلوم استانبول شهر لری اییدی

❦ رسو لمزنک ولادتدن صونک وقوع ایدن احوال ❦

اهالی مکه یاش بالالرنی نفس مکه ده دو تمایب حوالی مکه ده طاغ آراسنده اولان
 قبایل و عشایره تربیه و ایمرر که ویرورلرا یدی زیرا مکه نک هواسی قتی
 و مضرایدی قری نک هواسی معتدل اولدقندان آنلره ویرورلرا یدی شول
 سببدان قبایل و عشایردن هر سنه ایمرکلی خاتون لر مکه یه کلب تربیه او چون
 بالالورلرا یدی و کوب مال لری مالک و نائل اولورلرا یدی بوسنه دخی مکه یه
 هر قبایل دن ایمرکلی خاتون لر کلدی لر و شول قبایل اچنده اشرف و خیرلو
 لری بنو سعد قبیله سی ایدی مزبور قبیله دن حارث نام ذاتنک زوجه مکره سی

حلیمه خاتون دخی کلمش ایکان عبدالمطلب رسولمزی مذبورده یه تربیه وایمزر
او چون و یردی حلیمه ایسه غایه قبول ایله مقبول کورب خوش اوله دیوب
التزام ایتدی بو وقت رسول مز دورت آیلق ایدی .

حلیمه رسولمزی آلب مکهدن چقدی و تیزلک اوزره مسکینه ایتدی وکلدکنده
عجایب و غرایبه مطلعله اولدی بوسنه بنو سعد قبیله سنده قحط و شدت اولماق
سیلی بونلرک توه لرنده و قوی لرنده سودیوق ایکان رسول مز نک کلمه کی ایله
مذبور لر نک سودلری آرندی و خانه لرنده برکات و کثرت پیدا اولدی حارث ایسه
بونکه دقت ایدب یا حلیمه بو کتور دکک بالانک آیاغی قوتلی ایش و خیرلو
ایر مش بونی دقت و شفقت ایله باقمالی و رغایه ایله تربیه ایتمالی دیدی حلیمه دخی
خوش اوله دیدی واقعا حلیمه رسول مزی شول قدر تربیه قیلور ایدی که
اوز اولادنی او یله باقمادی .

رسول اکرم مز بیوب ایکی یاشینه ایتدکنده حلیمه ممه سندن آیردی و شول
اتناده والده سی آمنه بالامی تسلیم ایت دیو خبر کوندردی بو خبر حلیمه یه بیک
آغر کلدی زیر ارسولنک وجودی بونلره رحمت ایدی آمنه نه قدر آلمق استدیسه ده
حلیمه مکهنک هواسی آغر و مضر در بو بالایه دخی ضرر اولور دیو قور قارم
بر آزمدت بزده اولسون دیه رک آمنه دن اذن آلب دخی اولکی کبی باقیمه باشلادی
فخر عالم کوندن کون الوغ لانور و آرتور ایدی و ایاقینه یور میه باشلاب حارث نک
اوغل و قزلری ایله هر طرفه چقوب یورور ایدی و خارق العاده ایشلر بیحد صادر
اولور ایدی حارث بونکه دقت ایدب یا حلیمه بز بو بالانی سلامت و ایمن وقتنده
آناسینه تسلیم و سپارش ایتلی زیر ابو بالاده کور نان حالات هیچ کیم ده یو قدر دیدکنده
حلیمه مذبور نک امرها بونلرینه اطاعت ایدب رسول مزی والده مکر مه سینه
تسلیم ایدب کورن حالات خارق العاده سنی بر بر بیان ایتدی رسول مز بو وقت
دورت یاشنده ایدی . رسول اکرم مز نک والدی عبدالله عبدالمطلبنک امری
ایله مدینه یه حرما آورغه وارد قنده فوت اولوب دارالنا بغه نام محلده دفن
ایدلش ایدی اول وقت رسول مز تولد ایتما یب آناسی نک حملنده اولماقینه ایدی

آی او تمش ایدی رسول بیش یاشینه کیردکنده آمنه رسول مزنی مدینه یه ایلتب
 آناسینه زیارت قیلدرماقی و بنی نجاردن اولان حال و حاله لرینه کورشدرماکی
 نیت قیلب عبد المطلب دن استیدان قیلدی عبد المطلب هم اذن و یرب آمنه
 رسول مزنی مدینه یه ایلتدی و برسنه مقداری اقامت ایتدیلمکه یه قایتورغه
 چقد قیلر نده مکه ایله مدینه آراسنده بو انام محله آمنه وفات اولب رسولمز آناسندن
 یتیم قالدی کبی آناسندان هم یتیم قالدی وفات ایتدیکی وقتنده آمنه یکر می یاشنده
 رسول مز آتی یاشنده ایدی کروان ده اولان خلق مذبور ی مکه یه ایلتب عبد
 المطلبه تسلیم ایتدیلم .

عبد المطلب رسول مزنی دقت و رعایه ایله تربیه ایتیمه باشلادی هیچ وقت
 مجلسندان آرماز ایدی قانده و ارسه اوزی ایله بیله آورا ایدی بو او غلم اممک سیدی
 اولاجق و شانی عالی و بلند اولاجق دیر ایدی عبد المطلبه مرض موت پیدا اولد قده
 او غلرنی جمع ایدب او غلم محمدی تربیه او چون آرانکره قرغه صالحونکر دیدی
 قرغه ابوطالبه چقمق ایله رسول مزنی ابوطالبه و یردی و رعایه ایله تربیه
 ایلمسنی و صیت قیلدی هم رسول مز حقنده چوق قصیده لر سو یلادی ابوطالب
 هم بالعین و الرئس دیو قبول ایتدی و شول اتاده عبد المطلب وفات اولدی بو
 وقت عبد المطلب یوزا ون یاشنده اولب رسول اکرم صلی الله علیه و سلم ایسه سکر
 یاشنده ایدی .

فخر عالم صلی علیه و سلم اون ایکی یاشنده ایکن ابوطالب شامه تجارتله وارمغه
 نیت قیلدی رسول مزنی هم برکه آلب کیتدی نچه کون لار وار ب شام ولایتی نک
 حدودنده بصری نام شهره یتشد کلار نده بر صومعه قارشو سنده بر آغاج آستینه
 توشدی لار مذکور صومعه ایسه بحیرادیو معروف اولان راهب و زاهد نک
 صومعه سی ایمش کاربان کلور کن بحیرا کوررکه بر بلوط کاروان اوستنده
 کلور و کروان خلقی منزل مذکورده نزول ایتدکمر نده بلوط هم توقتادی بو حاله
 دقت ایله نظر ایتسه کتاب لر نده کورلمش اوصاف محمدینک بعضی سی اولماقدان

بوکروان ده خاتم الانبياء اولسه کرک دیو حکم ایتدی و سرعت ایله آتش حاضر
 ایدب کروان خلقنی دعوت ایتدی ابوطالب رسولنزی اشیا و امتعه سی یاننده
 قالدرب باشقه رفقا سیله صومعه یه کلدی بونلر جلوس ایدب سفره یانینه تیزلدکلرنده
 بحیرا هر قایوسی نک سیمما و قیافت لرینه باقب خانم الانبیایه مشابه آدم
 طابمادغندان ابوطالبه خطاب ایدب (بارچه نکز کلدنکزمی یاکه
 اشیا نکز ایله بعض نکز قالدی می) دیدککنده ابوطالب
 (بلی برصبی او غلمز قالدی) دیدی بحیرا آنک دخی کلما کنی تمنی ایدارم (دیماج
 ابوطالب وارب رسولنزی هم کلتردی اثناء طعامده بحیرا رسولنزی احوال
 و افعالینه و سماسینه باقب دقت ایله نظر قیلد انبیاء سالفه دن مسموع اولمش
 اوصافی تابدی بعدالطعام رسولنزی یانینه وارب (یا اوغلان سندن سوال
 ایداجک سوزلرم وارلات و عزنی حقی او چون طوغری سویله) دیدی رسولنزی
 ایسه (لات و عزرا ایله یمین ایتمه الله ایله یمین ایت بنم غایت سوماد کم شی لر بت لر
 دیدی) راهب صوار چق شی لر نی صورتی هر قایوسنی کتاب لرده مذکوره
 موافق تابدی و بونک نبوتنده و رسالتنده اصلا شبهه سی قالمایب رسالتنی اعتقاد
 و تصدیق ایتدی و اذن ایله آرقاسنی قاراب نبوت مهرنی کوردی و غایت حرمت
 و محبت ایله اوبدی راهب ابوطالبه خطاب ایدب (نام شریف لر نکز نجو کدر)
 دیدی آدم ابوطالب بو ایسه او غلمدر) دیدی بحیرا بونکه قارشو (بو اوغلان سنک
 اوغلنک اولماز کتاب لرده بیان اولمشه بناء بو یتیم اولمالی) دیدی ابوطالب
 (بلی یتیمدر قرداشمنک او غلی در فقط بنم تربیم ده در) دیدی بحیرا دخی (بو
 اوغلان جمیع انبیاء و مرسل لر نک خاتمی اولان پیغمبر ذی شان در شام یهودلری
 بونک جمیع اوصافی بلور لر قور قار مکه بونی هلاک ایدار لر سز لر ایسه شامه وارمانکر
 کیر و قایتونکر) دیو نصیحت ایتدی ابوطالب دخی بونک نصیحتنی قبول ایدب
 اشیا و امتعه سنی بصری شهرنده ساتدی ده مکه مکر مه یه تشریف بیوردی
 سید العالم رسول اکرم صلی الله علیه و سلم وقت صباوتنی اوتکاردی

وسن شبابه ایر شدی یوزی نك نوری کوندن کونه زیاده لشدی سوزی فصیح
 ایدی جوانی مفید و معتدل ایدی سوزنده و عهدنده صادق ایدی مروت
 و شفقت ده سائره فایق ایدی ولذا قریش قومی بیننده محمد الامین دیوشهرت
 یاب اولدی مکر یازو بلمادی و علم او کر نمدی عرب لر ده هم علم او کر انمک یوق
 ایدی یهود لر ده بولسه ده دین لری باشقه اولدقدان عرب لر اخذایتمز لر ایدی
 بوایسه بر حکمت در زیر ارسول مز او قفان اولسه ایدی و یازه بلسه ایدی
 قران نك جناب حقدن او لماقینه اینانمز لار ایدی فصاحتی و مهارتی ایله اوزی
 یازغان دیور لر ایدی .

رسول مز اون یدی یاشینه بالغ اولدقده عمی زبیر ایله یمنه یور بکلدی بو سفر ده
 رسول مز ایله بر لکده اولان قریشی لر مذبور دن صادر اولمش خارق العاده
 اموری بعد العوده قوم لرینه حکایه قیلدی لار و بو محمد نك شأنی عالی اولاجق
 دیو حکم ایتمدی لار و یکر می یاشینه یتدکنده کوزینه ملسکار کور نیمه باشلادی بتون
 عالمه رحمت اولان و هدایت و یرن بودر لکن دعوت وقتی ایر شدی دیو
 سویلا دکرنی ایشدر ایدی و بو حالاتی ابو طالبه همیشه حکایه ایدار ایدی ابو
 طالب بوایسه مرض اولماسون دیو خوف ایده رک عرب کاهن لر ندن برسینه
 رسولی کوستردی اول کاهن دقت ایله نظر قیلب (ای ابو طالب خوف و اندیشه
 ایتمه بو وجود مقدس جمیع امراضدن بری در مکر اول کور نان شیلر ملک لر در
 بو محمد شاید که اخر الزمان بیغمبری اوله) دیدی .

وشول ائاده رسول مز خدیجه بنت خویلدنک مالی ایله خدیجه نك قلی میسر هنی
 آلوب شامه تجارت قصدیله چقب سابقده ذکر ایدلمش بصری شهرینه یتدی لر
 بحیر اراهنک صومعه سی قربنده کی آغاچ توینه توشدی لار اول وقت بحیرا
 فوت اولوب اورینه نسطور انا مراهب قالمش ایکن بوراهب دخی رسول نك
 حضورینه کلب و حق نبی ایردکنی معرفت ایدب الله تعالی نك بر لکینه و محمد نك
 بر لکینه ایمان کترب (ای میسر ه خاتم الانبیا اولان رسول بودر بوندان غافل

اوله (دیدی و بونلره شامه وارمه نکر یهود لر بلورلرده هیلک ایدار لر
 عودت بیور نکر دیدی مذبورلردخی بونک کلامنی قبول ایدب بصری ده آلس
 ویرش ایتدیلرده مکه یه عودت بیور دیلر و باشقه سنه لردان مضاعف فایده ایتدیلر
 لکن خدیجه یه یو فایده کور نمز ایدی زیر اخدیجه مقدم ده رؤیا کور مش ایدی که
 عم زاده سی اولان ورقه بن نوفل اخیر زمان پیغمبری سنک زوجنک اولاجق
 دیو تعبیر ایتمش ایدی بناء علیه خدیجه بو محمد الامینک حق پیغمبر ایرکانتی بلب
 اوزنی تزویجک طریقنی طلب ایدار ایدی شامه مال ایله ارسال ایتسه ده مقصودی
 فقط نفسنی تزویجک طریقن آرامق ایدی .

وشول ائنده طرفین دن واسطه لر یورمیه باشلاب طرفین هم راضی اولب مجلس عقد
 توزلیه قرار ویرلدی عقد و نکاح او چون قریش قومی نک الوغ لری خدیجه نک
 یورطینه واردیلر مجلس نک اجتماعی تمام اولدقه خدیجه طرفندان والدی خویدل
 عقد قیلب عم زاده سی ورقه بن نوفل خطبه او قدی و رسول طرفندن ابوطالب
 عقد قیلب هم خطبه او قدی شول کیچ رسولنر عمی زیر ایله بر لکده خدیجه نک
 یورطینه واردی وز فاف ایتدی بو وقت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
 یکر می بیش یاشنده اولب خدیجه قرق یاشنده ایدی .

حضرت خدیجه ایسه بنت خویدل بن اسد بن عبدالعزی بن قصی القریشیه در
 رسول اکرم مزه قصی ده بر لشه در ابتداء ابو هاله بن زراره نک نکا خنده اولب
 سنکره عتیق بن عیدنک نکا خنده ایدی عتیق دان صونک رؤساء قریش دان
 کوب کسنه لر تزوج ایتماک ایتسه لرده اختیار ایتدی فقط فخر عالم محمد
 صلی الله علیه وسلمی اختیار ایتدی .

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت خدیجه دن راضی و خوشنود اولدی
 آنک موتینه قدر ایکدی خاتون تزوج ایتدی مذبور ده دن ابتداء قاسم نامنده بر
 اوغلی اولدی ولذا ابوالقاسم دیوکنیه ویرلدی ایکی یاشنده ایکن قاسم وفات
 اولدی قاسم دن صونک زینب رقیه وام کلثوم فاطمه توغدیلر و عبدالله نام اوغلی

دخی توغدی بوهم کچک ایکن وفات اولدی رسولنک اولادی بارچه سی
 حضرت خدیجه دن در مکر ابراهیم نام اوغلی ماریه، قبطیه دن ایدی،
 فخر عالم او تو زبیش یاشینه ایر شد کنده قوم قریش کعبه نی مجدد ا بناسینه شروع
 ایتدیله اناه بناده حجر اسودنک موضعیله ایر شد کلرنده شعب قریشنک آراسنده
 نزاع وجدل چقدیکه بعض لری حجر اسودی موضعیله بز قویه مز او بعض لری
 بز قویه مز دیدیلر بالاخیره باب شیبه دن مسجده کیم اول کیرور سه شونی بینلارنده
 حاکم ایتماککی و آنک حکمینه راضی اولمقلرنی اتفاق ایتدیله رسول انصاده
 همه دن اول باب مذبور دن رسولنکره کلدی بارچه سی بونی کوردیلر ده بو محمد
 الامین در بونک حکمینه بارچه مز راضی مز دیدیلر رسولنکره منک اولستنده کی
 ردایی یزه توشدی و آنک وسطینه حجر اسودی قویدی وردانک هر طرفی
 هر طایفه یه ویردی اوزی هم یله کوتارب حجر اسودی اورنینه وضع قیلدیله
 رسولنک بو حکمینه عجبه قالب تحسین ایتدیله و آرالرنده نزاع و غوغا منقطع
 اولب امین اولدیله بوهم رسولنک معجز اتندن عد و معدود ایدامش دره
 رسولنقرق یاشینه یا قلاشد قنده بعضا هاتندن یا محمد و یا رسول دیدکی اصواتی
 ایشتمیه باشلادی و قابو طاش لردن مزور ایدارمه سلام ویرور لر ایدی و بعضی
 طر افلارده نورلر هم کورنیه باشلادی بو اسرار یی یالغز حضرت خدیجه ایداله
 سویلا شور ایدی طلق انن، قاله با امانت ایدامش، هر صفة و صفة امانت

دکتر مبعث الرسول صلی الله علیه وسلم

فخر عالم صلی الله علیه وسلم رؤیاء صادقه لر کورر ایدی و عینیله کلور ایدی عزالت
 و حلوتی اختیار ایدب حرا طاعینه چقب عبادت قیلور ایدی یاشی قرقغه بالغ
 اولب فرق رنجی یلنک اول کونی دوشنبه کون رمضان آیی نک اون سکرنجی
 کوننده دخی حرا طاعینه چقمش ایکن مکان مذبورده جبرائیل علیه السلام
 ظاهر اولدی (یا محمد سن الله تعالی نک حق پیغمبری سن ابن ایسه سنکا وحی

ڪٽورچڪ واسطه من (ديدى رسول مز بونى ڪورڪاچ قورقوب و دترب
 نه قدر ڪيتمڪه قصدايتسه ده جبرائيل اختيار و یرمدى و رسول مزه خطاب
 ايدى (اقرأ) ديدى رسول مز (او قمازم بن او قيسو بلميورم) ديدى
 جبرائيل دخى (اقرأ) ديدى رسول دخى سابقده قى کي جواب و یردى
 جبرائيل عليه السلام (اقرأ باسم ربك الذى خلق خلق الانسان من علق
 اقرأ وربك الاكرم الذى علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم) ديوبو سوره نى اخيرينه
 دك او قدى رسول مز هم بونكه متابعت ايدب سوره مذبور هى تمام او قدى و حفظ
 ايتدى شول ساعت جبرائيل غايب اولدى صنكره رسول مز قورقوب و قاتراب ايوبنه
 قايتدى (زملونى زملونى) ديدى يعنى بنى اور تنكر بنى اور تنكر ديدى معلوم اولسون كه
 محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم نك رسالتى نك و وحى اينما كى نك ابتداسى
 بودر هم قرآن دان اول باول نازل اولان سوره مذبور اقرأ سوره سيدر
 رسول مز بر آزياتب استراحت ايتد كدن صنكره وقوع حالى خديجه به بيان
 ايتدى خديجه ايسه بو حالنك حقيقتنى تمام بامك او چون رسول مز ايله بر لكده
 عم زاده سى ورقه بن نوفله كتديلا چونكه ورقه عالم و فاضل آدم اينديكه اخبار
 ماضيه و آتیه دن خبر دار ايدى ورقه بن نوفله جبرائيلنك كلدك كيفيت لرن بيسان
 ايتديلا ايسه ورقه رسول مزه خطاب ايدب (سونچ اولسون سنكا يا محمد اول
 كان و سنكا ڪورن رسول لره و نبي لره وحى ڪيلترو چى ناموس
 اڪبر درك موسى و عيسى يغمبر لره وحى ڪتوردى سن ايسه حق يغمبر سن
 كاشكى سنك دعوت وقتنكه ايرتسم ايدى و قومنك مكه دن اخراج ايتد كلرنده
 سنكا اعانت ايتسم ايدى) ديوسويلا دى رسول مز (عجبا قوم بنى مكه دن
 چقاره چق لرمى) ديدى ورقه (بلى هر كيم كه آنكا نبوت كلسه قومى دشمان
 اوله و شهر دان چقاره لرسن هم بيله اولورسن) ديدى بونلر ايولر ينه قايتديلا
 اقرأ سوره سنى تڪرار قيلور لرايدى شول ائنا ده جبرائيل عليه السلام رسول مزه
 (ياه ايها المدثر) سوره سنى نى كلتردى كيفيت وضو و صلاتى او كرتب نمازى

ایکی رکعت او قدی اصل نماز ایکی رکعت دیمک لری اش بود در رسولز هم طهارت
 قیلدی و نماز او قدی جبرائیل علیه السلام همان من قیلنا نجه قبل دیو باقب طردی •
 بوسوره ده رسول مز صلوة ایله مأمور اولدق کبی دعوت ایله هم مأمور
 اولدغندن رسول مز خدیجه به خطاب ایذب (الله تبارک و تعالی بنکا امرایتدی
 حق دینه دعوت ایله کیمی دعوت ایدابیم بنم دعوت می کیم قبول ایدار)
 دیدی حضرت خدیجه (ای الله نک رسولی بودینه اول بنی دعوت ایت بن
 قبول ایدارم) دیدی هم قبول ایتدی کیفیت وضو و صلاتی او کرانب
 رسول الله ایله نماز قیلدی •

رسولز نک نبوتندن مقدم مکده قحظ و شدت اولدی شول وقت رسولز
 عمی عباسقه مشورت قیلب (سنک و بنم بایلقمز وار ابوطالب نک اولادی
 کوب اوزی فقیر ای کمز برر ولدنی تربیه به آلمالی) دیویبان ایتدکنده عباس
 هم نیک معقول دیوب بر لکده ابوطالب نک ایوینه واردیلر رسولز علی نی
 حضرت عباس جعفر نام او غانی اولرینه آوب قایتدی لده تربیه ایتمیه باشلا دیلر
 رسولزه نبوت کلدکی وقت علی همان رسول نک یورظنده ایدی شول سببدن
 حضرت خدیجه دن صونک همه دن اول دین اسلامی قبول ایلدی حضرت مذبور
 بو وقتده فقط توقز یا شنده اولب کچک اولسه ده عقلی و معرفتی کامل اولدغندن
 رسولز نک دعوتی قبول ایذب اسلام ایله مشرف و معزز اولدی •

معلوم اولسونکه ایر نلر دن اسلامه اول داخل اولان حضرت علی در ابن الاثیر
 و مسعودی و ابن الشخنه و غیر لرنک کتب تواریخ لرنده بیله مذکور در اکثر
 اصحاب هم بونک تقدیمی اوزره واردیلر ابو بکر نک تقدیمی ایله قول لرنک سببی
 حضرت علی آتاسی ابوطالب دن خوف ایده رک کوب مدته قدر مسلمانلقنی
 اظهار ایتمایب ابو بکر ایسه قوم و قبیله سی نک مقتدا به سی اولب خوفی و خطری
 اولما دغندن اسلامی قبول ایتدکی ایله اظهار و اعلان ایتمسندن در اما حضرت
 علی دن صونک اسلامه داخل اولان حضرت ابو بکر دره رسولز ایله ابو بکر

گویدان بیرو و دوست لر اولب هر خصوصده و هر امر لر نده مشاوره قیلشور لر
 ایدی فخر عالم صلی الله علیه وسلم کچک وقتندن بیرو بت لره عبادت ایتمدکی
 کبی ابو بکر هم عبادت ایتمز ایدی بو بت لره عبادت ایتمک خطاء عظیم در حق
 عبادت بود کل دیو هر وقت سویلا شور لر ایدی ابو بکر هم کاشکی حق دینه دعوت
 ایدو چی اولسه همه دن اول قبول ایدار ایدم دیو سویلا لر ایدی بناء علیه رسولنز
 حضرت خدیجه و علی دن صونک ابو بکر نی دعوت ایتما کی موافق و معقول کوردی
 بر کون صباح رسولنز دعوتنی ایر شد رمک او چون ابو بکر نک یور طینه وار مغه
 چقدی وارر کون یولده ابو بکر راست کلدی ده (قائده وار رسن یا محمد) دیدی
 رسولنز بو نکا قارشو (بنکا جبرائیل فرشته ظاهر اولب حق تعالی طرفندن دین
 مین کلتوردی و بودینه خلقی دعوت ایتیمه مأمور و مرسل اولدم امر مذبور
 خصوصده سنکا مشورت ایتیمه و سنی دعوت قیلما یه یور طنکه وار مغه چقمش
 ایدم) دیو سویلا دی حضرت ابو بکر (یا محمد دعوت ایت دعوتنکده ثابت اول
 دعوتنکی قبول قیلدم و کتوردکی شی لر نکی تصدیق ایتدم) دیوب فی الحال
 مسلمان اولدی رسولنز بونک قبول ایتمسندان بیک مسرور اولب انشاء الله
 دعوتنی قبول ایدن لر چوق اولور دیدی و ابو بکر حقنده رسولنز (ما عرضت
 الاسلام علی احد الا کانت له عند ذلک کنود غیر ابی بکر و انه لم یتلعشم) دیدی
 یعنی هیچ کسه یه اسلامی عرض ایتدمک کیر و چکلدی و قارشولق قیلدی مکر
 ابو بکر که عرض ایتدمک وقت دیلن تبر اتمدی قبول ایتدی دیمکدر حضرت ابو
 بکر دان صونک اسلام ایله مشرف اولان رسولنز نک قلی زید بن حارثه در .
 حضرت ابو بکر قومی آراسنده غنی و نفوذلی آدم اولدغندن مجلسنده کوب
 کسه لر اولور ایدی مسلمان اولدقی ایله دین مذبوری مجالسینه اشکاره ایدب
 دعوت ایتیمه باشلادی و کوب آدم بونک دعوتنی ایله ایمانه کلدی لر ابتدا بونک
 دعوتنی ایله عثمان بن عفان و زبیر بن العوام و عبدالرحمن بن عوف طلحه بن
 عبیدالله سعد بن ابی وقاص دین اسلامی قبول ایدب ابو بکر ایله بر لکدر رسولنز نک

حضورینه واردیلر ایمان واحکام وضو و صلاتی او کرانب نماز قیلدیلر اسلامه
 دخوله سبقت ایدن ذاتلر بونلردر مذبورلردن حونک ابو عبیده عبدالله بن
 الجراح و حباب بن ازث و سعید بن زید بن عمرو بن نفیل و زوجه سی فاطمه
 و ابوسلمه ارقم بن ارقم و عثمان بن مظعون و بونک قرنداشلری قدامه ایله
 عبدالله و عبیده بن الحارث و عبدالله بن مسعود و بلال حبشی و صهیب رومی
 و عمار بن یاسر و والده سی سمیه رضوان الله علیهم ایمانه کلدیلر .
 رسولمزلصی الله علیه وسلم دعوتی نک ابتدا سنده خفیه تبلیغ ایدب قراننی هم
 جهرا او قمازلر ایدی و ایمانه کن آدم لر نمازی جماعت ایله او قمایب ایولرنده
 یاشرنب او قورلر ایدی رسالت دان اوچ سنه تمام اولدقده (فاصدع بما تؤمر)
 آیه کریمه سی نازل اولدی مأمورا اولدغنک شیاری اشکاره قیلدیکان معناده در
 بعد ازان رسولمزل خلقی جهرا دعوت ایتیمه باشلادی مشرک لار ایسه رسولمزلنک
 خفیه دعوت قیلدی و قننده تعرض ایتمدکری کبی جهرا دعوت قیلدقنده هم
 تعرض ایتمدیلر مکر آنلر نک صنم لری حقننده آیت لر نازل اولب بتلره عبادت
 ایتمک شرک و ضلالت در دیوسویلا دکنده کافر لر بونکه صبر ایتیمیب بغض
 و عداوت ایدوب رسولمزی اذا و جفا قیلما یه باشلادیلر حتی ربیمه نک او غلری
 عتبه و شیبه و ابوسفیان بن حرب و ابو جهل بن هشام و ولید بن المغیره و عاص
 بن وائل و سائر کبار قریش اجتماع ایدب رسولمزی حمایه ایدن رئیس قریش ابو
 طالبنک منزلینه واردیلر (قرداشنگ او غلی محمد بزمدینمزه تعرض ایدب آباء
 و اجدادنکر ضلالتده ایدیلر دیدرسن آنی بواشدان نهی ایت یا که حمایه نکی قطع
 ایت) دیدیلر ابو طالب بونلری ملیح و ناطلی سوز ایله غیر تلتی سوندرب دفع ایتدی
 رسولمزه بونلر نک کلسندن و بونلر نک نه سویلا دکنر ندان هیچ خبر ویرمدی
 رسول اکرم مز همان دعوتنده دآیم و مستمر ایدی بونک بو استمر ارندان قوم
 قریش قلب لری نک عداوتلری قوز غالب تحمل لری قالمایب ابو طالبه دخی
 واردیلر (اگر سن محمدی نهی ایتمسنک یا که حمایه سندن منقطع اولماسنک

سندان آیره مزه دیدیلر بونلارنک کلام لرنندان ابوطالبک قلبی منکسر اوله رق
 نه سویلا دکلرنی رسول مزه بربر حکایه قیلدی سنی حمایه دن توقف ایلام دیسمه ده
 سوزنی نك سو قندان آنکلا شادی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بهرین غایت
 محزون و مغموم اولب کوزلرندن یاشلری آقدی و ابوطالبه خطاب ایذب (آی
 آتام مقامنده اولان عمم الله تبارک و تعالی طرفندان بو حق دینی تبلیغ ایتمیه ماء
 مور من نه قیلسه لر قیلسون لر بن دعوتمدان توقمازم) دیدی و قالقب یولینه
 کیتدی ابوطالب ایسه حضرت تمزی غایت محبوب و دوست کوردکنندان
 رسول نك قلبی منکسر اولماسینه بوهم محزون ویشیمانده اولب آردندان
 چقرب رسول مزه ینه دعوت ایتمیده (ای برادر زادم همان ایشکنده اول بن صاغ
 اولسم حمایه دان اصلا بخلف ایتمام) دیور رسول مزه تأمین ویردی رسول مزه هم
 دعوتده و تبلیغنده قدیمده کی کبی مستمر و دآیم اولدی مشرکلار نه قدر اذا
 و جفا قیلسه لرده دعوتندان توقمادی رسول مزه غایت رحیمه نلار ابولهب
 وزوجه سنی ام جیل و ابو جهل ایدی حضرت رسول الوغ قزی زینبی ابوالعاص
 نام آدمه ویرمش ایکن اولهم مشرکلار ایله برکه اولب رسول مزه دان آیرلمش ایدی
 ورقیه نام قزنی ابولهب نك اوغلی عتبه به و ام کلثوم رضی الله عنهمانی ابولهب نك دیگر
 اوغلی عتبه به ویرمش ایدی بولرهم مشرکلار ایله بر لکنده اولب رسول مزه صلی الله
 علیه وسلمه عدو و دشمن اولب جفالر ایدار لر ایدی قیسمه نلار
 شول اتاده (وانذر عشیرتک الاقرین) آیه کریمه سنی نازل اولدی دین
 حق غه قرداش اولان قبیله لر لکی دعوت ایت دیکن معناده در بو آیت نازل
 اولدقدان صکره رسول مزه اقر باسنی صفا طغینه دعوت ایتمدی بنی هاشم
 و بنی عبد مناف بارچه سنی جبل صفایه حاضر اولوب محمدنه سویلر نه ایتور
 دیو منتظر اولدیلر اجتماع مذبور تمام اولدقدان صکره رسول مزه بونلره
 خطاب ایذب (ای عبد المطلب اوغلری ای فھر اوغلری جبل مذبور نك
 آردنده بر دشمن وار سزی هلاک ایتمکه قصد ایدادرد بسم اینانوره و ایدنکر)

دید کننده بارچه سی اینانورایدک زیراسن محمد الامین سن دیدیلر (آنداق
 اولسه بن سزی آلدنکرده کلاچک عذابدان خبرویرب دین اسلامه دعوت
 ایدمه من ای قریش اهللری قبول ایدنکر مذکور عذابدان جانگری قورتارنکر)
 دیو و آنک امثالی سوزلر سویلادی ابو طالب عباس و حمزه و غیره اشعی لر قبول
 ایتمسه لرده رد وانکار دخی ایتمدیلر مکر لعین ابو لهب بونک دعوتنی انکارنی
 اظهار ایتدی کیبکی بزی شونک او چون دعوت ایتدنک می دیو و شونکه
 مشابه کوب سوزلر سویلب حضرت تمزنگ قلب و خاطر لر نی تمام جراححت قیلب
 اذا و جفالر قیلدی و شونک عقیبنده (تبت یدا ابی لهب و تب) سوره سی
 نازل اولدی .
 ابی لهب ایسه کندینه مخصوص سوره نازل اولدغینه و زوجه سی ام جمیله حمالة
 الحطب دیلماسینه غضبی و غیرتی کلب خاطر حسیس لری پریشان اولدی و اوغلاری
 عتبه ایله عتیبه نی دعوت ایدب محمدنک قزلرنی هر ایکنکر طلاق و تفریق ایدنکر
 دیو امر ایتدی بونلر دخی مشرک و نجس اولدقلر ندان فخر عالمه داماد او بلماقنک
 قدر و شأننی بلما یب رقیه ایله ام کلثوم نی طلاق قیلدیله .
 کریمتی رسول مذبور مشرکلارنک ید حسیسانه لرنندن نجات و خلاص
 طاب دقلر ندان سنکره رسول صلی الله علیه و سلم رقیه نی حضرت عثمان رضی الله
 عنه که تزویج قیلدی رقیه فوت اولدقلدان سنکره ام کلثومی دخی و یردی ولذا
 عثمان رضی الله عنه ذی النورین دیوشهرت یاب اولدی .
 حضرت اکرم من صلی الله علیه و سلم همان علنا و خفیة دعوت قیلور ایدی
 قبول ایدنلر هم اولور ایدی مشرکلارنک اذا و جفالرینه اصلا باقماز ایدی نه
 قدر ایمان و سوؤ قصد قیلسه لرده ابو طالبنک حمایه سی ایله و غیر رجال هاشمیونک
 رعایه لری ایله ضرر و زیان کلتر مکه مقتدر دکل لر ایدی حضرت ابو بکرنک انساب
 واقرباسی کوب اولوب حمایه ایدانلری چوق اولدغندن آنکه هم ضرر ایتمازلر
 ایدی اما غیری مسلمان اولانلر مشرکلارنک اذا و جفا قیلما لرینک نه ایله سی

اولمدی حتی مسلمان لردن عمار بن یاسر نك والده سی مسلمه و مؤمنه اولمش
 سمیه رضی الله عنہا بی اسلام دن چق دیو اذا وجفا قیلد قیلر نده ابو جهل لعین
 مذبورہ بی اورب اولتردی مسلمان لردن شهید اولانلر نك اولی بودر بلال
 حبشی رضی الله عنہ یہ كذلك جفالر قیلدی لر حتی موینہ یب باغلاب اوسدر اب
 یورتور لر ایدی وبالالره و یروب اورام لردہ یورتور لر ایدی بلال رضی الله عنہ
 دین دہمان مقید اولب (اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله) دیور
 ایدی باشقہ مسلمان لره كذلك اذا وجفالر بیک زیادہ لشدی حتی مکدہ
 اقامت ایتمیہ طاقت لری قالعادی بالاخیرہ رسول لمر صلی الله علیہ وسلم بونلر نك
 مکدہ طر ما یب حبش ولایتینہ ہجرت ایتمالری ایلہ امر بیوردی حبش مدکی
 ایسہ صاحب کتاب و ملتدر انشاء الله حمایہ ورعایہ سندان مایوس ایتماس
 اصحاب کرام ہم قبول قیلب ہجرت ایتمدی لر مذبور ہجرت رسالتدن بشنجی
 سندہ ایدی اسلام دہ واقع اولان ہجرتلار نك اولی بودر .
 حبشہ ہجرت ایدن لر حضرت عثمان و زوجه مکر مہ سی رقیہ و زبیر بن العوام
 و عبدالرحمن بن عوف و عثمان بن مظعون و عبد الله بن مسعود و ابو حذیفہ
 بن عتبہ و بوتک زوجه سی سہلہ بنت سہیل مجموعی ایرنلر دن اون برکشی
 و خاتون لردن دورت ککشی ایدی بونلر مکدہ دن چقب حبشہ واردیلر و اقامت
 ایتمالری نہ ملکدان استیدان قیلب اورن ہم طلب قیلدی لر ملک حبش اصحمة النجاشی
 بونلرہ رخصت قیلب اورن تعیین ایدب رعایہ لر کوسلتردی بونلر ہم شاد اولب
 اقامت ایتمیہ باشلادی لر .
 حبش دہ اولان مسلمان لره (مکہ اہلی بار چہ سی مسلمان اولدی لر) دیکن خبر
 مسموع اولدقدہ مذبور مسلمان لر مکہ اہلی مسلمان اولسہ لر بزہ مکہ یہ قایتماق
 تیش دیوب عودت قصدیہ سفرہ چقدیلر مکہ یہ قریب اولدقلر نده بیلدی لر کہ
 خبر مذکور کذب محض و صرف یالغان ایش مکدہ اقامت ایتمیہ جوار تابقانلری
 مکدہ قالدیلر دیکر لر ی دخی حبشہ کندی لر جوار دیمک عرب لر نك برعادہ حسنہ

لری در که بر او بر آدمی او زینک حمایه سینه آسه دیگر لری تحت الحمایه اولان
 آدمه نه قدر عدوا و اوسه لرده صاحب حمایه نك حقی او چون ضرر ایتمز لر ایدی .
 عثمان بن عفان سعید بن عاصنك جوارینه داخل اولب ابو حذیفه آناسی عتبه نك
 جوارینه داخل اولب مکه ده قالدیلر عثمان بن مظعون و لید بن مغیره نك
 جوارینه داخل اولب مکه ده قالسده الله تبارك و تعالی نك دین مرضی سینه
 داخل اولد قدان سنکره نه چون مشرک دن استمداد ایده من دیوب و لیدنك
 جوارنی رد قیلب بلا جوار همان مکه ده قالدی .
 بر کون جمع قریش ده لید بن ربیعہ (الاکل شیء ما خلا الله باطل) دیوب
 او قدقنده عثمان بن مظعون صدقت دیدی (و ککل نعیم لا محالة زائل) دیوب
 او قدقنده عثمان بن مظعون کذبت نعیم الجنة لایزول دیدی لیدنك بونکه غضبی
 کلب (ای قریش جماعتی سز نك مجلسنکر شول درجه به تنزل ایتمدی نه چون
 بو حریفی سویلا تورسز) دیدکنده قریشی لر غیره کلب عثمان بن مظعونه
 هجوم قیلب آرالنندن بری عثماننک بر کوزنی چقاردی و لید بن مغیره مذبور نك
 بو حالتی کورب (بنم جوار مدن آیر لما نك ایله یحشی فایده کوردنك) دیوب
 حقارت لب کولدی و عثمانه خطاب ایدب (یا عثمان بو قدر آغر حالتیره
 توشما کنکه سبب نه در) دیدی عثمان ایسه بونک جوابنده (بنکا هیچ آغر حالت
 کلکانی یوق ایکنچی کوزم دخی طلب ایدادر) دیدی و لید دخی (یا عثمان بنم
 جوارمه عودت ایت حمایه ایتمکده مساهله ایدامم) دیدی بونکه قارشو عثمان
 (الله تبارك و تعالی نك جوارندن باشقه به داخل اولمام و الله نك اعداسندان
 استمداد ایتمم) دیوهان توکلنده ثابت و برقرار اولدی رضی الله عنه .
 اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین بعضسی جوار ایله بعضسی بلا جوار
 مکه ده اقامت ایدب مشرکلارنك اذا و جفالرینه نه قدر صبر و تحمل ایتمه لرده
 بونلارنك قباحتی کوندن کون زیاده لشدقندان رسولنراهل اسلامنك دخی
 حبشه هجرت قبلمالری ایله امر بیوردی حضرتنم نك امرها یونلرینه اطاعت

ایدب اصحاب کرام هم هجرت ایتیمیه باشلادیلر ابتدا جعفر بن ابی طالب هجرت
 ایدب آنک آردنجه غیرى اصحاب حبشه کتدیله بونلر نك آردنجه همان هجرت
 ایدارلر ایدی رسولمز مکده قالب دعوتنده همان دایم و مستمر اولدی و اهل
 اسلامه ملک حبش اقامت ایتمه لرینه اور نلر کوسترب رعایه و اکرام لر چوق قیلدی
 اهل اسلام حبشه و ارب ملک نجاشی عندنده مکرم و محترم اولمالرندن مشرکلار
 محمد نك توابعسی نجاشی عندنده همان محترم و مرعی اولسه لرتکثر لرنک احتمالی بیک
 قریب دیوب اهل اسلامی نجاشیغه یمان کوستر مک او چون و مکیه کیر و قایتار ما قنی
 سؤال ایتمک او چون عمر و بن العاص ایله عبدالله بن ابی ربیععه نی ملاکنک او زینه
 و اصحاب کبارینه هدیه لر ایله حبشه یبردیله بونلر حبشه و ارب هدیه لر نی اصحاب
 نجاشیه تسلیم ایدب بزم آرا مزدان بعض لربردین ابداع قیلب مکدن حبشه هجرت
 قیلدیله نه ملککنک دینی و نه بزم دینمز نی اصلا تو تمیور لر او زلری نك دین لرندان
 باشقه ادیانی حقارت ایدایور لر بزلر آنلر حقنده ملک که سوز سلا یور مز و بزه تسلیم
 ایتماسنی سؤال ایدایور مز سزلر شول وقت بزه اعانت ایتمالی سز) دیدکلر نده
 اصحاب نجاشی هم وعده لر ویردیله ~~...~~
 عمر و بن العاص ایله عبدالله بن ابی ربیععه برکون نجاشی نك حضورینه کر دیله
 هدیه لر نی هم اعطاء ایدب مقصود لر نی بر بیان قیلدیله اصحاب نجاشی هم بولر
 طرفندان اهل اسلامی بونلره تسلیم ایتماسنی معقول بیوردیله نجاشی ایسه بو
 حالندن غضبه و غیر ته کله رنک (غیری و لایتره اختیار ایدب بنم بلادمه کلب
 جوارمه داخل اولنلر نی نه او چون بولر نك یدینه تسلیم ایدام والله تسلیم ایدام
 آنلری بونده حاضر ایدب حال لرندان سؤال ایتما اینچه اکر بو ایکی رسول
 کلام لرنده صادق اولسه لر خیر و الا آنلر نك حال لری واقع غه مطابق و موافق
 اولسه نه چون تسلیم ایدام) دیو کوب سوز لر سویلاب اهل اسلامنک مجلس
 مذبوره حاضر اولمالری ایله امر بیوردی اهل اسلام هم بارچه حاضر اولدیله
 ملک نجاشی بونلره خطاب ایدب (قومنکزدان مفارقت ایتمکنکره سبب اولان

دین قیو دین بنم دینمی و غیره ملتک ادیانی نه او چون ترک ایدایورسز (دیدکنده اهل اسلام طرفدن جعفر بن ابی طالب جوابه شروع ایدب) ای آنداین الوغ پادشاه بز لر اصلده شوندا این جاهل خلق ایدک که صنم لره عبادت ایدار بولدق و میته لری بلا استنکاف ییار بولدق جمیع فواحشی قلب و صله رحمی قطع قلب قوتلی اولغانمز ضعیف لر مزه جبر و قهر ایدار ایدک بزم بو قباحتمز کوندن کونه زیاده اولدقدن صنکره الله تبارک و تعالی بزه اوز مزنک آرا مزدن بر نبی کوندردی قبل النبوة هم صدق و امانه ایله مشهور و معروف ایدی مذکور نبی قوممزی توحید ایله و صنم لره عبادت ایتما مک ایله دعوة قلب صدق و ادا امانت ایله و اداء صلوة و صوم ایله و صله رحم و حسن جوار و محارم دن منع لیمک ایله امر ایتدی فواحشی قیلماق دن و یالغان سوز لیمکن و اموال یتیمی اکل دن و آندن باشقه امور نامعقوله لردن نهی ایتدی قوم مزنک آراسدن بز لر نبی مذکور ی تصدیق قلب مأموراتی قیلدق و منہیاتندان اعراض و احتراز ایتدک باشقه قوم لر مز نبی مذکور نک دعوتنی قبول ایتمدکلری کبی بز ی هم اذا و جفا یتیمه توتندیلر بونلر نک اذا و جفالرینه تحمل مز قالماقدن بر طرفه هجرت قیلماقی اختیار ایدب باشقه طرفه وار ما اینچه سزنک عدالت و حمایه نکره اینان ب حبشه هجرت قیلدق) دیدی . ملک نجاشی جعفر نک کلامندان متأثر و خوشنود اولب اول رسوله نازل اولان کلامدن سزنک عندنکرده وار می دیدی جعفر ایسه بی وار در دیوب سور ؤه مریم نک اولندان بر آزاوقدی بونک او قدقنی نجاشی اخلاص ایله دنکلاب تمام قلبی متأثر اولب غایت یغلا دی (بسو رسول نک کلامی عیسی یغمبر نک کلامی ایله بر مخرج دن چقه در و الله بونلری خصم لرینه تسلیم ایدام) دیوب عمرو بن العاص ایله عبدالله بن ابی ربیعہ نی مجلسندن قوالاب و سرب چقاردی هدیه لر نی دخی رد قلب (الله تبارک و تعالی بدن رشوت آلماز بن نه چون سزدان رشوت آلام) دیدی دخی (آدمیلر ینکا اطاعت ایتمز لر بن مذبور نبی نک او امرینه اطاعت ایتما اینچه) دیدی

الحاصل دین اسلامی قبول اید اچکن تمام بلکوردی و اهل اسلامه خطاب ایدب
 (سزحر متلولر وارنکر اقامت ایتما کنکره لایق و معقول کورلمش محل نکرده
 ایمین و راحت تورنکر) دیدی عمر و بن العاص ایله عبد الله بن ابی ربیعہ حبش دان
 مایوس اولب قایتدقلری کبی اتفاق ایدب بونلری ارسال ایدن مشرکلار هم
 تام خوار و ملزم اولدیلر .
 فخر عالم صلی الله علیه وسلمنک رسالتندان آلتدچی سنه اولدقده حضرت
 حمزه ننگ اسلامی واقع اولب بتون اهل سلامی مسرور و ممنون ایلدی تفصیلی
 شویله درکه رسرلمز برکون صفا طاغنده اولتردقنده ابو جهل دوغری کلب
 رسولزری غایت سب و حقارت قیلدی حضرت تمز صلی الله علیه وسلم بونکه هیچ
 شی دیلمسه ده مذبور حریفنک نه قیلدقنی عبدالله بن جدغاننک جاریه سی ایشدب
 ماجرای بتمامه حضرت حمزه به حکایه ایلدی حضرت حمزه ایسه اسلامه داخل
 اولمسه ده رسولنک ترقی و حمایه سنده غایت سعی ایتدکنندان ابو جهلنک بو
 قباحتندن غضبه و غیرته کلب جزاسنی آلمق اوچون بولعین نی ایزلب حرم
 شریفه واردی ابو جهلنک مجمع قریش ده اولتردقنی کوردیده (سن می بنم عم
 زاده می رنجدن سن می حقارت ایدن) دیوب وارب قولنداقی جایه سی ایله
 ابو جهلنک باشنی اورب یاردی مشرکلار بو حالی کورب حمزه به هجوم ایتما کی
 قصد ایتسه لرده ابو جهل اختیار ویرمدی (حمزه ننگ بنده حتی وارزیر ابن
 آنک عمزاده سنمی انجندم) دیدی مقصودی حمزه ننگ غیرتنی قایتارمق ایدی
 نه قدر جزا احتلنسه ده صبر و تحمل ایتدی حمزه عرب بیننده شجاع و بهادر آدم در
 اکر همان غیرتنده دایم و مستمر اولسه غضبندان اسلامه داخل اولورده
 اسلامی لر قوت تابارلر دیوتفکر ایدب باشینه کلن زحمتی همان تحمل ایدب قومنی
 هجوم دان اسکات ایتدی شول ساعت حمزه حضور رسوله وارب ماوقع نی سویلاب
 رسولزه تسلی ویردی رسولمز بونکه خطاب ایدب (بنم دینمه کرسنک فوق
 الغایه متسلی و مسرور اولور ایدم) دیدکننده حضرت حمزه در حال کلمه شهادت

کتورب اسلام ایله مشرف و معزز اولدی و مسلمان اولماقی ایله رسولنر صلی الله
 علیه و سلمی حمایه ایتماکنی بین القوم اعلام و اشهاد قیلدی بونک دخولی
 ایله اهل اسلام غایت قوت تابدیلر حضرت حمزه نك اسلامیتندان اوچ کون صونک
 حضرت عمر نك هم اسلامی واقع اولب بتون اهل اسلامی مسرور ایلدی بونک
 بیانی شویله درکه مشرکلار بر کون مشاوره ایتمدیلر بو محمد نك توابع سی آرتمقده
 و قوت تابعده بونکه نه چاره قیله مز دیو سویلاشدیلر ابو جهل ایسه بونی
 اولتر مکدن و قتل ایتمکدن غیر ی چاره یو قدر کیم درکه محمدی قتل ایدار سه
 یوز توه ویره من دیدی عمر بن الخطاب دخی بو مجلس ده ایکن اورنندان قالقب
 بو ایسی ابن الخطاب دان باشقه قیلماز دیدی مجلس ده اولانلر آفرین عمر نه
 قیلسنک قیل سنکا هر قایومز کوب شی لار ویرورمز دیدیلر عمر قلچنی باغلاب
 تام حاضر لب محمد صلی الله علیه و سلمی اولتر مکه کتدی وارر کن نعیم بن عبد
 الله غه ملاقات ایتمی عمری کور دیده (یا عمر قانده وارر سن) دیدی
 ملت عرب آراسینه تفریق و غلغله دو شر ن محمدی قتل ایتمیه وارر من) دیدی
 نعیم (یا عمر آخر ایسه شروع ایدب سن محمد نك اصحابی ایش لر نده مقید
 و ثابت لر سنکا اختیار ویر مس لار) دیدی عمر بونک سوزینه غضبی کلب
 غیر تلب (سنده شونک دینه داخل اولدنکی اول سنی بتور ایم) دیوب
 قلچنی حاضر لمیه باشلادی نعیم ایسه خوفه دوشب (یا عمر بندن اعراض ایت
 همشیره نك فاطمه ایله داماد نك سعید بن زید دخی محمده متابعت ایتمش لر آنلره
 باق) دیدی عمر بو کلامی ایشتد کدن سنکره نعیم دن اعراض ایدب تمام غیرت
 ایله همشیره لری نك حال لر نی تحقیق ایتمک او چون یور طلارینه کتدی
 هول اثنا ده (طه) سوره سی نازل اولب سعید ایله فاطمه مذبور سوره نی بر
 صحیفه یه یازد رب حباب بن ارثی چاقرب ایولرنده تعلم ایتمکده لر ایدی عمر
 بونلر نك ایولرینه یقین کلد کنده تلاوت آواز لر نی ایشتدی ایشک لر نی باعلامش لر
 ایکن عمر کلب ایشکی غیرت ایله قادی سعید ایله فاطمه عمر نك قلچ لر باغلاب غیرت

ایله کلدکنندان خوف و اندیشه به دوشه رک حبابی و صحیفه بی یاشردیلر بعد از ان
 ایشکنی آچدیله عمر ایچر و کردکنندان سنکره غیرت ایله (تلاوت ایتدکنکر نه
 ایدی) دیو صوردی سعید (خیرهچ شی یوق) دیو جواب و یردی عمر
 بونک جوابندان حقیقت حانی آنکلاب غضبی غلبه قیلب (سزده محمدنک
 سحرینه آلدانمش سز ایکن) دیدیده سعیدنک یاقه سندان دو تب یره آتدی
 فاطمه بونی قور تارایم دیو کلدکننده عمر فاطمه نک یوزینه اوردی جراح تلنلب
 قان آقایه باشلادی فاطمه نک حیت اسلامیه سی و غیرت دینیه سی کلب (یا عمر نه
 چون الله دن قور قازسن معجزات ایله کوندرلدکی ییغمبره نه چون متابعت
 ایتمز سن بن و زوجم هر ایکنز اسلام ایله مشرف اولدق باشمزی کیسار سنک ده
 راضی مزهیچ قایغو مز یوق) دیوب سویلادی ده ققرب کلمه شهادت ایتیه
 باشلادی عمر بونک یوزی یار لمانسی کورب و بوکلامنی ایشدب غیرتی سونه رک
 نه قیلور غه بلما ییره اولتردی ده تلاوت ایتدکنکر شی نی بنکه هم کوستر نکر
 دیدی همشیره سی فاطمه صحیفه نی چقارب عمره و یردی عمر یازمایه و او قایه
 بلدکنندان (طه) سوره سی او قایه باشلادی قران نک فصاحت و بلاغتتی
 فهم ایدب (بونیدای کلام بیک حسن و فصیح ایمش دیدی و اسلامه غایت میل
 ایتدکی سوز لور سویلادی حباب بونک نه قیلدقنی یاشر لمش اورنندان بلور و اشدر
 ایدی عمر نک اسلامه میل ایتدکنی بلدی ده اورنندان قالب چقدی و عمره
 (یا عمر رسول صلی الله علیه و سلمنک بنم دینمی عمر ایله یا که ابو جهل ایله عزیز
 قیل دیو الله تبارک و تعالی به دعا قیلما بنی بلمش ایدم کل ایمانه کل بودوانی اوزنکه
 آل) دیدی عمر شول ساعت (محمد قانده در) دیو سؤال ایدب حباب ایله
 بر لکده رسولنک مجلسینه کتدیله بو وقت رسولنر جوار صفاده ارقم دارنده
 اولتورمش ایدی اصحاب کرام عمر نک قلیچ لر باغلاب غیرت ایله کلدکنی کورب
 خوفه دوشدیله حمزه ایسه (نه چون مردان خوف ایده سز یخشی لق ایله
 کلسه خوش صفا کلدی ایمان لق و سؤوقصد ایله کلسه عمر قلیچنی دو تمدن باشنی

کیسب دوشو رمن (دیدی حضرت عمر ایشکدن کرب رسولنک حضورینه
 واردی ده تزچو کب اولتردی رسولن (یا عمر اسلامه کل) دیدی عمر حضور
 قلب و اخلاص ایله در حال کلمه شهادت کتوزب اسلام ایله مشرف اولدی بونک
 مسلمان اولمسندان رسولن هم اصحاب کرام شاد اولوب جهرا تکبیر ایتدیلر
 حتی اوراملاره اشدلدی . *(ن کلامه شاد اولدیلر)*
 حضرت عمر بهض احکام شرعیه بی او کراندی ده بزرلر نجه عدد اولدق دیدی
 سنک ایله قرق اولدق دیدیلر آنداق اولسه نه چون قورقامنز کعبه یه وار ملی
 نمازی جماعت اولب اوقالی دیدی رسولن هم بو کلامی قبول ایدب اصحابی
 ایله بارچه حرم شریفه واردیلر . *(ن کلامه شاد اولدیلر)*
 مشرکلار عمر دن نه خبر کلور دیو عمری کعبه ده کوتمکده لر ایکن کور دیلر که
 عمر اصحاب رسول ایله بر لکده کلور بو حالی کور ب عجبه قالدیلر ابو جهل
 حضرت عمره خطاب ایدب (یا عمر خیر لی اولسون بونه حال) دیدی حضرت
 عمر بونکه قازشو (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله
 دیو جواب ویردی ابو جهل و غیر ی مشرکلار حیرتده قالدیلر حضرت عمر بیوک
 آوازا ایله (بنی بلن بلور بل مکان لر بلسون لر بن ایسه عمر بن الخطاب من) دیدی
 رسول من اصحاب ایله کعبه یه کردی جهرا قرأة قیلب و جهرا تکبیر ایتب نماز
 قیلدیلر کعبه ده جماعت ایله او قلان نمازنک اولی بودر . *(ن کلامه شاد اولدیلر)*
 حضرت عمر و حمزه مسلمان اولدقدان صکره ملة اسلام قوت و رواج تابدی
 کبی رسول من هم دعوتنده ظفر تابه رق قریه دن کلش قبایل و عشایری
 هم دعوت ایتیمه باشلادی قبول ایدنلر همان مسلمان اولور ایدی قران عظیم
 الله تبارک و تعالی طرفندن همان نازل اولب رسول من قران نی او مقده و احکام
 اسلامی بر بر بیان و اظهار ایتمکده ایدی مشرکلار قران کریم نک فصاحت
 و بلاغتی فهم ایدب اوزلری نک شعر لری فو قنده اولماقی ایله اقرار ایدب عاجز
 و حیران اولسه لرده اسلامه داخل اولمازلر ایدی . *(ن کلامه شاد اولدیلر)*

امرء القیسنک قز قرنداشی قراننی ایشته کنده فصاحت قراننک قابودرجه ده
 ایرکانون بلب (بوکلامنک فصاحتی فوق الفایه در بوکلام بار وقتده بزم
 شعرلر مز میدان المامسی معلوم و بدیهی در) دیوب کعبه به واردی ده معلقات
 سبعة نك اعلى سندن عدایدلمش امرء القیسنک شعرنی دیواردن دوشردی امرء
 القیسنک شعری دوشرل کدن صکره مشرکلارباشقه معلقاتی دخی دوشردیلر
 فصاحت و بلاغت چه فایق فقط قران عظیم قالب مشرکلر بونک الله تعالی دن
 کلمش کلام اولمانسی هم اقرارایتدیلر .
 مشرکلاردن ولید بن مغیره برکون رسولمنک حضورینه کلدی (یا محمد بنکه
 کتابنکردن بر آزاو فنکر) دیدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم (ان الله یا امر
 بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبنی یعظکم
 لعلکم تذكرون) آیه کریمه سنی او قدی ولیدهم حضور قلب ایله دنکلادی
 (والله بونده بر لطافت و حسن وار بونی جن و بشر سویلمز) دیوکوب ثنالر
 قیلدی و قومینه قایتب (سز نك آرانکرده شعر احوالی بدن آرتق بلن یوقدر
 شعر نك هر نوعنی بلورم اما محمد او قدی کلام بونلر نك هیچ قابوسینه مشابه دکل
 هر کلامنک فوقنده در آنکه هیچ کلام غالب اولماز) دیدی .
 دخی مشرکلارنک الوغسی عتبه بن ربیع برکون قومینه ایتدی (بن محمد
 حضورینه وارایم بر آن نصیت ایدایم نه سوال ایدار سه مال می یا که ریاست قوم می
 ویرایم مکر بزم اله مزه سوز ایتمه و دینمزه تعرض ایتمه) دیدی قوم لری وار
 قبول ایدار سه نصیحت ایت بیک خوش دیدیلر مذبور عتبه رسولمنک مجلسینه
 واردی رسولمز یوقاریداقی سوز لرینی سویلب اوز نجه و عظ و نصیحت ایتدی
 رسول اکرم صلی الله علیه وسلم (سوزنک بتدی مو) دیدی عتبه (بی تمام) دیدی
 رسول اکرم (ایمدی سن دنکله بن سویلایم) دیوب سورء سجده نی اخیرینه
 قدر او قدی ده یا ابو الولید ایشته دنکمی دیدی (عتبه ایشتم) دیوب قالب
 قومی یابینه کتدی قومی بونکاردن (نه اولدی) دیو سوال ایتدکلرنده

(هیچ شی او لمادی مگر محمد در کلام ایستدم که عمر مده بونک کبی کلام ایستدم
 والله بو محمد سا حرد کل شاعر دکل هم کاهن دکل ای قوم اکبر بنم کلامه
 اینانورسه نکر بو محمدی اوز حالینه قوینکر جفا قیلما نکر) دیدی مع هذا
 مسلمان اولمدی .
 كذلك هر عرب ای شد رسه کرک مشرک اولسون قرآن کریمک الله تبارک و تعالی
 طرفندان کلدکنی و رسولنرک شاعر و ساحر و کاهن اولماستنی اقرار ایدب
 حیرتده قالدیلر الحاصل رسولنرک معجزاتی نک اعاضمندن عدایدلمش قرآن
 کریم فصیحا و بلغایی بودره جده عاجز قالدیر ماسی ایله معجزه اولماقی ثابت
 و معلوم اولدی .
 قرآن کریمک معجز اولماقی فقط لفظنده دینلما سون لفظی نه قدر معجز
 اولسه معانی سی آندان زیاده معجز در زیر معانی قرآن احکام اعتقادیه و عملیاتی
 اشتمالندن قطع نظر ایله نه قدر اخبار ماضیه و آتییه و نه قدر حکمیاته
 قدیمه سی اولسون جدیده سی اولسون و نه قدر ادبیاته و تنبیها ته مشتمل در که
 انسان نک کمالات دنیویه و اخروییه سی او چون نه لر حاجت بارچه سون
 بلددر مشدر . علوم شرعیه و عملیه بی تعلم ایله امرایتدکی کبی باشقه علم لری
 تحصیل ایله هم تشویق و ترغیب ایتمشدر بویله معانی دقیقه و حکمییه بی مشتمل
 اولان کلام مقدور بشر و انسان دکل در . رسول اکرم محمد مصطفی صلی الله
 علیه و سلم او قورغه و یازارغه بلما یب و هیچ کیم دن علم او کرانمایب فصاحت
 و بلاغته فایق اولب معانی غیر متناهییه بی مشتمل اولان کتاب ایله کلماسی بو
 کتاب نک الله تعالی طرفندن منزل اولماسینه و رسولنرک حق نبی اولماسینه
 دلیل ظاهر و برهان کامل در .
 هر عصرده اولان امت لر آراسنده نه در مشهور و معروف اولب آتی بلن

آرالرنده فاضل و كامل عدايدلورسه مذکور امته مبعوث اولان نبی و پيغمبره
 شولارنك تفاخر ايدن شی لرینه غلبه ايدايك قوه و معجزه نبی و يرلور مثلا
 موسى عليه السلامك عصرنده سحر عامی بيك مشهور و معروف ایدی الله
 تبارك و تعالی موسى عليه السلامه بر تياق و يردیكه قوم لری آراسنده مشهور
 اولان ساحر لرنك سحر لری تام باطل اولب مغلوب و مقهور اولدیلر عیسی
 عليه السلام عصرنده علم طب مشهور و ميدانده اولدقندان الله تبارك و تعالی عیسی
 عليه السلامه طیب لك قوه سنی و يردی حتی اولن آدم لری دیر لتدی و کوز سز لری
 کوزلی قیلدی قوم لرنده بودر مجده مهارت اولمادغی سبیلی عجز و حیرتده
 قالدیلر كذلك رسولمز فخر عالم صلی الله علیه و سلمنك عصرنده مابه الافتخار
 و الکمالات اولان شی کلامده فصاحت و بلاغت اولماسی ایله الله تبارك و تعالی
 رسولمز بر کتاب و يردیكه فصحاء و بلغفاء تمام عاجز قالب فصاحت
 و بلاغتمده فقط قران اولماسنی اقرار و تصریح ایتدیلر . رسول اکرم
 صلی الله علیه و سلم همان دعوتنده مقید و مستمر اولور ایدی مشرکلارنك الوغ لری
 رسولنك صدقنی نه قدر بلسه لرده متابعت ایتمکدن غار ایدب رسولمزى و اصحابی
 اذا و جفا قیلور لر ایدی حتی رسولمزى و توابع سنی تارلقغه توشر مک او چون
 هاشمی لره قاتشمايب ایرلدیلر هاشمی اولانلرنك بارچه سون شعب ابو طالب که
 یعنی ابوطالبنك ابوی اولان محله یه قوالادیلر هاشمی لردن قز آلماسقه هم و یرمسکه
 آنلار ایله معامله و تجارت ایتمسکه عهدنامه یازب کعبه یه آصدیلر بو حالدن
 مسلمان لر عاجز اولدیلر بازاره واره آلمدیلر امتعه لری اولسه صاتمابه قادر
 اولمدیلر مکر حمزه قلیچی آرقاسنده و عمر غیرتی سایه سنده هر طرفه یورر لر
 ایدی بو طارلق مسلمان لره ضرر اولدقی کبی مشرکلارنك اوزلرینه هم ضرر
 اولدغندان بعض لری بو عهدنك بو زمانسنی طلب ایدب مذبور عهدی بوزب
 صحیفه نی کعبه دیوارندن توشردکلارنده اصحاب کرام و سعته و راحتده اولدیلر
 بو عهدنك ابتداسی رسالتدن یدنجی سنه نك اولنده اولب او تنجی سنه ده نقض

واعدام ایدلدی • رسولنک نبوتندن سکزنجی سنه اولدقده (الم غلبت الروم)
 سور • سی نازل اولدی سببی شول ایدیکه فارس شاهی کسری ایله روم شاهی قیصر
 آراسنده محاربه واقع اولب کسری قیصره غلبه ایدب (قدس) و (فلسطین)
 و (جزیره) نام شهرلرن آلدقده مذبور غلبه مکه مشرکلاری نك هم مسموع لری
 اولب مسلمانلرنی سب و حقارت قیلدی لر روم کتاب اهلی فارس کتاب اهلی دکل
 محوس لر مع هذا کسری قیصره غلبه قیلدی بزهم سزه غلبه ایدار مز دیدی لر
 مشرکلارنک بوتقاخر و مباحات لرنی رد قیلماق اوچون الله تبارک و تعالی مذبور
 سورہ بی تنزیل ایتدی •

توقزنجی سنه داخل اولدقده (انشقاق قر) واقع اولدی بیانی شویله درکه
 مشرکلار رسولنک کوندان کون تر قیسنی کوردیلر مکه حوالینده اولان قبایلنک
 رئیس حبیب بن مالک که نامه یازدی لر نامه لر نده آرامزده برکمه ظهور
 ایدب ابا واجداد مز نك دیننی باطل دیو چوق کمسه نی اوزینه تابع ایلدی دفعینه
 هیچ قادر دکل مز بونک دفعنی سندان امید ایدیور مز دیو یازدی لر حبیب نامه بی
 او قدقدان سنکره غضبه کلب جمله توابعی ایله مکه یه کلب طشره سنده قوندی
 مشرکلار استقبال ایدب چادرینه وار دیلر محمدی بونده قهر ایله کتور ایک دیدیلر
 حبیب آنداق کر کمس لطف ایله چاقره مز کلمسه قهر ایدار مز دیوب بر آدمی
 رسولزه کوندردی رسولز در حال اصحابی ایله کلمیه چقدی بونلرنک
 کلدک و قتلرنده حیب باقب ترور ایکن رسولنک یوزنده نور نبوت
 برق و لمعان ایتمنی کورب ابو جهل دن محمد شول می دیو سوأل ایدب کلدکندان
 سنکره حرمتلب چادرینه کرتدی جانین دان مکالمه اولدقدان سنکره حیب
 بن مالک یا محمد نبی اولور ایسنک بزه بر معجزه کوستر دیدی رسولز نه
 دیلر سن دیدی حیب آی توغسون توشلک وقتینه کلسون ده ایکی یه یارلسون
 هر ایکی پاره سی یره دوشب قارشو مزده ترب سنک ییغمبر ایرکانونکه شهادت
 ویرسون لر ایتا کنسکدن کوملکنکه کرب ایکسی ایکی جینسکنسکدن چقسون لر

و بر که قوشلب کو که منب زوال وقتینه وارسون لرده غایب اولسون لر دخی
 کونکام ده برشی وار آنی بیله سن دیدی حبیب بوکلامی ایتد کدن سنکره ابو جهل
 آفرین حبیب یخشی سؤال ایتد نک دیدی .

رسولمز صلی الله علیه وسلم جبل ابو قبیسه چقب سجده ایدب بو حالنک اولماسنی
 الله تعالی دن سؤال ایتدی در حال جبرائیل علیه السلام کلدی حبیب نک
 صور دتی معجزه واقع اولماسنی و کونکلندا کی شی نه اولدقتی خبر و یردی
 رسولمز مشرکلارنک مجلسینه واردی قول کوتارب دعاء قیلد مقده ایکن آی
 ظاهر اولب ایکی پاره اولب یره دوشب شهادت کتورب حبیب نک صور دتی
 کیفیتچه اورنینه قایتب غایب اولدی یا حبیب سنک کونکلندا کی شی کوزی
 و ایاقی یوق قز نکه دوا طلب ایتد اول قز ایسه حاضر سلامت لب بنکه ایمان
 کتوردی دیدی حبیب بن مالک در حال کلمه شهادت کتورب مسلمان اولدی
 ابو جهل حبیبه غضب ایدرک سنی بن عاقل صانور ایدم حارق عاده بر فعلنک
 کورنماسی ایله تابع اولدنک بزر بونک کبی نجه لری کور سگده تابع اولدق دیدی
 حبیب الحمد لله ایمانه کلب ضلالتدن قور تلدم سن ایسه جهنم ده ابدی قالور سن دیدی
 بعد از مجلس حبیب مسکینه کتب قایتدی ایسه کورد یکم ضعیفه قزی سلامت اولب
 بونک قارشو سینه کلمه شهادت ایتب یگرو ب چقدی بو حالی کورد کندن حبیب دخی
 مسرور اولب اسلامه دخولی او چون تشکر لر قیلدی بر روایت کوره انشفاق
 قرنی سؤال ایدن قریش مشرکلاری ایدی . رسالتدن اوننجی سنه ده مشرکلار
 سابقده ذکر ایدلمش عهد نامه بی بوز دیلر اهل اسلام محاصره و مضایقه دن
 قور تلب راحت عبادت ایله مشغول اولدیلر رسولمز هم ظفر تبابوب
 دعوتی قیلد مقده ایدی لکن بوشادلق کوب یاشامیب رسولمز ی حفظ و حمایه
 ایدن ابوطالبنک وفاتی واقع اولب رسولمز و بتون اهل اسلامی محزون
 و مغموم ایلدی ابوطالبنک وفاتی رسالتدن اوننجی سنه ده اون بشنچی
 شوال ده ایدی یاشی سکسان دن بر آز آرتق ایدی مرضی زیاده لشدقده

رسولمزی واقرباسنی چاقردی رسولمزی حمایه و محافظه ایتملری او چون
 اقرباسینه وصیت قیلدی رسولمزی ابوطالبه یاعم کلمهء شهادت کتوردیونه
 قدر تکایف ایتسه ده یا محمد سنک کتوردکنک شی لر بارچه سی حق کالعیان
 بلورم اما قریش خاتلونلری نک ابوطالب وفات ایدار وقتندماقرار ایتدی
 دیو سویلملرندن غار ایدا من دیو قبول ایتمدی لکن حضرت عباسنک
 ابوطالب حالت نزعنده نه چون آغزنی تبراتور دیو قولاقمی قویسم محمدنک
 امر ایتدکی کلمهء شهادتی اشدتم دیماسی مرویدر ابوطالبنک وفاتندن
 اوچ کون صونک رسولمزیك زوجهء محترمه سی حضرت خدیجه بنت خویلدنک
 وفاتی دخی واقع اولدی یاشی آلمش بیسه ایرشمش ایدی .
 یونلر نک وفاتی ایله رسولمزیك محزون و مغموم اولدقی کبی اصحاب کرام حزان
 و خفاده اولدیلر ولذا مذبور سنه یی سنه الحزن دیدیلر مشرکلا رهم یونلر نک
 وفات لر نی عنیمت و فرصت بلب رسولمزی و اصحابی اذا و جفا ایتیمه باشلادیلر
 خصوصاً ابولهب و حکیم بن ابی العاص و عقبه بن ابی معیط اذا قیلور لر ایدی
 حتی نماز او قدقی و قتلر نده طعامینه قاذورات و تیزک لر صالحور لر ایدی .
 مشرکلا رنک اذا و جفالرندن بیزار اولب رسالندن اون برنجی سنه ده رسولمزی
 زید بن حارثه ایله طایف شهرینه کتدی طایفه وارد قندان سنکره دعوت
 ایتیمه باشلادی اهل طایف رسولمزیك دعوتنی قبول ایتمدکری کبی غایت
 اذا و حقارت قیلدیلر بعض آحمق لری رسولمزی طاش ایله آتور لر ایدی حتی
 آیاقلرینه طاش دیکب قان لر آقدی زید بن حارثه رسولمزیه تیمسون دیو حفظ
 ایتدکنده باشی یارلمدی بر آی مدتدن صونک رسولمزی نه مکء مکرمه یه
 تشریف بیورب مطعم بن عدی نک جوارینه داخل اولدی .
 رسولمزی طایف دن قایتدقنده نخله نام محله الرحن سوره سنی او قورکن
 جن لردن بر طائفه کلب قرآن کریمی استماع ایدب اسلام ایله مشرف اولدیلر .
 عودتندان صونک کوب ترمایوب سوده بنت زمه بن قیس رضی الله عنهان

تزوج ایتدی سوده ثیب اولب سکران بن عمرو بن عبد شمس دان قلمش ایدی
 شول ائقاده حضرت ابوبکر نک قزی عائشه رضی الله عنہا نی عقد ایدیب فقط
 آلتی یا شنده اولب چک اولدغندان زفانی تأخیر ایدلدی .
 دعوتنده مستمر اولب حج و قتنده اطرافدان کلمش قبایل و عشایری دعوت
 قیلور ایکن مدینه لولردن بر طائفه یه ملاقات ایدب سز لر کیم لوسیز دیدی
 بز لر خزرجی لر مز دیدیلر بر آتوقف لیدن کر سز نک ایله مکالمه فی قصد ایدایورم
 دیکاج آنلر هم خوش اوله دیوب توقف ییوردیلر رسول اکرم آنلره احکام
 اسلامی بیان ایتدی قرآن او قدی و دین اسلامه کر مالری ایله دعوت ایتدی
 بولر یهودیلر دان فھر بن مالکنک اولادندان بر نبی کلاچک دیوا یاشدر لر ایمش
 بو مرتبه رسول مز دعوی نبوت قیلب دینه دعوت ایتدکنده برینه بری باقشدیلر
 یهود لر نک ایتدکی نبی شوشی در دیدیلر هم رسول مز نک دعوت بلیغانه لر نی
 قبول ایدب اسلام ایله مشرف و معزز اولدیلر بو ذاتلر اسعد بن زرارہ
 رافع بن مالک عوف بن الحارث عامر بن عبد حارثه قطبہ بن عامر بن عبد
 جدیدہ عقبہ بن عامر بن نابی جابر بن عبد الله مجموع یدی نفر ایدیلر
 انصار دان اسلام ایله مشرف اولانلر نک اولی بولردر مدینه یه عودت لر ندان حو نک
 دین اسلامک انتشارینه غایت سعی و اجتهاد قیلما یه باشدیلر .
 مذکور اون برنجی سنه در رمضان نک اون یدنجی کیچه سنده رسول مز نک معراجی
 واقع اولدی معراجده رسول مز یش وقت نماز فرض ایدلدی .
 رسالتنک اون ایکنجی سنه سی اولدقده ایام حجده مدینه منوره دن اون ایکی
 آدم کلب عقبه نام محله در رسول مز دان احکام اسلامی او کرا تب شرک و زنا و سر قه دن
 و بالالرنی اولتر مکدن منع لنمک ایله عهد و بیعت ایتدیلر (عقبه اولی) بیعتی
 دیمک اشبور مذبور ذواتنک بش نفری او تکن سنه مسلمان اولانلر دن اسعد
 بن زرارہ رافع بن مالک قطبہ بن عامر عوف بن الحارث عقبه بن عامر اولب قالغانی
 معاذ بن حارث ذکوان بن عبد قیس عباده بن صامت یزید بن ثعلبہ عباس بن عباده

و ابو الهيثان بن تيهان و عويم بن ساعده نام ذاترايدى رضى الله عنهم •
 بعد از يمت مدينه به عودت بيورديلدن اسلامك انتشارينه اجتهاد و سعى لرنى
 صرف ايدب كوب كسنه لربولارنك دعوتى ايله ايمانك كديلا احكام اسلامى و قران
 كرىعى تعليم اوچون مدينه به بر صحابه كوندر لمانسى طلب ايتدك رنده رسولن
 صلى الله عليه وسلم مصعب بن عمير رضى الله عنه نى مدينه به كوندردى مصعب مدينه به
 و ارب رئيس اهل اسلام اولان اسعد بن زراره نك بيت شريف لرينه نزول
 ايتدى اسعد بن زراره ايله مصعب خلقى دعوت ايتيمه باشلا ديلردن اسلامى
 قبول ايدن لربيك كوب اولدى لکن رئيس قوم اولان سعد بن معاذ ايله اسيد بن
 حضير مسلمان اولدقلى سببلى قبایل تماما داخل اولمازلر ايدى •
 بركون سعد بن معاذ اسيدكه ايدى اسعد بن زراره ايله مصعب خلقمى
 دين لرينه دعوت ايدب آذر مقدمه لر مجلس لرينه وار بو ايشلرندان نهى ايت
 اكر سعد بن زراره بنم حاله منك اوغلى اولسه ايدى بو ايشى بن بتورر ايدم
 و عهده سندن كلور ايدم دیدى اسيد بن حضير غضبه كلب غيرت ايله مذبور لر نك
 مجلس لرينه كدى ده (نه چون بزم خلق لر مزى باطل دینه دعوت ايدب
 آذر اسز) دیدى و غيرت ايله كوب سوز سويلادى بونكه قارشو مصعب فصیح
 و لپن كلام ايله (يا اسيد بر آز اولتر ررغه ممكن اولمازمى خلق لره تبليغ ايتدك
 دينم نك احكامنى سزه هم بيان ايدايك اكر معقول اولسه خوش اولسه
 نهى ايدار سز) دیدكنده اسيد قبول ايدب اولتردى مصعب احكام اسلامى
 بيان ايتدى و قران او قدى اسيد (عجباً بو نيدايين دين بيك حسن و كور كام
 ايمش بونكه دخول ايتدك نكرده نه قله سز دیدى و اسلامه غایت ميل ايتدى
 مصعب) البسه نكرى پاك ايدم سز بعد از ان كلمه شهادت كتورب ايكي ركعت
 نماز قيله سز) دیدى اسيد خوش اوله ديوب مصعبنك ايدك رنى قیلب خلوص
 قلب ايله مسلمان و مؤمن اولدى •
 اسعد بن زراره ايله مصعب رضى عنهم ايه خطاب ايدب (بنم ايله بر ابر وار

اصر بوايردينمزی قبول ايدارسه اسلامه گرميان قالماز نچك اولسه ده
 آنى بن سزنگ مجلسنگره يبراييم) ديوب سعدبن معاذنگ مجلسينه كتدى
 مذبورنگ مجلسينه واردیده بن آنلرده ضررلى ايش تابمادم لکن اسعدبن
 زراره نى بنى حارثه قتل ايتمك صددنده لرايمش ديو ايشتم) دیدى سعد بن
 معاذ بوخبردان خوفه دوشه رك ابن حاله مى اولتر ماسون لر ديوب عجله ايله
 اسعد بن زراره نك مجلسينه كتدى اسيدنگ مقصودى هم فقط سعدنى مجلس
 مذبوره يبرمك ايدى سعد بن معاذ مصعب ايله اسعدنگ مجلس لرينه واردقنده
 سرور و نشاط دن باشقه سى كورلما دكندن حقيقت حالنى بلدى و بونلره خطاب
 ايدب (اصر اسعد بنم قرييم اولسه ايدى بو ايشنگ عهده سندن كلور ايدم)
 دیدى مصعب بونكه دخى ياسعد بر آرتوقف ايدب مجلس مزده اولتر ورغه ممكن
 اولمازمى) دیدى سعد هم خير ديه رك قبول ايدب اولتر دى مصعب رضى الله
 عنه قران كريمى او قدى و دين اسلامنگ احكامنى بيان ايتدى سعد بن معاذ
 اسيدكى كيفيت دخولى سؤال ايدب اسلام ايله مشرف و محترم اولدى .
 سعد بن معاذ قومى آراسينه عودت بيوردقندان سنكره قومينه خطاب ايدب
 (اى قوم بنى نچوك بلور سز) دیدى قومى بارچه سى (سيدمزا فضل مزسن)
 دیديلر سعد دخى (والله بن سزنگ ايرلار نكر و خاتون لار نكر ايله تكلم ايتيم
 دين اسلامى قبول ايتمه نكر) ديوب قومنى دعوت ايتدى قومى هم سعد بن
 معاذنگ كلامنى قبول ايدب دين اسلامه كرديلر شول كون بنى الاشهل دان
 اولانلرنگ ابولر نده اسلامى قبول ايتميان اير و خاتون قالمدى .
 بو ايكي ذات مسلمان اولدقدان سنكره مصعب آمان و تنچلق ايله دعوت ايتميه
 توتندى بر طرف دن سعد بن معاذ دعوت ايتميه باشلادى مدينه منوره ده اولان
 عرب لر اوس و خزرج آدلو ايكي قبيله يه منقسم ايدى بونلرنگ دعوتى ايله مذكور
 ايكي قبيله دن اسلام ايله مشرف اولميان قالمسادی مكراميه بن زيدنگ اولادندان
 اولانلرنگ ابولر نده قالدى لکن مدينه ده اسلام تمام غلبه و رواج تابدى .

مدینه ده اسلام منتشر اولدقدان سنکره مصعب بن عمیر رضی الله عنه مکده
 رجوعی نیت ایدب رسالتک اون اوچنچی سنه سی تشریف وعودت بیوردیلر
 و مصعب ایله مدینه دن یتمش اوچ ایر وایکی خاتون رسولنزه ملاقات ایتیمیه
 کلب اثنا ایام تشریقده عقبه ده رسولنزه ایله کورشدیلر رسولنزه صلی الله علیه
 وسلم بونلره قران او قدی و بعض احکامی بیان ایتدی و بوذواته خطاب
 ایدب (ای ناس اوزنکر نک اولادنکری عدولرنندان نچک حفظ ایداسز بنی
 هم کذلک حفظ ایتیمیه راضی می سز و بنم یولمده جان لرنکری فدا و صرف ایتیمیه
 رضامی سز) دیوندا ایتدکنده بارچه سی راضی من دیدیلر آنداق اولسه
 قول لرنکری ویرنکر دیدی بارچه سی قول لر ویرب فی سبیل الله محاربه ده
 جان لرنی فدا ایتیمیه عهد و بیعت ایتدیلر بزلارنک بو عهدی وفا ایتدکزه قارشونه
 اولور دیدک لرنده رسولنزه (جنت) دیدی آنداق اولسه النکری ویرنکر دیدیلر
 رسولنزه هم النی ویروب جانین دن بیعت قیلشدیلر بیعت (عقبه ثانیه) دیدکمز
 اشبودر رسولنزه صلی الله علیه وسلم بونلر ایله اصحاب کرامنک و اوزی نک مدینه یه
 هجرت ایتماسنی بیسان ایدب مشاوره قیلدی انصار دخی خوش اوله میسر اولسون
 دیدیلر بو حال دن مسرور اولب نشاط و سرور ایله مدینه یه عودت بیوردیلر •
 اصحاب عقبه کتدکدان صونک کوب ترمایوب رسولنزه اصحاب کرامه
 مدینه یه هجرت ایتمالری ایله امر بیوردی اصحاب کرام هجرت ایتیمیه
 باشلاب حضرت عمر و حضرت عثمان کذلک هر بر صحابه هجرت ایتدیلر
 مکر حضرت ابو بکر رضی الله عنه نه قدر هجرت ایتمکی طلب و قصد ایتسه ده
 رسولنزه رخصت ویرمدی اوزینه یولداش ایتمک فکرنده ایدی رسولنزه
 هم هجرت ایتمک نیتنده اولب فقط اذن الهی کلماسنی کوتمکده ایدی •
 مشرکلار مدینه اهلی بارچه مسلمان اولب مکده اکی مسلمان لر هم مدینه یه
 هجرت ایتلرندن ملة اسلامنک قوت و ترقیسی زیاده اولاجغنی آنکلاب
 زغم لر نچه بر چاره ایتمک اوچون دارالندویه جیلدیلر بونلرنک مجلسینه

ابلیس هم شیخ صورتندہ اولب حاضر اولدی (بن نجددن کلمش بر شیخ من
 سز نک ایشکنز نک چاره سینه اشارت ایتمیہ کلم) دیدی مجلسنک هیئتی تمام
 اولدقدان سنکره بعضی محمدی حبس ایدایک بعضی اشهر دان چقار ایبق
 دیدکلر ندہ شیخ نجدی هیچ قایونکر نک فکری معقول دکل دیدی ابو جهل بونک
 چاره سی محمدنی قتل ایتمک لیکن بنی عبد منافنک قان دعوا ایتما لرنی قطع ایتمک
 او چون اولترکان وقتندہ هر قبیلہ بردن اور مالی دید کندہ شیخ نجدی بویکننک
 فکری صحیح و معقول شونی قیلنکر دیدی بارچه بوایشه راضی اولب شول
 کون کیچ رسولنک خانہ سی تیکره سینه جیلوب رسولنک او بقوغه کیتما سنی
 طلب ایدار لر ایدی شول ائنادہ رسولنزه جبرائیل علیہ السلام کلدی رسولنک
 بو کون ایوندہ یقلا مایه چه چقب مدینه یه هجرت ایتمسنی و حضرت ابوبکری
 یولداش ایتمسنی امر ایتدی رسولنزه در حال اور نینه حضرت علی ثنی یاقر دی ده
 اوزی چقما یه حاضر لب براوچ توفراق آلوب (یس) سورده سنی باشندان
 (فهم لایبصرون) غه چه اوقب مشرکلارنک کوز لرینه آندی مشرکلار
 کورمازا اولب رسولنزه آرالرندان چقب توغری ابوبکرنک یورطینه واردی
 هم واقعه دن خبر ویردی حضرت ابوبکر (یولداش نک کیم) دیدی رسولنزه
 (سن اوله سن شولای مأمورم) دیدی حضرت ابوبکر سوئچندن یغلا دی هم
 رسولنزه ایله اوزینه ایکی توه حاضر لندی و مدینه یه وارد قده یول کوستر مک
 او چون عبدالله بن اریقط نام کسه بی تعیین یوردی مذکور عبد الله مشرک
 اولدغندان رسولنک اولدقنی ایتمدی فقط اوزم دیدی و اوغلی عبدالله غه
 مذبور توه لری حاضر لب اوچ کوندان صونک جبل ثوره حاضر ایتمسنی امر
 یوردی رسولنزه صلی الله علیه وسلم ایله ابوبکر قارانغو کیچه ده خفیة مکهدن
 چقب جبل ثوره وارب مذبور طاغده بر غاره کردیلر بونلر کرماکی ایله بر
 اور مکچه کلب غارنک آغزینه آغنی قوردی و بر کوکار چن کلب او یا یا صاب یورقا
 صالب اولترمایه باشلادی حضرت ابوبکرنک قلی عامر بن فهیره مولی سنی نک

اذنی ایله مذکور طاغده بر مقدار قوی لره چو پانلق قیلب کیچ اولسه قوی
 صاغب خیر لومسافر لره سود ویرور ایدی و عبد الله بن ابوبکر کیچ کلب
 مشرکلارنک احوالندان خبر ویرور ایدی .

مشرکلار رسولمنک چقد قندان اصلا خبر لری اولمدی اورننده کئی اولغساج
 همان یاته دیوتورور لرایدی رسولمنک اورننده یاتان علی اولدقنی بیلدکلرندن
 سنکره حضرت علی دن محمد قایدی دیووردی لر حضرت علی بن هیج بلمام
 قانده در دیدی رسولمنک غایب اولماسی مشرکلاره بیک کوچ اولدی حتی
 کمدر محمدی کتورورسه یوزتوه ویره مز دیو اعلان ایدب هر قایوسی قلیچی
 باری قلیچن باغلاب جهد و سرعت ایله مکبه وحوالینه رسولمنی ازلمیه
 چاچدی لر بعض لری غارنک یانینه کلب بوغاری قارامق کرک دیو سویلاشدی لر
 لکن غارنک آغزنده اورمکچه آغی اولوب هم کوکارچن یمورقه سنده
 اولترد قندان بوغارده آدم اولورمی دیو سویلاب کیر وکتدی لر رسولمنی ایله
 ابوبکر غاردن بولری کورر لر و سوزلرنی ایشدر لرایدی مشرکلار بیک یقین
 کلدکلرنده ابوبکر (یارسول حراب اولدق) دیو قورقمایه باشلادی رسولمن
 (قورقمه الله تعالی بزم ایله برکه در) دیوب تسلیت ویردی .

مذبور لر مغارده اوچ کون قرار لاندق لرندن سنکره عبدالله بن اریقط توه
 لری کتوردی رسولمن برتویه و ابوبکر برتویه آطلانبن عامر بن
 فهیره بنی دخی آلوب مجموع دورت نفر اولب جهد و سرعت ایله مدینه یه
 توجه ایتدی لر (قدید) نام محل که یتدکلرنده مذکور محله اکنم نام کسه نک
 چادری اولغله ساتون آورغه حر مالری یا که سودلری یوق میکن دیو سوال
 ایتدی لر اکنم اوزی ایوده اولمایب فقط زوجته سی عاتکه بنت خالدی ایکن هیج
 شی مز یوق صاغارغه قوی مزده یوق قرغه اشارغه کیتمش لر دیو جواب
 ویردی رسولمن طرف اخرده بر قوی کوردیده بو قوی نی صاغارغه رخصت
 می دیدی عاتکه بنت خالدی اول قوی نک سودی یوق یورمیه اقتداری اولمادغندن

بونده قالمش دیدی رسولمز رخصت اولسه صاغارايدك ديكاج عاتکه نه دیسون
 سود تابارسه نکر صاغنکر دیدی رسولمز صاوت صوراب آلوب قوی نک ممه سنی
 صفادی بسم الله الرحمن الرحيم ديب صاغه باشلادی ابتداء اکنم نک زوجه سی
 عاتکه به اچردی آندان صونک ایداش لرینه طویانچه اچردی اوزی هم طویانچه
 اچدی دخی بر صاوت صاغب عاتکه به ویردی بعد ازان توه لرینه آطلانب یوله
 روان اولدیلر کوب ترمایوب عاتکه نک زوجی ابو معبد اکنم ایوینه عودت بیوردی
 و صاوتدای سودنی کوردیده بونیدای سود دیدی عاتکه مونده بر ذات شریف
 کلدی هیچ سودی اولمیان حال سز قوی نی صاغب شول قدر بو قدر سود
 چقاردی دیوسویلدی ابو معبد اکنم بونده بر حکمت و ار اول ذاتک شکلی
 و سیماسی نچک ایدی دیدی عاتکه هم رسولمز تمام بیان و تعریف ایتدی ابو معبد
 (والله اول کسه قریش ییننده ظهور ایدن پیغمبر درا کر مونده بولسم ایدی
 تابع اولور ایدم) دیدی کوب ترمایوب زوج و زوجه ایکسی مدینه به وار ب
 متابعت ایتمالی مرویدر .

خیر لو مسافر لر مذبور محلدن قالب و ار لر ایکن قریش لر نک یوز توه سنی آلمق
 امیدیه چقمش سراقه بن مالک بونلر نک آرد لر ندن کلب یتدی ده رسولمز جمله
 قیلماقنی قصد ایتدی الله تبارک و تعالی نک قدرتی ایله قاتی و طاشلی یر
 سراقه نک فرسی نک دورت ایاقی تزلرینه قدر بآیدی سراقه بو حالی کورد کدان
 سنکره نه قیلور غه بلمایب (یا محمد دعاء ایت بو حالدن خلاص اولایم سزنک
 آرد نکردان کلمش قریش لری هم کیرو چو یر مک ذمه مه لازم اولسون) دیو کوب
 یالندی رسولمز بونک التماسنی قبول ایدب دعا قیلدی سراقه بن مالک خلاص
 اولوب بولر امین و ار نکردیوب اوزی کیرو کتدی از لامیه کلمش قریش لری بن
 بو طرفی آرادم هیچ یوق دیوب کیرو چو یردی . خیر لو مسافر لر نچه کون لر
 واردیلر مدینه به بر ساعت لک یولده (قبا) نام قریه و ار ایدی مذبور قریه به
 توقف ایدب رسولمز کلثوم بن الهرم نام کسه به ابو بکر حبیب بن اساف نام کسه به

نزول ایتدیله بونلرک مذکور قریه به نزول ایتدکلی سکر نجی ربیع الاول
 دوشنبه کونده اولب غاردن هم ربیع الاولک باشنده چقمش لازایدی حضرت
 علی رسولنک تفویض ایتدی کی امانت لرنی صاحب لرینه تسلیم و سپاریشن ایدب
 بولردن اوچ کون صونک مکه دن چقب رسولنزه قباده یتشدی رسول اکرم
 صلی الله علیه وسلم قباده دورت کون اقامت ایلدی و بر مسجد بنا ایتدردی
 اسلام ده جماعت اوچون بنا ایدان مسجد لرنک اولی بودر . جمعه کون ایرته ایله
 رسولنراستقباله کلن اصحاب ایله بر لکده مدینه به تشریف بیورمايه توه سینه
 اطلانب قبادن چقدی بولده بنی سالم بن عوفنک داری توغرو سنده جمعه وقتی
 یتمک ایله رسولن در حال توه دن نوشب توابعی ایله جمعه او قدی اسلام ده ابتدا
 اوقلان جمعه اش بودر بعد ازان توه سینه اطلانب مدینه به کرمانه باشلادی
 مدینه اهلی از حد فزون سرور و نشاط ایله رسولنری استقبال ایتدیله مذبورنک
 قدومندان فقط ایرلار و خاتون لر سرورده اولمایب صبی لر هم شادا اولب اورام
 لرده (رسول کلدی) (رسول کلدی) دیو چقر شر لر ایدی رسول من
 توه قانده توقف ایدار سه منزل منز شول اولور دیوب توه نک ترک کنی
 دو تمایب اختیار یته قوییدی توه ایسه موینی صوزب تورلی یا قفه باقه باقه وار رایدی
 اهل مدینه و اصحاب بارچه سی رسولنک قدوم و تشریف بیورمالرنی تبریک
 ایدب شعر لر و مر جبالر ایتب توه قانده توقف ایدار دیوب آردندن وار لر ایدی
 توه واررکن بنی مجاردان ایکی یتیمنک دارلری توغرو سنده چوکسه ده قرار
 لانمایب قالب کیدب خالد بن کلید بن ثعلبه ابو ایوب الانصاری نک ایوی آلدنده
 چوکب قرار قیلدی ابو ایوب حضرت لر ایسه رسولنک خال لرندن ایسدی
 فخر عالم صلی الله علیه وسلم مذبورنک ایوینه تشریف قدم بیوردیلر و توه سندا کی
 اشیا سنی کرتدیله انصارنک رئیس اولان اسعد بن زراره توه نی تعظیماوز
 یورطینه کتوردی اهل مدینه رسولنزه بارچه زیارت ایدب کورشدیلر و طعام لر
 کتورب قدر و عزت ایتدیله .

رسولمصلی الله علیه وسلم منک مدینه به هجرت و انتقال ایتیمی ایله اهل مدینه تک سرور و ممنونیت لری فوق الغایه و حددن فزون اولدی مذکور هجرت و شادلق رسالتدن اون او چنجی ییل اون ایکنجی ربیع الاولده جمعه کونی اولب میلاد عیسی علیه السلام دن آلتی یوزیکرمی او چنجی سنه ده ایدی .

فائده

اصلده مکه لک اولب مدینه منوره به هجرت ایدن صحابه لری مهاجر و مهاجرین دیلور اصلده مدینه لک اولب رسولمزه متابعت و اعانت ایدن صحابه لری انصار و انصاری دیلور .

تنبيه

معلوم اولسون که اهل اسلامه مخصوص تاریخک ابتدائی رسولم تک مذکور هجرت ندان معدود و محسوب در رسولمزه و مقتنده سنه لر بو کیفیت ایله هجرت دان اولمایب فقط تورلی واقعه دان عدا ایدار لر ایدی حضرت عمر خلیفه اولدقنده اسلامه مخصوص بر تاریخ حاجت اولدغنی دو شنب بو خصوصده مشاوره و اتفاق او چون اصحاب کرامی جمع ایلدی حین مشاوره ده بعضی لری ولادتدن وضع ایده مز بعضی لری ابتداء و حی دن و بعضی لری موة رسولدان وضع ایده مز دیدیلر حضرت علی بیانه شروع ایدب ولادت و ابتداء و حی قطعاً معلوم دکل اختلافی در موة رسول ایسه حزن و غم زمانی آندان قویمق دخی مناسب دکل بلکه مدینه به هجرتندن وضع ایتک مناسب و معقول در زیرا مذکور هجرت ملة اسلام تک ترقی و غلبه سینه سبب اولدی سنه لری عدا ایدار لر ده مذکور حالت تذکر ایدلب شادلق حاصل ایدار لر دیدی حضرت عمر هم بونی معقول کورب جمیع اصحاب دخی بیله اتفاق ایدب تاریخ اسلامی هجرت دن عدا یتیمه باشلاب ییل باشنی محرم دن وضع و تعیین بیوردیلر مذکور اتفاق هجرتدن اون او چنجی سنه ده ایدی .

﴿ هجرتك اول سنهسى اولان احوال ﴾

رسولنر مدینهیه کلدکندن صونک کوب ترمایب سابقده ذکر ایدلمش ایکی
یتیمک دارلرنی صتون آوب مذکور اورنغه مسجد و بونکه ضم ایله اوزینه
ایوومسکن بنا ایتیمیه امر ییوردی مسجدنک قبله سنی قدس شریفه قویدی لر
زیرا اول وقت اسلامنک قبله سی قدس شریف ایدی مسجد بنا ایدلدکی ائناده
رسولنر اوزی هم اصحابی کیر بیچ لر کتور ب خدمت ایدر لر ایدی .

رسولنر اهل بیتتی کتور مک اوچون زید بن حارثه حضرت لرنی مکیه یبردی
زید بن حارثه رسولنرک زوجه محترمه سی سوده بنت زمعه یی و کریمه لرنی
ام کلثوم ایله فاطمه یی و اوزی نک زوجه سی ایله اوغلی اسامه یی کتوردی بولر
ایله برابر ابوبکر نک اوغلی عبدالله رضی الله عنه ابوبکر نک اهل بیتتی دخی
کتوردی رسولنرک کریمه لرندن رقیه حضرت عثمان ایله هجرت ایتمش
ایدی الوغ کریمه سی زینب نک زوجی ابوالعاص مشرک اولوب اختیار ویرمدکی
سببلی مکده قالسه ده ایکنچی سنه بدر غزاسنده ابوالعاص اسیرتوشمک ایله
بدلینه رسولنر کریمه سی زینبی سوال ایدب ابوالعاص هم راضی اولب زینب نی
مکیه یبردی ابوالعاص دخی کوب ترمایوب مدینهیه کلب اسلامه دخول ایدب
رسولنرک کریمه سی زینب نی دخی آلدی .

هجرتدن ایکی آی مرور ایتدکده مقیم اولان آدم لره نمازنی دخی ایکی رکعت
آرتدرلدی معراج دان اول نماز فقط قویاش تومق دان اول و بانمق دن اول
کونده ایکی مرتبه اولسه ده معراج کیچه سی مهود بش وقت فرض ایدلمش
ایدی لکن فقط ایکی رکعت ایکن بو مرتبه مقیم اولانلره بعضی نماز لری
دورت ایدلدی .

مسجد رسولنک بناسی تمام اولدق کبی ایوی هم تمام اولمقله فخر عالم صلی
الله علیه وسلم اوزایوینه شریف ییوردی ابو ایوب الانصاری حضر تلاری نک

ایونده یدی آی مدت اقامت ایتمش ایدی ایوینه انتقال ایدب بر آی مدت اقامت
ایتد کدن سنکره مقدما مکده عقد ایدلمش حضرت ابوبکر نک کریمه محترمه لری
حضرت عایشه به زفاف ایتدی حضرت عایشه رضی الله عنها بو وقت توقزباشنده
ایدی . نماز وقتی اعلام او چون اذان ایتمک مشروع اولوب حضرت بلالی
مؤذن لککا تعیین بیورلدی .
رسولمز بوسنه حرب و جهاد ایله مأمور اولب اصحاب کرامنک حرب ایتمالرنی
امر بیور مقبله مهاجر لر مکدن کلن و کیدن قافله لره تعرض و حرب ایتمیه باشلادیلر .

هجرتک ایکنچی سنه سی واقع اولان احوال

مذکور سنه نک صفر نده رسولمز صلی الله علیه وسلم کریمه محترمه لری فاطمه
رضی الله عنہانی علی بن ابی طالب رضی الله عنه که عقد و تزویج ایتدی هم مذکور
آیده رسولمز صلی الله علیه وسلم حوالی مدینه دن مرور ایدن کروانه ایرشمک
و شول طرف ده کنانه دن اولان بنی ضمیره عشره سنی تحت اطاعته ادخال ایتمک
قصد ایله یتمش عدد مهاجرین ایله مدینه دن چقدی سعد بن عباده رضی الله عنه نی
مدینه ده قائم مقام قیلدی ابوا نام قریه به یتدی لر لکن کروان خلقینه یتشم دیلر
بنی ضمیره نک شیخی رسولمز دان امان استدی رسولمز امان و یرب (بنم عدو لرمه
یاردم و اعانت ایتمز سن دیوب امان نامه یازب و یردی بعد ازان مدینه منوره به
تشریف بیور دیلر و رجب آینده عبدالله بن جحش الاسدی اون نفر مهاجرین
ایله قریشنک احوالنی تجسس ایتمیه کیدب بطن نخله دیلدک محله مشرکلارنک
کروانینه اوغراب محاربه به توتنب کروان خلقی نک رئیس عمر و بن
حضرمی نی قتل ایتدی لر عثمان بن عبدالله و حکم بن کيسان نام کمسه لری اسیر
ایتدی لر باشقه یولداش لری دخی قاچدی لر عبدالله بن جحش حضرت لری بو ایکی
اسیری و مال لری نک بارچه سون آلوب مدینه به عودت بیور دیلر مله اسلام ده
محصیل ایدلن غنایمنک اولی بودر مذکور اسیر لر دن عثمان بن عبدالله بدل و یرب

قورتلدى حکم بن کيسان ايسه اسلام ايله مشرف و معزز اولدى .
 شعبان آينده اهل اسلامك قبلهسى قدس شريف دان كهبه معظمه يه تبديل
 و تعيين بيورلدى و رمضان ده روزه توتمق و صدقه فطره و يرمك دخى
 فرض ايدلدى رمضان دان صونك عيد نمازنى هم ادا قيلدى .
 ملة اسلامك قوت و ترقيسینه سبب اولان (بدر) صوغشى دخى بوسنه ده ايدى

بيسانى

قریش لر نك کروان و قافله لر نك شامدن مكه يه رجوع ايتماسى معلوم ايدى
 بو کروان نك رئيسى ابوسفیان و عمر و بن العاص اولوب بولردن ماعدا قرق
 كشى دخى وارايدى رسولن صلى الله عليه وسلم مذبور کروانه تعرض ايدب
 مال لر نى غنيمت ايتمك او چون اصحابينه مشاوره و محاوره ايدب بارچه اصحابى
 ايله حاضر لب کروان نك كلاچك يولينه قارشور رمضان نك اون اچنده شنبه
 كون مدينه دن چقديلر کروان نك حالى تجسس ايتمك او چون طلحه بن
 عبدالله ايله سعيد بن زيدنى شام طرفينه كوندردى رسولنك مجموع عساكرى
 اوچ يوزاون اوچ عدد اولب سكسان اوچى مهاجرين قالغانى انصار دن ايدى
 فقط مقداد بن عمرو الكندى ايله زبير بن العوام آطلى اولب غيرى صحابه لره
 يتمش توه اولب اوچر دورتر كشى برتويه آطلانور لر ايدى حتى رسولن ايله
 حضرت على و زيد بن حارثه برتويه آطلانديلر .

حضرت عثمان نك زوجه مكرمه سى كريمه رسول رقيه نك مرضى قاتى اولمق
 ايله حضرت عثمان مدينه ده قالدى ابو امامه نك والده سى كيفسز اولمق ايله اول
 دخى قالدى ابن مکتوم ايله ابولبابه نى رسولن اوزى قالدردى .

كروان باشى ابوسفیان غه رسولنك خروجى معلوم اولب مكه يه عجله و سرعت
 ايله وارماسنى امر بيورب ضميم بن عمرو القفارى نام كسه يى يپردى تيزلاک
 ايله حاضر لب بدر طرفينه چقسون لر والا محمدى لر بزي هلاك ايدار لر ديدى
 شول اثاده رسولنك عمه سى عاتكه دوشنده توه يه آطلانغان بر كسه مكه يه

کلب ای آدمی لر اوج کوندن صوغش قه حاضر اولنکر دیو قچقر دقتی و مذبور
 کسه جبل ابو قیسه منب بر طاش آقدار ب آوب مکده اکی ایولر اوستینه آتوب
 مذبور طاش پارچه پارچه اولب هر ایوکه بر پارچه سی تیکد کنی کورمش ایدی
 عاتکه نک بودوشی مکده مشهور اولب شول خصوصده ابو جهل حضرت
 عباسقه (سرنک ایرلار نکر دعوی نبوت قیلد قاری یتمدی خاتونلر نکر دخی
 نبی لک دعوا قیلما یه باشلادیلر) دیما سندان حضرت عباس هم غضبه کلب ابو
 جهل ایله ایکسی نزاع ایتمکده لر ایکن شام طرفندان توه یه آطلانغان بر کسه
 سرعت ایله کلب ای قریشی لر تیز محاربه یه حاضر اولنکر والا ابوسفیان نی محمدی لر
 هلاک ایدایور لر دیو قچقر مایه باشلادی اول ایسه سابقده قی ضمیمه ایدی ابو جهل
 تلاشه دوشب ضمیمه دن حقیقت حانی بلشب خالقنی محاربه که دعوت و تحریض
 ایتمیه باشلادی بارچه مشرکلار حاضر لب نبی عبد المطلب نک محاربه یه
 قصد لری اولسه ده آلاهم مجبوراً حاضر لب مجموع توقز یوز ایلی کشی مکده دن
 چقدیلر اچلرنده یوز آدم آطلی اولوب ایدی یوز توه لری هم وارا ایدی .
 رسولنر مدینه دن چقب صفرانام قریه یه قریب اولدقنده ایکی کسه بی کروان نک
 حانی بلمک اوچون دخی یبردی مذکور قریه نی طرف یسارده قالدر ب مرور
 ایتدکلرنده تجسس اوچون کتمش ایکی کسه ابوسفیان نک بدرکه یتدک خبرنی
 کتوردیلر لکن قریشنک شول قدر عسکر ایله چقما قلدن رسولنر نک خبری
 یوق ایدی بوردن ابوسفیان نک خبرنی بلمک اوچون رسولنر حضرت علی
 وزیر و سعدنی دخی یبردی بولر بدرکه وارد قلدن قریش لر نک ایکی غلام لرینه
 دوغری کلب غلام لری رسولنر نک حضورینه کتوردیلر رسولنر مذبور ایکی
 غلام دن ابوسفیان نک حانی سؤال ایتدکنده قریش لر نک عسکر عظیم ایله
 محاربه یه کلدکلرندن خبر ویردیلر رسولنر عسکر نک کیتندن سؤال ایدب
 عددنی بلمیور مزید کلارنده هر کون که نجه توه ذبح ایده لر دیدی بولر بعضی
 کونده اون توه بعضی کونده توقز توه ذبح ایده لر دیدیلر رسولنر صلی الله علیه

وسلم آنداق اولسه قریشک عسکری تو قزیوز ایله منک آراسنده ایرکن دیدی .
 بعدازان رسولنر صلی الله علیه وسلم اصحاب کرامه مشاوره ایتمیه باشلاب
 (کروانغه قارشو چقماقی می اختیار ایداسن یا که قریش لره قارشو محاربه نی می
 اختیار ایده سز الله تبارک و تعالی حضرت لری بنکه بو ایکی نک برسندده نصرت
 وظفر ویرما کنی وعده قیلدی) دیدی اصحاب دن بعض لری بز محاربه یه دیو
 حاضر لب چقماق فقط کروانغه تعرض ایتمیه چقدق دیوب کروانغه قارشو
 وارماقی کوستر سه لرده حضرت ابوبکر و عمر محاربه نی تقویه ایدب خلقی
 تحریض ایتمیه باشلابیلر رسولنر انصاره خطاب ایدب (سز لره دیه سز)
 دیدکنده سعد بن معاذ حضرت تلاری جوابه شروع ایدب (بز لر سنک یوانکده
 جانمزی فدا ایتمیه راضی من الله تبارک و تعالی نه امر ایدار سه شونی قیلنکر)
 دیو رضالق و اطاعت کوستردی رسولنر محاربه یه مأموریتی و ملائکه دن
 عسکر کلب نصرت و یاردم ایدا چکرنی اظهار ایدب فقط اوچ یوز اون اوچ کشی
 ایله تو قزیوز ایلی آدمه قارشو محاربه یه کتدیله و بدر که قریب اورنده توشدیله .
 قریش لر ابوسفیان نک سلامت قور تلماسنی بلسه لرده ابو جهلنک و غیر الوغ
 مشرکلارنک اعوا و تشویقاری ایله همان محاربه وغزانی قصد ایدب آلا رهم بدر
 قریه سینه قریب بر محله نزول ایستدیله .
 رمضان نک اون بدیچی یومنده جمعه کون ایکی عسکر صف دو تب قارشو و مقابل
 طردیلر رسولنر عسکر نی تیاقی ایله اشارت ایدب توز اتدی بن امر ایتمه اینچه
 هیچ قایونکر مباشرت ایتمنکر دیدی .
 مشرکلر طرفدن عتبه بن ربیعہ برادری شیبہ یی و اوغلی ولیدنی آلوب ایکی
 صف نک اورتاسینه چقب قایولر نکر بزه قارشو کلور دیو چقرب مقابل لرینه
 بهادر لر طلب ایستدیله رسولنر صلی الله علیه وسلم انصار دان عفرانام خاتون نک
 اوغللری عوف ایله معاذنی و خزرج قبیلہ سندن عبدالله بن رواحه نی بولره
 قارشو چقاردی عتبه بولاره سز لر قایو قبیلہ دن سز دیدی انصار دان سز دیدیلر

عتبه بنه او ز منك قریش بهادر لری کلسون سز نك ايله محاربه ایتیمه غار ایدار من
 دیدی رسولم ز قریش قبیله سندان اکابر مه اجرین دن عییده بن حارث بن عبد
 المطلب قه و حضرت حمزه به و حضرت علی که چقما به امر بیوردی بونار
 بار چسی بهادر و شجاعتمه امثال و نظیر لری اولمیان آدم لر ایدی خصوصا
 حضرت حمزه الله نك بر آرسلا نی ایدی عییده عتبه به حضرت حمزه شیبه به
 و حضرت علی و ایلدکه قارشو محاربه ایتیمه توتندیلر حضرت حمزه شیبه نی قلیچ
 ايله بر اوروب پاره پاره ایلد جانن جهنمه بریدی حضرت علی كذلك
 و ایلدنی اورب قتل و اعدام ایلدی حضرت عییده ايله عتبه هیچ قایوسی غلبه
 ایتیمه رك تلاش مقده لر ایدی حضرت حمزه ايله حضرت علی و ارب عتبه نی قتل
 و اعدام ایلدی لر عییده نك آتاقی جراح تانب یقلد قندن رسولم ز نك چادری قاتینه
 کتوردیلر آتاقندن آقغان قان نك نه ایه سی یوق ایدی عییده رضی الله عنه رسولم زه
 خطاب ایدب یا رسول بن شهیدمی دیدکنده رسولم ز سن شهید لر نك سیدی
 اولد نك دیکاج سو نچندن جراحتی نك المنی اوندب اوزی قادر اولمسده
 خلقنی محاربه به همان تحریض و تشویق ایدار ایدی لیکن اوچ کوندان صونك
 مدینه یولنده وفات اولدی رضی الله عنه
 مشرک لار بهادر لری نك او چسی بردن هلاک اولماسی ايله غیرت لری کلب مسلمانلره
 هجوم ایتیمه باشلا دقلونده مسلمان لر دخی شروع ایدب محاربه باشلانیدی رسولم ز
 حضرت ابوبکر ايله چادر نده اولترب (یارب وعده ایتمش نصر تکیفی
 میسرا ايله) دیودعا قیلور ایدی وعسکره خطاب ایدب (بو کون شهید
 اولانلره جنت الفردوس) دیو فقره ایدی اصحاب کرام برنی بری تحریض
 و تشویق ایدب غیرت و شدت ايله حزب ایدار لر ایدی خصوصا حضرت حمزه
 بر آرسلان کبی او نکلدن کللری بر طرفه صولدن کللری بر طرفه یقب صف لر نی
 بر تب یورر ایدی حضرت علی دخی صف لر نی بوزما قدده و تاغتمقده ایدی

مسلمان لرنك بويله جرات و غيرت ايله محاربه قيلمق لرندن و جبرائيل عليه
 السلامك ملائكة كرام ايله كلب اعانت ايتمسندن غلبه اهل اسلام طرفينه
 يوز توتب مشركلار چكمايه باشلاديلر مسلمان لر قريش لرنك اكابر لرندن
 نجه لرنى قتل ايتدكلرى كچي ابو جهل نى قتل ايتمك نى دخى آرار لرايدى بنى تيجاردن
 عفرانام خاتونك يدى اوغلى اولب بار چه سى مذكور محاربه ده حاضر ايدى لر
 مذبور نك اوغلر نندن معاذ ايله معوذ عبدالرحمن بن عوف نك يانينه وارديلر
 بزه ابو جهلى كوسترديديلر اولوقت ابو جهل عرب يكت لر ينك اور تاسنده تروب
 محاربه يه تحريض ايتمكده ايكن ابن عوف حضرتلرى كوستر دكدن صونك
 مذبور ايكي نوجوان ابو جهل كه توغرى هجوم قىلب لعين نى پاره پاره قىلب آظندن
 توشرديلر ابو جهل مدينه اهلى بيك حقير كوردكندن بونلرنك قتل ايتماسى
 ايله بيك غار لندى حتى معاذ قلىچ ايله اور دقى وقتده كاشكى بنى قريش دن بر كسه
 قتل ايتسه نه خوش اولورايدى ديوجقردى شول ائنا ده رسولنر ابو جهل دن
 هيچ خبر مز يوق ديوب عبدالله بن مسعود حضرتلرنى بر خبر كتور ميه يرمش
 ايكن ابو جهل نك يقلغان يرينه راست كلدى فقط جاني وار ايدى ابن مسعود
 حضرتلرى مذبور نك ضقالندن دو تب مويني اوستينه باصدي ده اى الله نك دشمانى
 باشكنى كيسه من ديدى ابو جهل بونك بويله معامله سندن كوزنى آچدى ده (اى
 راعى القتم بيك يوقارى اور نغه منكان ايكن سن) ديدى هم غلبه قا يو طرفده ديوب
 صوردى (ابن مسعود حضرتلرى غلبه و ظفر اسلام طرفنده اولب عسكر نكر
 قاچمقده لر ديدى و باشنى كيسديده رسولنر نك حضورينه كتوردى رسولنر
 بوندن مسرور اولب بو امتنك فرعونى اشبور ديدى .
 ابو جهل نك مقتول اولماسى ايسه مشركلارى غلغله واضطرابه دوشردى مغلوب
 اولمالرينه بودخى سبب اولدى مشركلار نك قا يوسى مقتول اولدى و قا يوسى
 اسير دوشدى فقط قاچقان لرى قورتلدى قريش لرنك بر نجه درجه ده كى لرندن
 اميه بن خلف نى اوغلى على ايله برابر عبدالرحمن بن عوف حضرتلرى اسير

اسیر ایتب کتوردکنده امیه حضرت حمزه نك صف لرنی یرتب یورماسنی
 کورب (شول صف لرنی بوزب یوریان آرسلان کیمدر) دیوان عوف
 حضر تارندان سؤال ایتدی اول دخی حمزه دیو جواب و یردی امیه (آه زلری
 هلاک ایدن و بو حاله دوشرن شول در) دیدی مذکور امیه مکده اهل اسلامه
 جفا ایدنلر دن اولب خصوصاً حضرت بلالی بیک اذا ایتمش ایدی بناء علیه
 حضرت بلال امیه نی کور کاج فرصت تا بهرق (ای آدمی لر کفره نك فجره سی
 امیه نی قتل ایدنکر دیو قجر ماسی ایله معاذ بن عفرا ایله انصار دن بر کسه کلب
 امیه نی هم او غلنی قتل و اعدام ایلدیلر الحاصل قریش عسکری مغلوب و منهزم
 اولب اسیر اولانلر دن باشقه لری مکیه قاچدیلر اهل اسلام تمام مظفر و غالب
 اولب بدرده موضع محاربه ده قالدیلر .
 بعد ازان رسول مصلی الله علیه وسلم شهید اولانلری تیکشمیه امر بیورب
 شهدانک مجموعی اون دورت اولب آلتیسی مهاجرین دن قالغانی انصار دان
 اولماسی معلوم اولدقی کبی قریش عسکر نندن یتمش نفر مقتول اولماسی دخی معلوم
 اولدی مشرکلار دن اسیر ایدلمش لری کذلک یتمش نفر اولب رسول مصلی الله علیه وسلم عباس
 و عم زاده لری عقیل بن ابی طالب و نوفل بن حارث بن عبدالمطلب و حضرت
 زینب نك زوجی ابو العاص اسیر لرنک اشراقندن ایدیلر رسول مصلی الله علیه وسلم بو غلبه
 و مظفریت نی اعلام او چون زید بن حارثه حضر تلرنی مدینه یه بیردی و اسیر لری
 قاچماسون لر دیوب بارچه سنی بغلاتدی باشقه اسیر لرنکبی حضرت عباس دخی
 بغلو اولدغندن کیچه ده رسول مصلی الله علیه وسلم کوز لرنه اصلا او یقو کلاب حضرت عباس
 او چون جانی صقلور ایدی اصحاب کرام بوندن اکاه اولدقلرنده حضرت
 عباس نی بو شت ایدیلر .
 اسیر لر حقتده قیلنه چق نه اولدغی رسول مصلی الله علیه وسلم و حیا معلوم اولما دغندن بو خصوصه
 اصحاب کرام ایله مشاوره یه توتندی اثناء مشاوره ده حضرت عمر قتل اتمکدن باشقه
 چاره یوق دیوب سعد بن معاذ حضر تلری دخی بیله دیسه ده رسول مصلی الله علیه وسلم بونکه راضی

اولمدغندان باشقه لر نکر نه ديه سزدیوب سوانی تکرار ایدی حضرت ابو بکر
 هر قایوسندن بدل و آچه آلوب خلاص ایتمک معقول اولسه کرک دیدکنده
 رسولمز هم بونکه راضی اولب بارچه اصحاب دخی راضی و متفق اولدیلر فقط عقبه
 بن ابی معیط ایله نضر بن حارث نی قتل و اعدام ایدلدی رسولمز صلی الله علیه وسلم
 بدرده اوچ کون اقامت ایتدکن صکره اسیرلری و مال لری برابر آلوب مدینه یه
 رجوع ایتدکنده اسیرلری اصحاب کرامه تاراتب و یردی یخشی و خیر ایله تریه
 ایتمالری ایله امر بیوردی .
 اسیرلرنک بدلی دورت یوز درهم تعیین ایدلب مکده آچه سی اولانلرنک
 وارث لری آچه کتورب اسیرلر کتیمه باشلادیلر حضرت عباس محاربه یه
 چقد قنده زوجه سی ام الفضل غه کوب التون و یرب محاربه ده بنکه هلاکت اولسه
 بو آلتون سننک و اولادمنک اولسون دیمش ایدی لکن بوسرنی ایکسندن
 غیر ی کسه بلمز ایدی محاربه یه دخی بر آز آلتون کتورمش ایکن وقت حرب ده
 قولدن آنمش ایدی رسولمز صلی الله علیه وسلم حضرت عباسقه اوزنک اوچون
 و برادر زاده لر نک اوچون بدل و یرنکر یقالر نکر ی اسارتدن قور تارنکر
 دیدی حضرت عباس بنم هیچ آچم یوق بولغانی محاربه یه کتورمش ایدم قولدن
 آلدیلر دیدکنده رسولمز ام الفضل غه و یردکنک آلتون بزه یتار دیدی
 حضرت عباس بوندن عجبه قاله رک بونی سنکه کیم خبر و یردی دیدی رسولمز (الله تبارک
 و تعالی خبر و یردی دیدی هم ام الفضل غه ایتکن سوزلرنی ایته و یردی
 حضرت عباس (بنم ام الفضل غه آچه و یردکنی هیچ آدم بلمکان ایدی شهادت
 ایدارم که سن حق ییغمبر سن) دیو کله شهادت کتورب اسلام ایله مشرف اولدی
 آنک آردنجه عقیل بن ابی طالب و نوفل بن حارث دخی مسلمان اولدیلر
 اسیرلردن مسلمان اولانلری فقط اشبو اوچ ذات ایدی .
 بدر محاربه سنده اهل اسلام غالب و مظفر اولدقلرندن ملة اسلامنک ترقی
 و رواج آرتمايه باشلاب یهودی لرم بو کسه نک نبی آخر الزمان اولماستده شک

و شبهه یوقدر دیوب کوب کسمه لری اسلام ایله مشرف اولدیله .
 مشرکلار بدرده مغلوب اولب قایتدقلرندن سنکره بر آی غه قدر مقتول لری
 او چون ماتم ایتدیله لعین ابولهب بوندان غایت مغموم و محزون اولدی و بر
 هفته صونک فوت اولب روح حسیس لرنی جهنمه یبردی .
 حضرت عثمان نك زوجه مکره سی کریمه رسول رقیه بدر وقتنده وفات
 اولب رسول نك عودتینه قدر مدفون اولمش ایدی .
 بنی قینقاع محاربه سی سویق محاربه سی کدر محاربه سی دخی بوسنده ایدی .

﴿ هجرتك او چنجی سنه سی واقع اولان احوال ﴾

رسول نك صلی الله علیه وسلم کریمه محترمه سی ام کلثوم رضی الله عنہانی ربیع
 الاول آئنده حضرت عثمان غه تزویج ایتدی و حضرت علی نك زوجه مکره
 سی فاطمه الزهرا رضی الله عنہا دن حضرت حسن تولد ایدب اهل اسلامی
 مسرور ایلدی .

حضرت عمر نك کریمه سی حفصه رضی الله عنہا نك زوجی حنیس بن حذافه
 وفات ایتمش ایدی اشبوسنه نك شعباننده مذبورہ بی رسول نك تزویج ایتدی .
 ام المساکین زینب بنت خزیمه الهلالیه نی هم تزویج ایتدی رسول نك دان مقدم طفیل
 بن حارث نك نکاحنده ایدی لکن مذبورہ رسول نك کلب ایکی آی مرور ایتدکده
 وفات اولدی کعب بن الاشرف نام یهودی مسلمان لره لسانی ایله اذیت ویرور
 ایکن رسول نك اذنی ایله قتل ایلدی کذلک ابورافع سلام بن ابی الحقیق نام
 یهودی نی قتل و اعدام ایلدی .
 مشهور محاربه لردن (احد) محاربه سی دخی بوسنده ایدی .

﴿ بیانی ﴾

بدر محاربه سندن مغلوب اولب قایتان مشرکلار رئیس لری ابو سفیان بن
 حرب نك یانینه واردیلر (محمد بزم الوغ لر می و شریف لر می اولتردی

انتقام آلق ضروردر کروان ایله قایتقان مال لرنی صاحب لرینه ویرماینجه
 عسکره صرف ایدنکر قبایل دن دخی عسکر جمع ایدنکر کوب عسکر ایله وارر
 ایسک غلبه ایدارمز) دیدیلر ابوسفیان هم موافقت کوسترب کروانده اولان
 مال لری صاتمیه باشلادی عمر و بن العاص و هیره بن ابی وهب و بولردان
 باشقه ایکی کسه محاربه یه دعوت ایتمک اوچون حوالی مکده اولان قبایل
 و عشایره کتدیلر بونلرنک واسطه سی ایله قبایل دن ایکی بنک قدر عسکر جمع
 ایدلب مکه نك اوزندن هم بنک قدر عسکر حاضر لب مجموع اوچ بنک عسکر
 ایله مکه دن چقدیلر رئیس عسکر ابوسفیان نك زوجته سی هند بنت عتبه و آندان
 باشقه اشرف قریش دن اون دورت کسه نك زوجته لری عسکر ایله چقب
 بدرده مقتول اولان مشرکلاری یادایدب شهر لری ایله او یونلر او یذاب محاربه یه
 محریض ایدار لر ایدی حضرت عباس بو وقت مکده ایکن عذر لر قویه رق
 محاربه دان قالدی و برنامه یازب بو خبری بلدر مک اوچون بر آدم واسطه سی
 ایله رسولنزه کوندردی .

حضرت عباس نك نامه سی تسلیم ایدلد کده رسولنزه بو حالی تحقیق اوچون حباب
 بن المنذر نی بوردی حباب قریش نك احد تاغینه یقین (عینین) نام محل که توشدک
 خبر لرنی کتوردی رسولنزه در حال اصحاب ایله مشاوره یه توتنب مدینه دن
 چقماینجه حرب ایدامز شول مصلحت دیوب بعض اصحاب هم بونکه موافقت
 کوستردیلر لکن بعضی لری یار رسول الله بزله مدینه دن چقمایب فقط مدینه دن
 محاربه قیلساق دشمنمز ضعیف و خوف ایتمکمه حمل ایدار لر بوایسه بزه
 غاردر دیدیلر حضرت حمزه شجاعتمده منالی اولمیان بر آرسلان اولوب فقط
 مدینه دن صوغش ایتمک نی غیرتی و حمیتی تحمل ایتماد کندن مدینه دن چقماز
 یوقسه بزه غاردر دیدی و بو کلامی ترجیح ایدنلر کوب اولدقن رسولنزه دخی
 چاره سزا اولب چقمایه قرار ووردی رسولنزه و بارچه اصحاب حاضر لب مجموع
 بنک کشی مدینه دن چقب احد تاغی قربنده نزول ایدیلر یهود لرنک رئیس

عبدالله بن ابی بن سلول اوچ یوز قدر توابع سی ایله چقمش ایکن احدکه وارد قدن
 صونک کیر و دونب رسولنک عسکری فقط یدی یوز قالدی .
 احد تاغی نک قربنده ایکی عسکر برینه بری قارشو کلب صف لرنی و عسکر لرنی
 توز ائمه باشلادیلر عسکر اهل اسلام احد تاغی آردلرنده قویب مدینه یه
 قارشو تردیلر عسکر نک صول طرفدن بر آراق اولب مشرکلارنک شول
 آراقدن کلب عسکر نک آردینه توشمالری محتمل اولدغندن رسولنر مذبور
 آراق قه ایلی آدم تعیین بیورب عبدالله بن جبیرنی رئیس ایلدی بو اورنده
 همیشه ثابت اولنکر بنم امر مدن باشقه هیچ کیمه نکر دیدی رسولنر هم بر قلجنی
 قولینه آلوب بو قلچنک حقی وفا ایتمک ایله کیم آوردیوندا ایتدی (بن آلورم بن
 آلورم) دیکانلر کوب اولسه ده هیچ قایوسینه التفات ایتما یب تکرار اندا ایتدی
 ابودجانه حضرتلری قیام ایذب یار سول الله اول قلچنک حقی نه در دیدی رسولنر
 بونک حقی بو کلب و اوالب بتدکینه چه مشرکلار ایله حرب ایتمک دیدی ابودجانه
 حضرتلری هم بونکه راضی اولب قلچنی آلدی انشاء الله بهاسنی چقارر من
 دیدی رسولنر نک مرضی سی هم ابودجانه یه ویرمک ایدی زیرا ابودجانه
 بیکن شجاع و بهادر آدم ایدی نظیری و مثالی یوق ایدی لکن فقیر اولدغندن قلچنی
 او تکن دکا ایدی بناء علیه رسولنر او تگون وینخشی قلچ ویرما کنی نیت ایتمش ایدی .
 مشرکلر نک لواسی عبدالدار اولادندن طلحه بن ابی طلحه یدنده اولب یمین
 عسکرده خالد بن الولید یسارنده عکر مه بن ابی جهل اولدق کبی اهل اسلامنک
 لواسی ینه عبدالدار اولادندن مصعب بن عمیر نک یدنده اولب یمین عسکرده
 حضرت حمزه و یسارنده حضرت علی اژدها کبی ترور لر ایدی رسولنر عسکر نک
 اورتاسنده اولب ابو عبیده بن الجراح سعد بن ابی وقاص مقداد و عکاشه و ابو
 سلمه بن عبد الاسد رسولنر نک حوالینده حافظ اولمغله مأمور و تعیین
 بیور لملش لار ایدی .
 ایکی عسکر دزلب تمام اولدقن صکره مشرکلارنک الم دار لری طلحه بن ابی طلحه

ایکی صفک اور تاسینہ چقب مبارز طلب ابتدی در حال حضرت علی قارشو چقب
 باشینہ بر قلیچ اور بجاننی جهنمہ یبردی بوندان صونک مشرک لرنک المارنی عثمان
 بن ابی طلحه آلماسی ایله آنی هم حضرت حمزه پاره پاره ایلدی ابو سعید بن ابی طلحه
 آلمش ایکن آنی سعد بن وقاص او قایله اورب اولتردی المی رافع بن طلحه
 دوتدی اول دخی مقتول اولدی عبدالدار اولاندن یدی کسه مقبول اولدی
 طرفین محاربه که توئندیلر بر طرفدن اللہنک از سلانی حمزه صف لری بر تب یورر
 ایدی دیکر طرفدن حضرت علی صف لری بوزار ایدی ابود جانه حضرت تری هم
 صف لری تا غاب او نکلنداقی وصولنداقی عسکر لری پاره پاره ایلدی حتی
 صف لری بوزا بوزا قریش لرنک خاتون لرینه یئدی ابوسفیان نک زوجہ سی ہندی
 اولتر مکہ قصد ایستہ ده رسول اللہنک قلیچی ایله خاتون کشی نی اولتر مکہ کمال
 توکل دیوب کیر و چکب دخی مقاتلہ یه توئندی بو کون ابود جانه دن کور لن شجاعیت
 فوق الغایہ اولدی حضرت حمزه مشرک لری بدرده اعدام ایلدی کبی موندہ
 دخی اعدام و هلاک ایلد کندن مشرک لار بونی قتل ایستک بر چاره بولور دیوب
 حملہ قیلماقنی آراسہ لردہ یقین کلسہ لراوز لری نک مقتول اولمارنی بلب فقط
 یراقدن اورماقنی قزار لر ایدی جبیر بن مطعم وحشی نامندہ بر قولینہ حمزه نی
 اولتر سنک آزاد اولور سن دیدکی کبی هند خاتون هم حمزه نی قتل ایدار سنک
 فلان قدر آچہ ویررم دید کندن وحشی همان حضرت حمزه نی قتل نی استرایدی
 لکن میسر اولماز ایدی اهل اسلام طرفی غلبہ قیلب مشرک لرمغلوب و منهزم اولب
 کیر و چکمیه باشلادیلر محاربه یه تخریض ایدن خاتون لرا هم تلغ لرم قاچدی لرا
 مسلمان لر صوغش اور تندی قالمش مال لری وقورال لری آلمایه باشلادیلر
 اراقده اولان عسکر طرفمن غلبہ ایستدی بزهم غنیمت مالندن آلیق دیوب
 اور نلرندن انتقال ایذب عسکر یانینہ واز دیلر عبداللہ بن جبیر حضرت تری کیتمه نکر
 رسولنک امرینه مخالفت ایتمه نکر دیونه قدر ایستہ ده دنکلامایب همان کتدی لرا
 فقط سکر آدم قالدی . مالک لایستہ . کون بقلم اولر ساعہ کتدی لرا

خالد بن الوليد محاربه به ماہر اولدغندن مذبور آر القدن مسلمان لرنك آر دلرینه
 توشمك نی ار ایوب ده مذکور ایلی آدم اولدغنی سبیلی چاره سز ایکان
 بولر اورنلر ندن انتقال ایتدکلر نی کورب قومانده سی ایله آر الق غه کلدی
 عبد الله بن جبیر نی و یولد اشلر نی قتل ایلدی آندان اهل اسلامك آر تلرینه توشب
 مقاتله به توتندی مسلمان لر بو حال دن شاشب نه قیلور غه بلما یب عجبه قالدیلر برنی
 بری قرما یه باشلادیلر حضرت حمزه و حضرت علی و ابودجانه نه قدر محاربه
 ایذب صف لری تاغتسه لرده قوت مشرکلر طرفنده اولوب اهل اسلام چکما یه
 و تارالمایه باشلادیلر جبیر بن مطعم نك قلی و حشی حضرت حمزه نی هم شهید ایلدی
 رسولنر بعض اصحابی ایله اورننده همان قالدی مشرکلر نه قدر قتل ایتمك که قصد
 ایتسه لرده حضرت علی نك قارشوتوب کلان طایفه لرنی قتل و اعدام ایتدکلر ندن
 مقتدر اولمازلر ایدی لکن رسولنر نك ایرنی یاردیلر و بردشنی توشردیلر و یانکاق
 باشنی یارب دخی جر احتلادیلر بو کون حضرت علی دن کورلن شجاعت عمی حمزه
 مقامینه برارسلان اولاچغنی بلکور دی ملعون ابن قمیبه محمد قانده در کوسترنکر
 قتل ایدا ایم دیو کلب مصعب بن عمیر حضرت تلری صوغش کیومی کیدکنده رسولنر
 مشابه اولدغندن مذکور ملعون مصعب رضی الله عنه نی شهید ایلدی و محمدی
 اولتر دم دیو ابو سفیانغه واردی و باشقه لره هم محمدی اولتر دم دیدی بو
 خبر منتشر اولوب اهل اسلامه دخی معلوم و مسموع اولدقه رسول مقتول
 اولدقدان صنکره بزه نه واردیوب تارالدیلر و قاچدیلر بعضی لری رسول مقتول
 اولسه ده الله باقی در دیوب همان محاربه قیلدیلر و حالنکه رسول اورنندن
 اصلا قوزغالمایب ثابت القدم اولب اصحابنک کباری و بهادر لری
 حفظ ایذب تیکره سنده ترورلر و حمایه ایدرلر ایدی حضرت ابوبکر
 حضرت عمر عبدالرحمن ابن عوف حضرت علی ابودجانه و بولردن باشقه اون یش
 صحابه و ار ایدی گروه مشرکین نك قلیج ایله کلکان لرنی حضرت علی و ابودجانه
 یاره پاره ایلر لر ایدی اوق و طاش اطقان لرینه هر قایوسی قالقان و حائل اولور لر
 ایدی سعد بن ابی وقاص حضرت تلری اوق ایله محاربه ایذب کوب مشرکینی اولتر

ایدی حتی بوکون سعد بن ابی وقاص نك بنك اوق آتماسی مرویدر .
 بونلر شول حالته لر ایکن کمب بن مالک حضر تلی رسولنك صاغ و سلامت
 اولماسنی تاغ باشندن کوردیده اطرافنده اولان مسلمان لره خبر و یرب تیزلاک
 اوزره رسولنك یانینه کلدیله و غیری طرفلرده اولان اهل اسلامه دخی منادیلر
 ندا ایذب اسلام یکت لری رسولنك یانینه کلمايه باشلادیله عسکر اهل اسلام
 دخی اولکی کبی اجتماع ایذب یانکه دن محاربه یه توتندیله حتی غلبه ایتمیه
 باشلادیله مشرکار نه قدر مقابله ایذب محاربه قیلسه لرده قوت تا بمایب مغلوب
 اولمايه باشلادیله هم بوايشنك تمام اولمايه چقنی آنکلاب بتونلای مغلوب واسیر
 اولندن غالب اولغان حالده کیتیمه کرک دیوب محاربه دن توقف ایذب کیر و
 کیتیمه نیت ایندیله لکن ابوسفیان رسولنك حی یامقتول اولماسندن بر خیر
 آلمایه دیلر ایدی و تاغ اوستندان اهل اسلامه خطاب ایذب (ایچنکرده محمد وارمی)
 دیدی رسول اکرم هیچ قایونکر جواب ویر مانکر دیدکندن جراب
 ویرمایب سکوت ایندیله ابوسفیان دخی (ابوبکر وارمی)
 دیدی او چنچی کیره (عمر وارمی) دیدی بونلر نك هیچ قایوسندن
 طاوش چقماقدن سنکره ابوسفیان (بولر هر قایوسی مقتول لرایمش) دیدی
 حضرت عمر (ای الله نك دشهانی یالغان سویلادنك سوال ایتمککنک کسه لر
 بارچه سنی حی لر دیدی ابوسفیان بونکه خطاب ایذب (ای عمر محاربه ده غلبه
 نوبت ایله ایمش بوکون بدر کونینه بدل اولدی) دیدی حضرت عمر (محاربه
 آنداق اولسه ده مقتول لر مرز برابر دکل بزم مقتول لر مرز جنتده سزنك
 مقتول لر نکر جهنم ده) دیدی ابوسفیان دخی (یا عمر بیدر وکل صور اچق سوزم وار
 دیدی حضرت عمر بر آز واردی ابوسفیان) یا عمر توغری سویله بزلر
 محمدنی قتل ایتمکمی) دیدی حضرت عمر و الله قتل ایتمدنکر سویلادکنک کلامی
 بارچه سون ایشدر) دیدی ابوسفیان عمر یالغان سویلمس محمد مقتول اولماقدن
 سنکره بزه رجوع ایتمکدن غیری چاره یوق دیوب بارچه یولد اشی ایله مکه یه کیتدیله .

بعد از آن رسولش شهید اولانلری تتبع ایتمیه امر بیوردی حضرت حمزه نی
 کوردیلرکه بورنی و قلاقی کیسلمش و جسمی یاره پاره اولمش مذبورنک قلاق
 و بورنی ابوسفیاننک خاتونی هند کیسدرمش ایدی رسولش حضرت حمزه نک
 مقتول و شهید اولماسندن مغموم و محزون اولدیکه بونک کبی هیچ محزون و متأثر
 اولدی بارچه شهیدلری جمع ایدب هر قایوسینه نماز اوقب ایکشرنی برقبرکه
 قویدردی حضرت حمزه نی عبدالله بن جحش ایله برکه قویدی لر بو محاربه ده
 اهل اسلام دن تلف اولانلرنک عددی یتمش اولب مشرکلارنک مقتول لری
 اوتوزغه قریب ایدی .

قریش عسکری نجه کون کتدکلرندن سنکره آرالنندن عکر مه بن ابی جهل قیام
 ایدب (محمدی لر بو قدر بوزلدکلرندن سنکره نه چون قایتا مز کیر و مدینه یه وار ب
 ایش لرنی تمام ایدامن) دیدی بونکه قارشو صفوان بن امیه (کیر و وار مق
 مناسب دکل زیر اوس و خزر ج قبیله لری مقتول اولانلری نک انتقامنی آلق
 او چون اجتماع ایدرلرده امر مز بالعکس اولور مظفریت اوزره قایتما قز
 اولی در) دیدی ابوسفیان بو ایکی تدبیرنک بیننده متردد اولسه ده بالاخیره
 مدینه یه کیر و وار ماقنی معقول و موافق کوردی بو برده عبدالله بن عمر المزنی
 و ارایکن در حال مدینه یه سرعت و عجله ایله کلب بو خبری رسولش بل کوردی
 رسولش دخی احد غازی لرنی حاضر لنمیه امر بیور ب مجموع آتی یوز اوتوز قدر
 عسکر ایله چقب حمرأ الاسد نام محل که بتدی لر .

معبد نام کسه مکه یه و ارایکن یولده رسولش ملاقات ایدب کور شدی احد ده شهید
 اولانلره تعزیه ایتدی ده بولینه روان اولدی مدینه یه کان مشرکاره بتدکنده ابو
 سفیان (یا معبد آردنکده نه وار نه کوردنک دیدی معبد هیچ شیء کور مدم مکر محمد کوب
 عسکر جمع ایلب سننک آردنکزدان کلیور عمر مده بونک کبی کوب عسکر کور مدم
 اوتکن کونده محاربه ده اولمیان یکت لر هر قایوسی حاضر اولغان لر حمرأ الاسد نام
 محل که بتدی لر) دیدی صفوان بن امیه کوردنکزمی بنم دیدکم چقدی هیچ توقف

سز کیر و کیدالم دیدی ابوسفیان دخی بوندن خوف و اندیشه یه دوشه رک عودت
ایتمکنی مناسب کورب مکّه یه کتدیله مبد اولوقت مسلمان اولسه ده اهل
اسلامنک طرفداری ایدی ولذا بونلری قورقتب کیر و یباردی بونلرنک
کتمه لرندن رسولنزه هم خبر و یردی مشرکلارنک عودت ایتمالری
رسولننک معلومی اولدقده بوایشنک اخیری بزّه خیرلودر دیوب مدینه یه
عودت و تشریف بیوردیلر (حمرأ الاسد) محاربه سی دیدکمز اشبودر •

﴿ هجرتنک دورتچی سنه سی واقع اولان احوال ﴾

بوسنه نک صفرنده رسولنزه بنی عضل قبیله سندن بر طائفه کلب بزم ارامزاده
مسلمان اولانلر وارقران و احکام اسلامیه نی تعلیم ایدچک آدم لار ارسال ایتسه نکز
دیارمزده اسلام منتشر اولور ایدی دیدیلر رسولنزه هم بونلرنک سؤال لرنی
قبول کورب اون کسه نی یردی رئیس لری مرثد بن ابی مرثد ایدی مذبورلر
رجیع نام محل که یتدکلرنده مشرکلار قارشو کلب بونلری قهر قیاب قتل و اعدام
ایلدیلر فقط خیب بن عدی ایله زید ابن الدثنه نی قتل ایتمایب اهالی مکّه یه
صا تدیله بونلر هم مکّه ده مقتول اولدیلر •

شول صفر آینه نجد اهالی سندن ابوبرا عامر نام کسه دخی رسولنزه کلب
نجدکه اصحابنکدن بر آز کسه نی کوندر سنک شاید اسلامه دخول ایدار لردیدی
رسولنزه اصحابی ارسال ایتیه قورقارم دیسه ده ابوبرا بنم جارمه دخول ایتسه لر
هیچ ضرر اولماس دیماسی ایله انصاردن یتمش نفر کسه نی تعیین بیورب مندر
بن عمرو حضرت لرنی رئیس ایدب نجدکه یردی و اهل نجدنک رئیس اولان عامر
بن طفیل که بر نامه یازدی مندر بن عمرو مدینه دن چقب دورت کون و ارب
(بئر معونه) نام محل که یتدکنده رسولنک مکتوبی ابن طفیل که حرام نام
کسه ایله یردی عامر بن طفیل خط نی او قمدن اول حرام نی اولتردی
و مسلمان لری قتل ایتمک او چون قومی دعوت ایتیه باشلادی لکن قومی
بزلر ابوبرانک جارینه داخل اولانلره خیانت ایتمایور مز دیوب امتناع ایتدیلر

عامر بن طفیل همان بو قصدنی ترک ایتمایب بنی سلیم قبیله سندن عسکر جمع ایلب
 بئر معونه یه وار ببارچه مسلمان لری شهید ایلدیلر فقط کمب بن زید قور تلب
 ما وقع دن رسولز ره خبر و یردی فخر عالم صلی الله علیه وسلم بو حال دن غایت محزون
 و مغموم اولدی (بئر معونه) محاربه سی دید کمز اشبودر .
 مدینه که ایکی مسافه لک یوله یهود طایفه سندن بنی نضیر نام قبیله وار ایدی
 مقدم ده اهل اسلامک ضرر رنده اولما سقه عهد ایتسه لر ده احد واقعه سندن
 صونک رسولز ره یمان قصد قیلد قارنده بونلر نک بو قصد لر نی حبر ائیل علیه
 السلام خبر و یردی بناء علیه رسولز مذکور قبیله یه وطن لر نده اقامت ایتمسونلر
 کیتسونلر دیوب محمد بن مسلمه نی کوندردی مذبور طایفه ترک وطن قیلب
 کیتمک نیتنده اولدیلر لکن رئیس المنافقین عبدالله بن ابی ترک وطن قیلما نکر
 محاربه یه حاضر لنگر بزاردم ایدار مز بنوعطفان هم اعانت ایتار لر دیماسندان
 بز لر وطنمزی اصلا ترک ایتمایور مز نه قیلسنک قیلور سن دیو رسولز ره خبر
 کوندر دیلر بو خبر ایرشد کیده رسولز اصحاب کرامی جمع ایلب ربیع الاول آینده
 مدینه دن چقب مذبور قبیله یه وار ب آلتی کون قدر محاصره ایتدی عبدالله بن ابی
 یاردم ایتد کی کبی بنوعطفان دن اعانت دخی کلما د کی حالده بو قبیله امان دیلب
 هیچ قورال آلمایب توله رینه یو کلیان قدر مال آلوب ترک وطن قیلما لرینه رضا
 اولوب قایوسی خیره قایوسی شامه کتدی لر قالغان مال لر نی رسولز غنیمت ایتدی
 قالغان مال بی حساب اولدی کبی اوچ یوز قلیج دخی وار ایدی بو قبیله دن آلفغان
 مال لری رسولز فقط مهاجرین که تقسیم ایلب انصار کرام بو ایشه اصلا تعرض
 ایتیب راضی و مطیع اولدیلر احد محاربه سندن صونک مکالمه ده ابو سفیان
 حضرت عمر که کلاچک یل بدرده دخی ملاقات ایدار مز دید کنده حضرت عمران
 شاء الله دیمش ایدی بناء علیه رسولز بوسنه ذی القعدة آینده بنگ بیش یوز عسکر
 ایله بدر که توجه ایتدی ابو سفیان فقط ایکی یوز قدر عسکر ایله چقمش ایکن
 رسولز نک بو قدر عسکر عظیم ایله کلما سی معلوم اولد قنده عسفان نام محال دن

کبر و دوندی رسولم بدرده سکز کون قرار قیلب ابوسفیان مک عودتی معلوم
 اولدقنده سرور و ممنونیت اوزره مدینه به تشریف بیوردی (بدر صغری)
 دیدکمز محاربه اشبودر .
 بو واقعه دن صونک ملة اسلامک قوت و رواج ده اولاجنی هر طایفه مک معلومی
 اولب قریش لرنک رواج لری کوندن کون تنزل ایتیمه باشلادی .
 بوسنده رسولم سلمه بنت ابی امیه المخزومیه رضی الله عنہا نی تزوج و نکاح
 ایتدی مقدم ده ابی سلمه بنت عبدالاسد رضی الله عنه مک تحت نکاحنده اولب
 ابی سلمه احد عزاسنده شهید اولمش ایدی .
 حضرت عثمان مک رقیه بنت رسول دن توغمش عبدالله نام اوغلی وفات ایدی
 فقط آتی باشنده ایدی .
 بوسنه حضرت فاطمه دن حسین رضی الله عنه متولد اولدی .
 فخر عالم صلی الله علیه وسلم بوسنه زید بن ثابت رضی الله عنه که یهود لرنک
 لسان و یازولرنی او کرانیمه امر بیوردی زید بن ثابت حضرت لری یهود و سریانی
 لرنک یازولرنی او کرانب رسولم آنلردن کلان خط اولسه او قور ایدی
 رسولم هم بو طایفه لره خط یازمه حقی اولسه حضرت زید یازار ایدی بو ایسه
 لسان اجنبیه نی تعلم مک جوازینه اشارتدر .

﴿ هجرتک بشنبی سنه سی واقع اولان احوال ﴾

بوسنده رسولم زینب بنت جحش نی تزوج ایتدی زید بن حارثه حضرت لرندن
 آیرلمش ایدی رسولم بنک قدر عسکر ایله (دومة الجندل) نام قریه به واردی اهل
 قریه محاربه ایتمایب قاچد قلردن رسولم محاربه سز مدینه به تشریف بیوردی
 (دومة الجندل) دیدکمز مدینه دن شام طرفنده واقع بر قریه در سلمان رضی
 الله عنه بوسنده مدینه به کلب اسلام ایله مشرف اولدی اصلده فارس
 مملکتدن اولدغنی او چون فارسی دیلور .
 مشهور محاربه لردر (خندق) محاربه سی دخی بوسنده ایدی .

❖ یسانی ❖

مدینه دیارندن نفی ایدلمش بنی نضیر یهودلرندن بر طایفه مکه به وارب قریش لری
 محاربه به تخریض ایدب آندان نجدکه وارب بنی عطفان و بنی سلیم قبیله لرنی
 و بولردن باشقه کوب قبیله لری دعوت ایدب قریش عسکرینه قوشلما لرنی مصلحت
 ایتدی لر ابوسفیان دورت بنک قدرر عسکر جمع ایلد مکه دن چقدی نجد طرفندن
 بنی عطفان و بنی سلیم و بنی اسد و اشجع قبیله لرندن آتی بنک قدر عسکر کلب
 دخی بولره قوشلدی لر مجموع اون بنک اولب مدینه به متوجه اولدی لر رسولنر
 صلی الله علیه و سلم مشرکلارنک بو حرکتلرندن اگاه اولدقنده چاره سنی بولمق
 او چون اصحاب کرامه مشاوره ایدب مدینه دن چقما ینچه فقط دفع ایتمکنی
 مناسب کورب ابوسلمان الفارسی نك اشارتی ایله مدینه نك تیکره سینه خندق
 قازمایه امر بیوردی اصحاب کرام بارچه سی بو ایشه شروع ایدب اون بش
 کون اچنده خندق نی تمام و تکمیل ایلدی لر شول ائناده مشرکلارنک عسکری
 قاره بلوط کبی راقدن کورندی قریش عسکری مدینه نك مغرب طرفینه و باشقه
 قبایل دن کلن عسکر مشرق طرفینه توشدی لر رسولنر هم عسکر حاضر ایتیمیه
 باشلاب اوچ بنک قدر عسکر جمع ایلدی مدینه نك حوالینه چقب فقط دفع ایتمک
 او چون تولدی لر دشمنان عسکری ایکی طرفدن کلب اهل اسلامی هلاک و برباد ایتمک
 او چون مدینه نك قرینه کلدیلر ایسه کوردیلر که مدینه نك حوالینده خندق
 قازلمش بوندن عجبیه قالدیلر مدینه به کروب هجوم ایتیمیه نه قدر طلب ایتسه لرده
 هیچ یول تابمادیلر بالاخیره خندق نك خارچندن فقط اوق و طاش ایله محاربه
 ایتیمیه قرار ویردی لر اهل اسلام اوستینه او فلر و طاشلر آتما یه باشلابلر اهل اسلام
 دخی مقابله قلدیلر نجه کون بویله عمر کچر دی لر هیچ بر محاربه و مقاتله اولمدی مگر
 بر کون عمرو بن عبدود نام مشرک بر طار او رندن خندق نك داخلینه کیردی آنک
 آردنجه عکرمه بن ابی جهل هییره بن ابی وهب نوفل بن عبدالله ضرار بن الخطاب
 مرداث بن محارب دخی کردیلر قریش عسکری بولر نك چقدق

اور نازندن نه قیلور لر دیو باقب تردیلر عمرو بن عبدود (عرب اچنده مثلی اولمیان
 بهادر آدم اولب نجه نجه محاربه ده خلق لری قرمش ایدی بو مرتبه دخی اهل
 اسلامنک قارشو سیننه کلب غیرت و شدت کوستر ب بندک قایونکر کلور بارمی مقابلت
 اید اچک بهادر نکر دیدی و کوب سوز لر سو یلیدی هیچ کیم چقمایه جرات
 ایتمایب سکوت ایتمدی لر الله نک آرسلا نی حضرت علی ایلر و کلب یار رسول بن چقارم
 دیدی رسو لمز یا علی سن اولتر بو ایسه عمرو بن عبدود در دیدی حضرت علی دخی
 تکرار اسوال ایتمه سی ایله رسو لمز اذن ورخصت و یردی حضرت علی قلیچ
 و قالقانی آلب حاضر لب عمرو نک حضورینه واردی عمرو سن کیم سن کیم
 اهلندن سن دیدی حضرت علی ابوطالب اهلندن من دیدی عمرو دخی بویله یاش
 بالانی کتور مسه نکر قارشو کلاچک آدم لر نکر یوق می دیو چقردی و حضرت
 علی که خطاب ایدب بن سننک ایله مقابله ایتمیورم زیر اسننک آتاتک بنم دوستم دیدی
 حضرت علی سنک حالنک شو یله در لکن بنم نیتم سنی اولتر ب قاننکی آفرماق دید کنده
 عمرو غضبه و غیرته کلب محاربه و مبارزه نی قصد ایتمدی حضرت علی آطرز
 اولد غندن عمرو دخی آظندن توشدی عمرو بن عبدود حضرت علی نک اوستینه
 ارسلان کبی هجوم ایدب بر مرتبه قلیچ ایله اور دیکه کویه یرسلکنندی لکن حضرت
 علی قالقان دو آب رد ایلدی فقط قالقانی پاره پاره اولدی حضرت علی که نوبت یتمده
 عمرو نک اوستینه وار ب قلیچ ایله بر مرتبه اوردی در حال جانی جهنمه کتدی بعد
 نوفل چقد قده انکه حضرت زبیر قارشو چقب جانی جهنمه یردی عکر مه بن ابی
 جهل ایبد اشلری ایله قاچدی لر .
 مشرکلار عمرو بن عبدودنک مقتول اولماسندن غایت محزون و مغموم اولدی لر
 لکن محاصره ایتما کنی همان ترک ایتمدی لر بو ایسه اهل اسلامه بیک کوچ اولدی
 حتی مدینه ده قحطلق پیدا اولدی اکر بو محاصره دخی بر آزا و لسه اهل اسلامه
 فتور و ضعف کما سنده اصلا شک و شبهه یوق ایدی .
 اهل نجد دن نعیم نام کسه اسلامه داخل اولب فاش ایتمد کندن مشرکلار ایله برابر

ایدی بر کون کیچ خندق یانینه کلب اهل اسلام طرفندن اولان قاراغول لرنک اذنی
ایله مدینه یه کرب رسولنک حضورینه واردی و مسلمان ایرکانی اعلام ایدب
کلمه شهادت کتوردی و رسولنزه خطاب ایدب (یار سول الله بو خصوصه
بر حیلله قیلسام نچک اولور) دیدی رسولنزه یا نعیم قوتنکدن کلسه قیلله سن (الحرب
خده) یعنی صوغش خیلله ایله در دیدی نعیم رسولنک مجلسندن قالقب کتدی
بنی قریظه یهودلری نک رئیس کعب بن مالک نک مجلسینه واردی کوب کسه وار
ایکن بارچه تعظیم و تکریم ایدب هر حیا کلدنک دیدیلر نعیم بونلره خطاب ایدب
(ای جماعت بشم سزه محبتم و دوستلقم وار لقی هر کمنک معلومی در اوزنکر هم
بلور سز) دیدی ای نعیم بیک بلور مز سن ایسه بزه طرفدار و خیر خواه دیدیلر
نعیم (بن سزه و دوستلقم جهتند ان ایته من که قریش و بنو عطفان قیلله لری مونده
کلدیلر ایش نی تمام ایتمایب کیر و کیتمالری بیک قریب در محمدی لرنک النده فقط
سز قالور سز بو ایسه سزه هلاکت در بونک چار مسی قریش و عطفان اهلندن رهن
صورتنده یتمش نفر یا که آرتق آدم سوال ایدنکر اکر سزه اول کسه لری
ویرسه لر طاشلاب کیتمش لر ایشنک تامینه چقار لر) دیدی بنی قریظه بیک معقول
ایش شولای ایتمک کرک دیدیلر نعیم بوندن قالقب قومی یانینه عودت بیوردی
و ابوسفیان نک مجلسینه وار ب (سزنک خبر نکز وار می بنی قریظه محمد ایله
عهدلرنی بوزد قرینه پشمان ده اولب محمد ایله اتفاق ایتمش لر و سزدان رهن
صورتنده نچه کسه آوب محمد که ویر مکه و عده ایتمش لر سز لر بو ایشدن صاقلانونکر
هیچ کسه نکری ویر مانگری دیدی ابوسفیان بوندن شبهه یه دوشب بنی قریظه نک
حال لرنی بلمک و تحقیق ایتمک قصدیله (بو قدر کوب مدت محاصره قیلب بوش
یا تمق عسکر مزه بیک کوچ اولدی ایر تسی کون بردن هجوم ایدایک و محاربه
قیلایق) دیو خبر کوندردی بنی قریظه بونکه قارشو بزلر محاربه یه شروع ایدار من
لکن بزه یتمش نفر کسه نکری رهن صورتنده ویرنکر سزدان ایمن بولالم والا
احتمه مال که سز لر بزی طاشلاب کیتار سز) دیدیلر قریش و بنی عطفان نک

رئیس لری بوکلامی ایشتد ککر نده نعیم نك سویلاد کی راس و درس ایمش دیدیلر
 و بنی قریظه یه غضب لری کلب (بز سزه نه چون رهن ویره مز نه چون سزدان
 امداد طلب ایده مز بزه هیچ حاجت دکل بز لر قایتور مز ده قوتلور مز سزلر
 بونده قالور سز محمدی لر دن کبر کنکزی آور سز) دیو خبر کوندر دیدیلر بنی قریظه
 بو خبری ایشتد ککر نده نعیم نك سویلاد کی صحیح ایمش دیدیلر و رسول نك عهدن
 بوز دقلرینه پشیمانده اولب محاربه دن دونب حصار لرینه عودت بیوردیلر
 بونلر بویله محاربه دن کیسلد ککر ندن صکره نجد و قریش عسکری اراسینه دخی
 بوز غنلق دوشدی بالاخیره کبر و قایتمیه چاره سز بولدیلر و هر قبیله محل اقامت لرینه
 کتدیلر اهل اسلام محاصره و مضایقه دن قور تلب مسرور اولدیلر .
 بو محاربه ده اهل اسلام دن پیش نفر شهید اولب مشرک لر دن دورت نفر کسه
 هلاک اولمش ایدی انصار نك رئیس و خادم ملة اسلام سعد بن معاذ حضر تلی
 دخی مجروح اولمش ایدی . بنی قریظه اولده اهل اسلام نك طرفنده اولب مشرک لر
 بیک کوب عسکر ایلان کلک کاج عهد لر نی بوز ب مشرک لار که قاتشد قلی او چون
 خندق محاربه سی تمام اولدقدان صکره رسول مز بنی قریظه یه وار ب محاصره قیلدی
 عهد و بیعت ایتمه یه راضی اولسه لرده قبول ایلمدی ایر نلر نی قتل و اعدام ایلدیلر
 خاتون لر نی و صبی لر نی اسیر ایلدیلر رسول مز هم ربحانه نام خاتون نی تزوج
 و نکاح ایلدی .
 وشول ائاده سعد بن معاذ حضر تلی فوت اولدی رضی الله عنه و ارضاه و بلال
 نام کسه مز ن قبیله سندن دورت یوز کسه ایله کلب اسلام ایله مشرف اولدیلر .
 بوسنده محمد بن مسلمه حضر تلی او توز نفر عسکر ایله دیار نجد که کوندر لدی
 مذکور دیار ده بر قبیله نی غارت ایذب توه و قوی لر کتوردی لر .
 بنی مصطلق محاربه سی دخی بوسنده ایدی رئیس المنافقین عبدالله بن ابی نك
 (لیخر جن الاعز منها الاذل) دیاسی اشبو محاربه ده ایدی (حدیث افک) یعنی

مذاققرنك حضرت عايشه به تهمت ايتمك لری دخی مذبور بحار به ده ایدی .
 خندق بحار به سنده دشمنان عساگری آراسینه فتنه و بوز غنلق توشد کدن صنگره
 ملة اسلام کوندان کون قوت و تر قیده اولدی رسولمز مدینه نك حوالینده اولان
 قبایل که سرایا و عساگر ارسالدی عربستان نك هر طرفینه اسلام منتشر
 اولمیه باشلادقی کبی بیک کوب مال غنیمت دخی حاصل و کسب ایدلدی اسلامیتنك
 اطرافده انتشارینه سبب اولان (مصالحة حدیبیه) دخی بوسنه ده ایدی

بیانی

رسولمز صلی الله علیه وسلم عمره حجی قیلما به نیت ایدب ذی القعدة آینه بنك
 دورت یوز صحابه ایله هم قربان قیلماق او چون رتمش توه آوب مدینه دن چقب
 مکه به توجه ایتدیلمر مقصودی محض عمره اولدقندن صوغش قرال لرنی آماغه
 رخصت و یرمدی فقط برار قلیج آلدی لر .
 قریش مشرکلاری رسولمز نك خروچندن خبردار اولدقنلر ده بحار به به
 حاضر لندیلمر هم خالد بن الولیدنی ایکی یوز آتو عسگری ایله قارشو بیدیلر رسولمز
 بونلر نك بحار به به حاضر لنملر ندن و خالد نك خروچندن خبردار اولدقنده بو
 یولی قالدرب ایکنچی بولدن کندی مکه به قریب (حدیبیه) نام محل که نزول
 ایتدیلمر بحار به به کلمایب فقط حج او چون کلدکنی اعلام او چون حراش بن امیه
 الحزاعی نی قریش لره کوندردی قریش لر مذبوری کوردکلر نده قتل و هلاک
 ایتمک نی قصد ایتسه لرده به مضمی لری نك اعانتی و محافظه سی ایله قور تلب رسولمز نك
 مجلسینه عودت بیوردی و کیفیت حالی بیان ایتدی بعد ازان رسولمز مرادنی اعلام
 او چون ارسال ایتیمیه حضرت عمرنی دعوت ایدب یا عمر بو ایشه سن واره سن
 دیدی حضرت عمر بو ایش بنم ایله و چوده کلمس زیر امشرکلار بنکه بار چه سی عدو
 و معاند لر دور بو ایشه عثمان نی کوندرمک کرک چونکه کبار قریش بار چه سی
 آلمک اقرباسی و دوست لری در دیدی رسولمز هم بونی معقول کورب حضرت
 عثمان نی مکه به کوندردی حضرت عثمان مکه به تشریف بیورب توغری ابو

سفيانك مجلسينه و اردی رسولك نه چون و نه قصد ایله كلد كنی قریش لره تفصیل
 ایدب هم مصالحه قبلما لرنی بیان ایتدی مشرکلار حضرت عثمانك سوزینه
 اینساندقلری کبی اعزاز و اکرام دخی ایتدی لر محمدك طواف قبلما قنی سؤال ایتمه
 اوزك طواف ایت اختیار ایده مز دید ککر نده حضرت عثمانك رسول الله طواف
 ایتمد کده بن نه چون طواف ایدم دیما سندان غضب لری کلب حضرت عثمان نی
 حبس قیلدی لر عثمان نی مشرکلار قتل ایتمش لردیکان خبر اهل اسلامه مسموع
 اولد قده رسول مز به محاربه لازم اولدی فوت اولغان مزه قدر محاربه و مقاتله
 ایتمای نچه کیتمز مز دیدی هم اصحاب کرامه خطاب ایدب ثبات و قرار اوزره
 محاربه ایتمه بیعت و عهد قیلنکر دید ککنده اصحاب کرام بارچه سی خلوص قلب
 و اخلاص تام ایله بر شجرك آستنده بیعت و عهد ایتدی لر (اصحاب رضوان)
 دید کمر اشبونده بیعت ایدن صحابه لردر (لقد رضی الله عن المؤمنین اذ بیایعونك
 تحت الشجرة) آیه کریمه سی اشبولر حقنده نازل اولمش ایدی کوب وقت
 اوزمایب حضرت عثمانك مقتول اولما دق معلوم اولد قده رسول مز هم اصحاب
 کرام شاد و مسرور اولدی لر .
 بهضی الوغ کسه لار نصیحت و دعوت ایتدی ککر سیبیلی مشرکلار رسول مز ایله
 صلح ایتمه راضی اولوب سهیل بن عمر و العامری و مکرز بن حفص نی و خویطب
 بن عبدالعزی نی مصالحه یاز شما یه بیر دی لر بونلر رسول مزك مجلسینه کلب کورشدی لر
 اون یلغه چه طرفین هیج قایو مزه تعرض ایتمسکه و بومدت ظرفنده مکه دن مدینه یه
 وارنلری مدینه ده تو تماسقه اما مکه یه کلنلر کیتمسکه و بویل طواف ایتمایب عودت
 بیورما قنکری ضم ایله صلح و مصالحه ایتمه کلنک دیدی لر اصحاب کرام بویله
 مصالحه یه راضی اولسه لرده رسول مز رضا اولدن باشقه چاره یوق بومصالحه ده
 بیک کوب فایده و مصلحت لرواردردیوب مصالحه یه رضا اولنلر صلح نامه یاز میه
 حضرت علی مأمور اولب مصالحه تمام اولدی .
 سهیلنک ابو جندل نام اوغلی مقدم ده اسلام ایله مشرف اولد قدن سهیل بغلب

حبس قیلد دو تارا ایکن بولر مصالحه نی تمام ایتمک و قتلر نده ابو جندل زنجیرلرنی
 سوراب مذبور مجلسه چقه کلدی سهیل مصالحه به ضم ایتمش شروطنک بری
 بونی بنم یدمه تسلیم ایتمک در دیدی ابو جندل نی دشمنان قولینه و یرمک اصحاب
 کرامه بیک کوچ اولدقی کبی ابو جندل هم یار رسول الله عدولر قولینه بنی تسلیم
 ایتمه دیوالتجاء ایتمسه ده رسولمز و یرمانچه چاره مز یوق دیوب او غلانی سهیل که
 ویردی تیز زمان نجات تابارسن مقصودنکه ایرشورسن دیوب ابو جندله تسلیمت
 ویردی . *من لم یسلم مع رسولنا (محمد) من قبلنا یضرب الله عنقه*
 رسولمز صلی الله علیه وسلم مذبور محله قر بانلق لرنی ذبح ایتمدی و باشنی ترادی
 اصحاب کرام هم قر بانلق لرنی ذبح ایلمدی لر باشلرنی ترادیلر بعض لری چاچلرنی
 کیسیدیلر اصحاب کرام مککه یه کرب طواف و زیارت ایتمدکلرینه غم و خزننده
 اولسه لرده بریل چقب کیسلکان چاچلرنی حرم شریفه ایلمماسی ایله متسلی
 و ممنون اولدیلر بعد ازان رسولمز اصحاب کرام ایله مدینه به توجه ایتمدیلر حین
 عودت لرنده رسولمز (انا فتحنا) سوره سی نازل اولماسی ایله بارچه شاد
 اولدیلر چونکه بوسوره ده مککنک فتح ایمله چکی خبر و یرلمش ایدی هم مذبور
 عودتده قویاش دو تلب رسولمز کسوف نمازن او قدی ابتدا ادا ایملن کسوف
 نمازی او شبودر . *من لم یسلم مع رسولنا من قبلنا یضرب الله عنقه*
 فخر عالمک مدینه به تشریفندن کوب وقت اوزمادی (ابو بصیره) نام کسه
 اسلام ایله مشرف اولب مشرکلاردن قور تلب مدینه به کلدی مصالحه حدیبیه مک
 مقتضاسنجه بونی استمک او چون قریش لر ایکی آدم کوندر دیلر ابو بصیره
 شرکدن چقب اسلام ایله مشرف اولدقن سنکره نه چون مشرکلار آراسینه
 وارایم یار رسول الله بنی تسلیم ایتمه دیو نه قدرالتجاء و فریاد قیلسه ده رسولمز
 یا ابو بصیره صبر ایله مقصودنکه تیز بتارسن لکن بزسنی تسلیم ایتمز ایسک
 مصالحه مزنک بوزلماسی لازم کلور دیوب ابو بصیره نی و یرب یردی مدینه دن
 کتب ذوالحلیفه نام محله او اترب حرما یرلر ایکن ابو بصیره مذکور ایکی

کسه نك برسینه قلدچنك نی ویر کورایم بنم قلدچمه معادل میکان دید کسده
 مذکور آدم قلدچنی ویردی ابو بصیره صاحب قلدچنی قتل ایتدی ایداشی قاجدی
 مدینه یه کیر و کلب ابو بصیره دن شکایت ایتدی ابو بصیره هم رسولزده کلب بی
 تسلیم ایتمک ایله عهدنکه وفا قیلدک دیوب مدینه ده قالماسنی طلب ایتسه ده
 رسولزده ان اختیار ویرمیب مکّه یه وارمق کوچ اولسه دیکر طرفه کیت دیدی
 ابو بصیره مدینه دان جقب مکّه یه وارما ینچه ساحیل دریا طرفینه کتدی
 قریش لرنک شامه واره جق یول لرنده (عیص) نام محله و وطن توتدی مکّه ده
 مسلمان اولماقی یا شرب یورین ذاتلردخی مذبورنک یانینه کلیه باشلادیلر آز
 مدت ظرفنده یتمش نفر اولدیلر قریش لرنک شامه واران قافله و کروانلرنی
 هیج بیر میب غارت ایده باشلادیلر حوالی مکّه ده اولان قبایل دن مسلمان اولان
 ذاتلردخی بونلرنک یانلرینه کلدیلر سهیل نك اوغلی ابو جندل دخی کلدی مجموع
 اوچ یوز آدم اولدیلر قریش قومی همیشه شامه وارب بحار تله مالوف
 اولدقلرندن وارا جق یول لرنده بویله بر قورقنچ وعد ویدا اولماسیدن حیرتده
 قالب رسولزده خبر کوندردیلر که بونلری شام یولندن شهرنکه قایتار سنک
 مدینه یه وارانلری دو تمایب مکّه یه تسلیم ایتمک شرطنی نقض ایده مز
 دیدیلر رسولزده بوندن شاد اولب مذبور لرنک مدینه یه کلمری ایله امر بیورب
 ابو بصیره یه خط یازدی ابو بصیره مریض اولب خسته سی بیک قوتلی ایکن
 رسولزده مکتوبنی اوقب یوزینه سورتدی هم تیز زمان وفات اولدی ابو جندل
 مذبوری دفن ایتدکن سنکره توابعی ایله مدینه یه تشریف بیوردی بو شرط
 نقض ایدلکی حالدده اسلام ایله مشرف اولب مدینه یه کلن ذوات بیک زیاده
 وکوب اولدی .

هجرتنک یدنجی سنه سی واقع اولان احوال

مذبور سنه محرم آینده رسولزده صلی الله علیه وسلم بنک آلتی یوز عسکر ایله

خبر شهرنی فتح ایتمک قصدیله مدینه دن چقدی خبر دیدکمز مدینه دن
 سکر کونلک یولده شام طرفنده واقع شهر لر اولوب بدی قلعه بی مشتمل در
 خیبرکه یتب قلعه لر ی محاصره ایدب نجه کون لر محاربه و مقاتله قیلدی لر لکن
 قلعه لر نک سور لر ی مکمل و محکم اولدغندن فتح ایتمک همان میسر اولماز ایدی
 بر کون حضرت علی رضی الله عنه سری عسکری اولب محاربه قیلما یه باشلاب
 شهر نک سورنده قرق کشی کوتاره ترغان بر قابقه سنی یا لغزی آقدارب آلوب
 طاشلادی هم عسکری ایله قلعه یه کرب کھی اسپر کھی قتل ایلدی بو قلعه فتح
 ایدلکدن سنکره باشقه لر نی دخی فتح ایلدی لر مذبور محاربه ده یهود لر دن طقسان
 اوچ کسه مقتول اولب اهل اسلام دن اون یش کسه شهید اولدی مذبور قوم نک
 اکابر ندن حی بن اخطب نک قزی صفیه اسپر اولدقده رسولنمز تزوج ایلدی جمال
 و کور کام لکده بی نظیره ایدی .

خیبرده یاتدق لر نده زینب نام خاتون کباب قیلب رسولنمز ایت کتوردی آغو
 ایله بشر مش ایدی رسول اکرم اصحاب کرین ایله مذکور ایت نی آشامغه اولترب
 بر لقمه قابدقنده ای جماعت آشامانکر آغولی در دیوب اغزینه الغان لقمه سنی کیر و
 تاشلادی اصحاب کرام هیچ قایوسی اشامدی لر مکر بشیر نام صحابه بر لقمه آشامش
 ایکن در حال فوت اولدی هم بو آغونک اثری رسولنمز دهه قالب موتینه سبب
 اولان خسته شوندان دیلر رسولنمز زینب بنت حارث نی چاقرب نه چون سن بویله
 بد معامله قیلدنک بو ایسه الوغ خیانت در دیدی زینب یار رسول بن خیانت ایله
 قیلدم سننک ینغمبر اولماق کنی بلمک و تحقیق ایتمک او چون قیلدم ایمدی بلدمکه
 حق نبی ایکن سن دیوب مسلمان اولدی رسولنمز هیچ شی قیلدمدی لکن بشیر نک
 قصاصی او چون مقتوله اولدی دیکن سوز مر ویدر .

خیبر نک قلعه لر ی نک و قریه لر ی نک فتوحی تمام اولدقدن سنکره رسولنمز کوب
 مال و غنایم ایله مسرورا مدینه یه تشریف بیوردی بونلر خیبرده وقت حبشه
 هجرت ایدن اصحاب دن جعفر بن ابی طالب و آندان باشقه صحابه لر هم ابوسفیان نک

قزی ام حبیبه مدینه به قایتمش لری ایکن رسول مزبون لری کور کاج سز نک قایتونکر می
 شاد اولایم خبیر نی فتح ایتیمیه می دیدی ام حبیبه زوج ایله مسلمان اولب حبشه
 هجرت ایتیمش ایکن زوج حبش ده فوت اولوب طل قالمش ایدی مدینه به رجوعی
 ایله مذبورده بی رسول مزصلی الله علیه وسلم تزوج و نکاح ایلدی .
 خبیر قلعه لری فتح ایدلدکن صکره اطراف ده اولان قبایل ملة الاسلامک ترقی
 وانتشار نی بلب بعض لری مسلمان اولب اولما ینچه تحت اطاعته کر مایه باشلادیلر
 الحاصل عربستانده اولان طوائف و قبایل بارچه سی خوفه دوشدیلر .
 دوس قبیله سندن اولمش ابوهریره رضی الله عنه اسلامه بوسنده ده داخل اولدی
 هم یمن ده متوطن اولان اشعر قبیله سندن ابو موسی الاشعری چوق کسه ایله
 مدینه به کلب اسلام ایله مشرف و معزز اولدی .
 مذبور سنده رسول مزه (قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا) آیه
 کریمه سی نازل اولدقده رسالتنی و دین اسلامی بارچه خلق لره تبلیغ اوچون
 ملوک و اکابره مکتوب یازب (محمد رسول الله) دیویازلمش مهری ایله تمهیر
 ایدب هر قابوسینه و سایط و رسائل ایله کوندردی ملک فارس اولان کسری
 (برویز) که یازلمش مکتوب ایله عبدالله بن حذافه نی ببردی ملک روم قیصر
 (هرقل) که دحبیه بن خلیفه الکافی نی ببردی ملک مصر (مقوقس) که حاطب
 بن ابی بلتعنه نی حبش ملکی (اصحمة) النجاشی غه عمرو بن امیه الضمری نی
 بلقارثیسی (حارث) بن ابی شمر که شجاع بن وهب نی و یمامه رئیس (هوده)
 بن علی که سلیط بن عمر نی و بحرین ملکینه علاء بن عبد الله الحضرمی نی
 ببردی بولر هر قابوسی بر سنده ده اولسه لارده مناسبتری اوچون جمع ایدلدی .
 کسری برویز که مکتوب رسول تسلیم ایدلدکده مکتوبی پاره پاره
 ایلدی (اول نینداین آدم در که نبی دینینه دعوت ایتیمیه جرأة ایدار) دیدی
 و آندان باشقه کوب سوزلر و حقارت لر سویلدی هم کندی طرفندن یمن ده
 ریاست ایدن (باذان) الفارسی غه عربستان ده نبی لک دعوی قیلن عرب نی بکا

دو تب پیر دیونا مه یازدی مذکور نامه تسلیم ایدلده باذان رسولزده ایکی
 آدم کوندر ب بو ایکی آدم ایله کسری نک یانینه وارد بو خط یازدی بونلر مدینه یه
 وار ب باذان نک مکتوبنی رسولزده ویردی لر فخر عالم صلی الله علیه وسلم مکتوبنی
 اوقتب مفهومی آنکلادی و بو ایکی آدمی حرمت و عزت ایتدی بو کون سزه
 جواب یوق نصیب بولسه صباح کلور سز دیدی برویز نک اوغلی (شرویه)
 شول کون آناسنی اولتر ب فارس مملکتینه کسری و شاه اولدی بو واقعه الله
 تعالی طرفندن رسولزده خبر ایدلمش ایدی صباح اولدقده باذان نک ایلچی لری
 کلدی لر رسولزده بونلر خط ابذب (برویز نک اوغلی شرویه بو کیچه ده آناسنی
 قتل ایدب اورینه کسری اولدی بو ایسه بنکا الله تعالی طرفندن خبر ایدلدی
 وار نکر باذان غه سویله نکز بن بارچه خلق غه مبعوث اولان پیغمبر من ایمان غه
 کلسون یمن شاه لغنی کندینه ویرور من) دیدی بونلر صنعاشهرینه عودت
 بیور ب رسولز نک اوصافندن و کسری حقتده سویلادکی کلامندن خبر
 ویردی لر باذان دقت ایدالم نه اولور دیدی کوب مدت اوزمادی برویز نک اوغلی
 شرویه دن نامه کلدی که نامه سنده آتام برویزی قتل ایدب اورینه شاه اولدم
 یمن ده عدالت و صداقت ایله حکم ایت هم مدینه ده ظهور ایدن پیغمبره اصلا
 تعرض ایتمه دیو یازمش ایدی باذان حساب ایتدی که برویز نک مقتول
 اولماسی رسولزده خبر ویردکی وقت نک عیننده ایمش بو آدم نک پیغمبر اولماقده
 اصلاشک و شبهه یوق دیوب مسلمان اولدی باذان ایله بر لیکده اولان فارسی لر
 دخی مسلمان اولدی لر یمن ولایتی رسولز نک محت اطاعتینه کردکده باذان نی
 رئیس و مقتدا به ایلدی دحیه بن خلیفه رضی الله عنه مکتوبنی فیصر (هر قل) که
 تسلیم ایتدکنده هر قل رسولز نک مکتوبنی اوقدی حرمت لب یوزینه سوزتدی
 بو کسنه نک نبوتده اصلاشبههم یوق دیوب مسلمان اولدی هر قل کتب عتیقاری
 اوقتب رسولز نک اوصافی بلور ایدی شونک او چون فی الحال مسلمان اولدی
 دحیه رضی الله عنه نی بیک حرمت و عزت ایتدی چوق هدیه لر ویردی و دحیه یه

خطاب ایدب مدینه به رجوع ایتدکننده رسول الله محمد صلی الله علیه وسلم که سلام
 ایت بن آئی تصدیق ایتدم لیکن اظهار ایتیمه رومی لردن قورقارم دیدی
 هر قل رومی لره بوا امر خصوصنده مشاوره قیلدی اصلا یقین کلمد کلمدی سبیلی
 بالضروره اظهاردن منقطع اولدی .
 حاطب بن ابی بلتعہ حضرت تلمری رسولمزنک مکتوبنی مقوقسه ویردکنده
 مقوقس قبول ایتدم هم حاطب رضی الله عنه نی اعزاز واکرام قیلدی رسولمزنه
 هدیه ایدب (ماریه) (سریه) نام ایکی جاریه و دلدل نامنده برقاچر
 یغفور نامنده برایشاک یردی رسولمزنک ولد عزیزلمری حضرت ابراهیمک
 والده سی ماریه قبطیه اشبودر محاربه لرده مشهور اولان دلدل مقوقسک هدیه
 ایتدکی قاچردر .
 عمرو بن امیه حضرت تلمری رسولمزنک مکتوب شریف لارنی نجاشی غه اعطاسا
 بیوردقنده نجاشی مکتوبنی تعظیما سریرندن توشدی مکتوبنی اوقب خلوص
 قلب و اخلاص تام ایله مسلمان اولدی .
 شجاع بن وهب حضرت تلمری مکتوب رسولی رئیس بلقا حارث بن ابی شمر الغسانی
 که تسلیم قیلدقنده حارث مکتوبنی برتب یره آندی و کوب فنا سوزلر سویلادی
 عسکر جمع ایلب آنک اوستینه واررمن دیدی اخیرده عربستان ده ظهور ایدن
 عربنک اوستینه واره من دیوب قیصر دن امداد و عسکر طلب ایتسه ده قیصرنک
 رخصت و امداد ایتدکی سبیلی مقتدر اولامدی کوب ترمایب هلاک اولب
 جانی جهنمه یردی علا بن عبدالله الحضرمی حضرت تلمری مکتوبنی ملک بحرین
 منذر بن ساوی که تسلیم ایتدکنده منذر مقبول و معقول کورب اسلام ایله
 مشرف اولدی بحرینده اولان عرب لرمندره متابعت ایدب بارچه اسلامه داخل
 اولدیلر بونک توابعندن اولان یهودلر اسلامه داخل اولسه لرده جزیه ویرمیه
 راضی اولب اهل اسلامک تحت اطاعتینه کردیلر بحرین طرفی تماما اطاعت
 ایتما سندن رسولمزن و اصحاب کرام مسرور و ممنون اولدیلر بوسنده رسولمزن

عمره حجی قیلمق او چون مکه مکرمه یه واردی طواف و زیارت قیلدی قریباً لرنی
ذبح ایتدی هم میمونہ بنت الحارث بن عبدالمطلب رضی اللہ عنہانی تزوج و نکاح
ایتدی اوچ کوندان صونک مکه دن چقب مدینہ منورہ یه تشریف بیوردی .

هجرتنک سکرنجی سنه سی واقع اولان احوال

بوسنه نک صفر نده خالد بن الولید عمرو بن العاص عثمان بن طلحه مدینہ یه کلب
رسولمنک حضور نده اسلام ایله مشرف اولدیلر حضرت خالد قوت و شجاعنده
اقراینه فایق و غالب ایدی احد غزاسنده اهل اسلامک مغلوب اولماسینه سبب
هم مذبور ایدی بویله بر شجاع و بهادر آدمک مسلمان اولماسی ایله رسولمنز
واصحاب کرام مسرور اولدیلر ملة اسلامه دخی بیک چوق خدمت لر قیلدی حتی
فتوحاتنک اکثری انک یدنده دیسک هم خطا اولماس عمرو بن العاص حضرت تلی
قریش لرنک مقتدا به و اشراف لرندن اولب سوزی فصیح و او تکن بر آدم ایدی
عثمان بن طلحه حضرت تلی دخی قریش لرنک اکابرندن اولب کعبه نک مفتاح
صاحب لرندن ایدی .

رسولمنک الوغ قزی زینب رضی اللہ عنہا بوسنده دار بقایه ارتحال و انتقال
ایلدی جمادی الاولی آینده رسولمنز اوچ بئک عسکر حاضر ایدب (موته) نام
محاربه یه کوندردی موته دید کمز دیار شامده بلقایه تابع بر محلد بر بو محاربه نک
سببی شول ایدی که رسولمنز صلی اللہ علیہ وسلم شامده واقع (بصری) شهری نک
والیسینه نامه یازب حارث بن عمیر ایله کوندردی حارث دیار شامه کیدب موته
نام محل که یتدکنده قیصر طرفندن شامده ریاست ایدن شر حیل بن عمرو والغسانی
ملاقات ایدب پیغمبر منک ایلچسی ایرکاننی بلسکاج قتل ایلدی بو واقعه رسولمنزه
مسموع اولدقده غضبی و غیرتی کلب یوقاریده ذکر ایدلمش عسکری کوندردی
زید بن حارثه حضرت تلی رئیس دیکدی اگر زید شهید اولورسه رئیس عسکر
جعفر بن ابی طالب اولسون بو هم شهید اولسه عبدالله بن رواحه اولسون آندان

صونك كيم آلسه آور ثبات و قرار اوزره محاربه قيلماتنكزي توصيه ايدارم دیدي
 عسکر مدینه دن چقد قدده رسولنم خارج مدینه یه دک معیتده کلب وداع لشب قالدی .
 عسکراهل اسلام شام طرفنده واقع معان نام قریه یه یتدکلرنده شرحیل که
 امداد اوزره قیصر دن یوزمنک عسکر کلماسی هم شامده اولان عرب لردن
 یوزمنک عسکر جمع ایدلمسی مسموع لری اولب توقف ایتدیلر بو قدر الوغ
 عسکره بزم قوتمزینته چک دک رسولنمزه خبر کوندرایک نه دیوردیدیلر واقعا
 اوچ بنک عسکر نک ایکی یوزبنک عسکره مقابلت ایدب محاربه یه وارماسی امر
 غریب و عجیب ایدی اصحاب کرام بویله مشاوره قیلدقلرنده عبدالله بن رواحه
 حضر تلی قیام ایدب (ای دین حقدده اولان بنده لر بزله محاربه لرده عسکر نک
 کثرتی ایله غلبه ایتمدک بلکه الله تعالی نک اعانتی و یاردمی ایله در بومر تبه الله تعالی
 دخی یاردم ویرور توقف ایتمیلم وارالم) دیدی اصحاب کرام هم بارچه بونک
 کلامنی معقول کورب بو محلدن قالمق کتدیلر موته نام محل که یتدکلرنده دشمان نک
 عسکری کورندی شول قدر کوب ایدیکه آنلره نسبه اهل اسلام نک عسکری
 بر نقطه کبی ایدی ایکی عسکر مقابل تورب صف لرنی قوردیلر زیدبن حارثه
 حضر تلی عسکر نک اونکینه قطبه بن قتاده نی وصول طرفینه عبایه بن مالک نی
 قویب اوزی عسکر نک اور تاسنده تورب محاربه یه توتندیلر محاربه و مقاتله شول
 قدر قتی اولدیکه قلیچ لرنک طاوشندن هیچ نرسه ایشدلمز ایدی دشمان عسکری
 زیدبن حارثه نی شهید ایتدیلر آندان صونک لوانی جعفر بن ابی طالب آدی جعفر
 دخی شول قدر ثبات و قرار اوزره محاربه ایتدیکه اونک قولنی کيسدیلر لوانی
 صول قولینه آدی صول قولنی دخی کيسدیلر لوانی قولتقینه قویب محاربه قیلدی
 بالاخیره شهید ایلدیلر بونک صونکنده لوانی عبدالله بن رواحه آدی اول دخی
 شهید اولدی بونلر بارچه شهید اولدقدن سنکره اهل اسلامه فتور و وضعف کله رک
 کیر و چکلب طارلمايه باشلا دیلر قطبه بن عامر حضر تلی ندا ایدب ای جماعت
 مسلمین نه چون قاچار سنز قور تلمق دن اولکونجه محاربه قيلمق خیر لودردیوب

مسلمان لری جمع ایلدی جمله سی کلدیلر ثابت بن اقرم حضرت تلی لوانی کتورب
 حضرت خالد که ویردی حضرت خالد قالغان عسکری ترتیب ایدب قحقره قحقره
 محاربه یه توتدی کویه بر آرسلان قوی لرنک اور تاسینه کرب قیره در حتی
 بو کون خالدنک مولنده توقز قلیچ قیرلدی کون کیچ اولماسی ایله ایکی عسکر یرو
 یرنده قوندیلر ایرته کوسون حضرت خالد عسکر نک ترتیبنی تغییر ایدب
 اونکی صولغه صولفی اونکفه الداغی لرنی آرتقه قویدی دشمان عسکری
 بونله امداد اوزره عسکر کلکان ایمش دیو خوفه دوشدیلر بو کون دخی محاربه یه
 توتندیلر غلبه اهل اسلامه یوز توتب کافر لر مغلوب اولب کیر و چکدیلر ایکی
 یوز بنک عسکر نک اوج بنک عسکر دن مغلوب اولماسی خالد بن الولید
 حضرت تلی نک بهادر وما همیر ارسلان اولماسه دن ایدی دشمان نک
 مغلوبیتی کورلدکن سنکره حضرت خالد اهل اسلامی جمع ایلب مدینه منوره یه
 توجه ایتدی بونله مدینه یه عودت بیورد قیلنده اهل اسلام زید بن حارثه
 و جعفر بن ابی طالب و عبدالله بن رواحه نک متمول اولارندن محزون و اسه لرده
 بویله آرز عسکر نک کوب عسکره غلبه اتماکی ایله مسرور اولدیلر رسول
 صلی الله علیه وسلم خالد بن الولید حضرت تلی رینه سیف الله دیولقب ویردی
 رسول نک وطن اصلی سی اولان (مکه مکرمه نی فتح) ایتمک دخی بوسنده
 ایدی مکه مکرمه ده قریش لره باشقه ایکی قبیله وارا ایدی که بری (بنی یکر)
 قبیله سی ایکنچسی (خزاعه) قبیله سی ایدی مصالحه حدیبیه دن صونک خزاعه
 قبیله سی رسول نک عهدینه بنی بکر قبیله سی قریش نک عهدینه کرامش
 ایدی مذبور سنده بو ایکی قبیله آراسنده مقاتله پیدا اولب بنی بکر
 طرفندن قریشی لر امداد قیلب خزاعه قبیله سی ایله محاربه قیلدیلر قریش لرنک
 خزاعه قبیله سینه قارشو محاربه ایتمالی مصالحه حدیبیه ده اولان عهدنی
 نقض ایتمک ایدی زیرا مصالحه ده اهل اسلام ایله قریش آراسنده مقاتله
 اولمایه چنی مکتوب اولدق کی عهد و امان لرنه دخول ایدن طائفه یه حرب

ایتمک دخی مکتوب ایدی بو واقعه نك صونکیده خزاعه قبيله سی
 قریش لرنک مصالحه نی نقض ایتدکلرنی رسولنزه خبر ویردیله بو خبردن
 اهل اسلام ممنون اولدیله چونکه ملة اسلام ده مکه مکره نی فتح ایتمک قوتی
 حاصل اولمش ایدی لیکن مصالحه حدیبیه ده اون یلغه چه عهد ایدلدکن
 چاره سز توقف قیلب مباشرت ایتمز لر ایدی بنا علیه قریش لرنک کندیلری
 عهد مذبورى نقض ایتلری غنیمت وفرصت ایدی
 قریش لرنک رئیسى ابوسفیان بوایشه پشیمان اولب رسولنزدن خوف ایدره ک
 زعمنچه مصالحه نی تجدید ایتمک قصدیله مدینه به کلدی مدینه ده که کرسون
 اوزی نك قزی ام حبیبه رضی الله عنها یه کردی ام حبیبه نك ایونده
 رسولنزه مخصوص بر توشک وار ایکن ابوسفیان کراچ مذبور توشک که
 اولتر ایم دیدی ایسه ام حبیبه اول توشک که اولترمه الله تعالی نك رسولی نك
 توشا کینه سننک اولتر ما قنک جایزدکل مشرک اولدیغنک او چون نجس سن
 دیوب منع ایلدی ابوسفیان بتم یدمدن کتدکنکن صونکره بوزلمش سن ایمش
 دیدی ام حبیبه الحمد لله الله تعالی هدایت ویرمسى ایله اسلامه کرب نجاستدن
 چقدم دیدی ابوسفیان رسولنزی کوردی نه چون کلدکنی سولادی رسولنزه
 هیچ جواب ویرمیب سکوت ایتدی ابوسفیان مأیوس اولب چقب ابو بکر نك
 مجلسینه واردی بن مصالحه مزى تجدید ایتمیه کلدیم محمد خبر ویرسؤالمی
 قبول ایتسون دیو سولادی ابوبکر بوایش بندن کلمس دیوب رد ایلدی
 موندان چقب حضرت عمر که وارب شفاعت استدکنده حضرت عمر بندان
 سنکه شفاعت ایتمک یراق تورسون سزنک ایله جنک ایتمکن باشقه نی
 بلمبورم دیدی ابوسفیان موندان دخی آرتق ایاس حاصل ایدب حضرت
 علی دن شفاعت طلب ایتدی اول هم قبول ایتدی نه قدر اصحاب کرامه
 یولقدی ایسه هیچ قابوسی قبول ایتدیله هم هیچ جواب ویرمدیلر
 ابوسفیان بویله هیچ بر جواب آلمادقن صکره ایشنک حقیقتنی آکلادی

وتوه سینه اطلانب مکیه کندی یتدکنده کبار قریش ابوسفیان غه
 کلدیله بز نه خبر کتوردنک مصالحه مزى تجدید ایتدنکمی دیدیلر ابوسفیان
 مصالحه نی تجدید ایتنک یراق تورسون محمدنک اوزندن هم اصحابندن هیچ
 خیریت کورمدم بولر کبی رئیس لرینه متابعت وانقیادده صلابتلی قوم نی
 عمر مده کورمدم دیدی قریشی لر بزه هیچ خبر کتورمدنک اگر مصالحه مزى
 تجدید ایتکن بولسنک ایمین اولور ایدک اگر محاربه ایتمه قصدلرنی بولسنک
 جنک تدارکن کورر ایدک دیدیلر لکن رسولنرک کلاچکنی هیچ تفکر
 وتعل ایتمایب غفلتده اولدیله .

ابوسفیان مدینه دن کتدکن سنکره رسولنر صلی الله علیه وسلم اصحاب کرامنک
 محاربه یه حاضر لنملرنی امر بیورب اسلامه داخل اولان قبایله هم رمضاننک
 اولنده مدینه یه کلمالری ایله خبر کوندرادی مدینه دن بشنک قبایل دن
 هم بشنک عسکر حاضر ایدلب مجموع اوننک عسکر ایله رمضاننک او تیحی یومنده
 رسولنر مدینه دن چقدی اصحاب کرامه خطاب ایدب مقصود مزى مکء مکرمه نی
 فتح ایتنکدر اهالی مکیه هیچ کم خبر ایتسون صاقلانکر دیدی اصحاب دن
 بری مکتوب یازب ساره نام خاتون ایله مکء اهلینه کوندرمش ایکن جبرائیل
 علیه السلام کلب بو حال دن خبر ویردی رسولنر علی وزبیر ومقداد
 حضرتلرینه تیز وارنکر بر خاتون ایله مکیه مکتوب یوللاندى فلان محل که
 یتمش اختیارینه قویمانکر مکتوبی کتورنکر دیوامر بیوردی بونلر
 در حال سکر د ب وار ب خاتون غه یتدیله ده تیز مکتوبی ویر دیدیلر خاتون
 منده مکتوب یوق دیوب نه قدر دایلسه ده ویر مسنک باشنکی کیسه مزى دیعالرندن
 قورقب مکتوبی چاچی آراسندن آلوب ویردی مکتوب مذبورى رسول
 اگر مه کتور دیله آچب او قدقلرنده کور دیله که حاطب بن ابی بلتمه
 حضرتلری بیرکن ایمش رسولنر حاطب بن ابی بلتمه نی دعوت ایدب نه چون
 بو قباحتی قیلدنک دیدی حضرت حاطب یار رسول الله ایمانمده هیچ ضعف

یوق لیکن مکده اقرانم اولدقندن بو حالی بلسونلرده غفلت دن
چقسونلر یقالرنی قورتارسونلر دیویازدم دیدی حضرت عمر یارسول الله
بومنافقنک مویننی کیسایم دیونه قدر قصد ایتسه ده رسولمز اختیار ویرمیب عفو
ایتدی زیر احاطب بن ابی بلتمه حضرت تلری اصحاب بدر دن واکا بر صحابه دن ایدی .
حضرت عباس عیالی ایله مکه دن مدینه یه هجرت ایدب کلور ایکن بونلره قارشو
اولدی رسولمز ایله کورشدی رسولمز حضرت عباسقه یاعم بن یقمبر لرنک خاتمی
اولدقم کچی سن مهاجر لرنک خاتمی اولدنگ عیالنکی و اشیا نکی مدینه یه بیر کندنگ
بزم ایله بر لکده مکه یه واردیدی حضرت عباس خوش اوله دیوب عیالننی مدینه یه
کوندردی اوزی رسولمز ایله مکه یه کتدی .

رسولمز نک بو حر کنندن قریش لرنک اصلا خبر لری اولما یب همان غفلتده ایدیلر بو
مسافر لرمکه یه یقین (مرالظهران) نام محل که توشدیلر کیچ اولمش ایکن رسولمز
اون بنک اورنغه اودیا قدردی قریش اهلی کورسونلرده عسکر نک کوب
اولماسینه استدلال ایتسونلر دیدی .

قریش لربو حالی کورب خوفه دوشب رئیس لری ابوسفیانک یانینه طوبلان دیلر
ابوسفیان بو قدر کوب عسکر کیمنک اولور تحقیق ایدایم دیوب حکیم بن حزام
وبدیل بن ورقایله بر لکده اولدربا قنغان محل که کندیلر عسکر نک تیکر ه سنده
یورر لرایکن قاراغوله چقن عسکره توغری کلب اسیردوشدیلر حضرت عباس
مکه اهلی بوز غنلق و فئالق غه توشماسونلر امان دیلاسونلر ایدی بر آدم تابوب
مکه یه کوندر ایم دیوب عسکر نک خار جینه چقمش ایکن ابوسفیانک طاوشنی
ایشدب یانینه کلیدیه توغری رسولمز نک مجلسینه آلوب کتدی حضرت
عباس ابوسفیانی آلوب واررکن حضرت عمر کورب ای الله نک
دشمانی بویننکی اورایم دیوقصد ایتسه ده حضرت عباس اختیار ویرمیب
همان رسوله ایلدی ابوسفیان رسولمز نک مجلسینه کرب اولتردی رسولمز
بونکه خطاب ایدب یا ابوسفیان (لااله الا الله) دیه چک وقت اولدیمی ابوسفیان

لات و عزى نى نه قبلايم ديوب كير و چكاسه ده بالاخيره (لااله الاالله) ديدى
رسولز دى (محمد رسول الله) ديه چك وقت يتدى مى ديد كنده ابوسفیان
بونكه برازمهلت و يرديسه ده حضرت عباسك يا ابوسفیان اقرار و تصديق
ايتما كنگدن باشقه چاره يوقدر كورمازى سن عمر طشده قلعچى كوتارب
يورردى ماسى ايله (محمد رسول الله) ديوب ايمان كتوردى بونك ايمان ايتماسى
ايله حكيم بن حزام بدیل بن ورقادى مسلمان اولديلر حضرت عباس يار رسول الله
ابوسفیان مباحات و تفاخرى سون برذاتدر برر امتياز و ير سنك خوش
اولر ايدى ديد كنده رسولز كمدر ابوسفیانك ايويته كرسه اميندر هم
مسجد حرمه كرسه و ايولرينه كرب بيكلسه لر امين لردر ديدى .
ابوسفیان رسولزك مجلسندن قالب مکه مكرمه يه قايتدى مسجد حرمه
قومى يانينه وار ب (اى قوم اول كن عسكر محمدكدر شول قدر عسكر عظيم
ايله ككش كه مقابلت ايتميه هيچ طاقتمزدن كلاچك دكل) ديدى محمدنه ديدى
نه سويلدى ديد كنده ابوسفیانك ايويته كر نلر و مسجدده كر نلر هم چقمايب
ايولرنده قرار ايدنلر امين لردر ديو سويلدى ديدى بعداى جماعت مسلمان
اولنكر سلامت اولورسز ديدى ابوسفیانك زوجه سى هند بو كلامى
ايشند كنده ابوسفیانغه هجوم ايدب كلب صقالندن توتدى اى آل غالب
شول احمق قارت نى اولترنكر ديو چقردى ابوسفیان ياهند صقالمى بو شات
كوب غيرتلمه مسلمان اولماز ايسنك جزانكى آلورسن طوشنكى
چقارمه وار خانه يه كيت ديدى هنددخى خانه سينه كتدى مکه اهلى بو خبردن
غلغله واضطرابه دوشديلر نه قبلاچق لرن بلعديلر اكثرى مسلمان اولب
اطاعت ايتميه ميل قيلديلر فقط سهيل بن عمرو ايله عكرمه بن ابى جهل و صفوان
بن اميه بنى بكر و بنى حارث قبيله لرندن عسكر جمع ايلب مکهك تو بن طرفنده
(خندمه) نام محلهده محاربه و جنگ ايتميه حاضر اولديلر .
رسولز صلى الله عليه وسلم مکه يه يتكاج مکهك بر طرفندن كرمك او چون بر

فرقه عسکرایله زبیر بن العوام حضر تلر نی و دیگر طرفدن کرمک او چون دخی
 بر فرقه عسکر ایله سعد بن عباده حضر تلر نی مککنک تو بن طرفدن کرمک
 او چون بر فرقه عسکرایله خالد بن الولید حضر تلر نی تعیین بیورب قریش لر
 اوزلری تعرض ایتمه لر هیچ مقاتله قیلما نکر مکر ایرلردن سکر کسه نی
 خاتون لردن دورت نفر نی قتل ایند نکر کعبه نك پرده سینه یا بوشه لر ده دیدی
 ایرلردن اولانلری عکر مه بن ابی جهل صفوان بن امیه عبدالله بن سعد بن ابی
 سرح و عبدالله بن الزبیری و عبدالعزی بن خطل و حویرث بن نقید و مقیس
 بن صبابه هم حضرت حمزه نی قتل ایندن وحشی ایدی لر خاتون لردن اولانلری
 ابوسفیان نك خاتونی هند بنت عتبّه و ابن خطل نك ایکی جاریه سی دخی ساره
 نام خاتون ایدی .

مأمور اولان عسکر لر رسول نك ایتمک کچه مکّه مکر مه نك اورام لرینه اقرن
 اقرن کردیلر اهالی مکّه هیچ قایوسی تعرض ایتمیب قایوسی ایولرنده قایوسی
 مسجده قایوسی ابوسفیان ایونده قاپان ب تردیلر فقط مکّه نك تو بن
 طرفنده عکر مه بن ابی جهل جمع ایندن عسکری ایله خالد بن الولید که هجوم
 ایتمسه ده حضرت خالد جنک ایده رک تیزلک اوزره اون اوچ مشرکی قتل ایذب
 باشقه لر سی قاچد قتلردن صونک اول دخی مکّه یه کردی رسول علیه السلام
 حضرت خالد نك حرب ایتماسنی تعیب ایتمک دیلمسه ده مجبور اولدقنی بلب
 عفو بیوردی .

عساکر بویله کردکلرندن صکره رسولز قالغان عسکری تنظیم ایذب سلطنت
 و مهابت ایله مکّه مکر مه یه دخول و تشریف بیورب توغری مسجد حرامه
 وار ب کعبه نك ایشکی آلدینه توشدی الله تبارک و تعالی حضر تلرینه تشکر ایذب
 (لا اله الا الله وحده صدق وعده و نصر عبده و هزم الاحزاب وحده) دیدی
 قریش لر بارچه سی موضع مذبوره طویلاندیلر رسولز بونلره خطاب ایذب
 (ای قریش قوم لری بنم حقمده نه دیه سز حقمکرده نه قیلور دیوظن ایده سز)
 دیدی بارچه سی (قرداشمن نك اوغلی سن صاحب خیرات سن حقمزده هم خیر

امیداریده من) دیدیلر رسولز دخی (ای قوم قریش امین اولنکر هیچ قایونکره
 ضرر اولماس) دیو تسلیمت و امان و یردی بعد ازان کعبه معظمه نی یدی مرتبه طواف
 قیلدی اصحاب کرام هم طواف قیلدیلر کعبه نك مفتاح دار لر نندن مفتاحی طلب ایدب
 کندی قولی ایله کعبه نی آجب اچینه کردی اصحاب هم کردیلر کعبه نك اچنده اوچ یوز
 التمش بت و ارایدی (قل جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل كان زهوقا) ایه کریمه سنی
 اوقب هر قایوسینه اشارت ایتدی بارچه سی یوز توین توشدیلر کعبه نك اچنده
 هیچ قایوسن قالدر مایب پاك ایلدی .
 بعده قریش قومندن بیعت آلق او چون صفا طاعینه چقب اولتردی اهالی مکه
 بارچه سی رسولز نك قوائی دو تب اطاعت و اعانت ایتیمیه بیعت و عهد ایتدیلر
 خاتونلر نك بیعت ایتمالرینه نوبت کلد کده بونکه دک اچنیه خاتونلر نك قول لر نی
 تو تمدقندان بو مرتبه دخی قول ویر مایب حضرت عمر نك قول ویر ماسنی امر
 بیورب بارچه سی حضرت عمر نك قوائی تو تب بیعت ایلب مسلمان اولدیلر
 ابوسفیان نك زوجه سی هند نك مقتوله اولماسی ایله امر بیورسه ده اخلاص
 تام و خلوص قلب ایله اسلامی قبول ایتدکندن سنکره رسولز عفو ایلدی هند
 ایوینه قایتب سز لر نی بطالت و هلاکتده تو تب سز دیوب بارچه بتلر نی
 هلاک و برباد ایلدی .
 اهالی مکه نك بیعتی تمام اولد قده رسولز صلی الله علیه و سلم الله تبارک و تعالی که چوق ثنا
 و شکر لر قیلدی هم جماعت انصار غه خطاب ایدب (ای جماعت انصارین
 سز نك بلده نکره هجرت ایتدم خیریت کوردم هم قوت تا بدم حیاتم و مما تم سز نك
 شهر نکرده اولاجقدر) دیدی انصار کرام ای الله نك رسولی وطن اصلینکر
 فتح ایدلد کده بزم شهر مزه رجوع ایتمس دیو تفکر ایدب مغموم و محزون
 اولمش ایدک امیدی خلاص تا بدق دیدیلر .
 اولی و ظهر نمازی نك وقتی اولد قده رسولز حضرت بلال نك اذان ایتماسی
 ایله امر بیوردی حضرت بلال کعبه نك توبه سینه منب صوت بلیغ ایله اذان

ایتدی اذان طاوشی ایشدلدکده ابوجهلنک قزی نه عنیمت ادرکه اتامز
 بو حالی کورمدن فوت اولدی دیدی حارث بن هشام بو آوازی ایشتمدن فوت
 اولسام نه خوش اولور ایتدی دیوب افتانیدی لکن کوب ترمایب
 حارث بن هشام دخی مسلمان اولدی .
 مکه و قریش اهلی نك بهضسی ایمان کتورب بعضسی امان دیلب تحت اطاعته
 کر مالری ایله مکه مکرمه نی فتح ایتمک تمام اولدی ایمدی رسولنک قتل
 ایتمک ایله امر بیورمش کسه لرنک حال لرنی بیان ایده مز عکر مه بن ابی
 جهل قاجب یمن طرفینه کتمش ایکن زوجه سی ام حکیم نك شفاعتی ایله امان
 ویرلدکده عکر مه مکه مکرمه به عودت بیورب اسلام ایله مشرف اولدی
 صفوان بن امیه جده طرفینه قاجمش ایکن عمیر بن وهبنک شفاعتی ایله امان
 ویرلب اول دخی اسلام ایله مشرف اولدی عبدالله بن سعد بن ابی سرح حضرت
 عثمان نك شفاعتی ایله امان ویرلب یقاسنی قور تاردی حضرت حمزه نك
 قاتی وحشی دخی بر از مدت دن صونک رسولنک حضورینه کلب امان
 تلاب اسلامه داخل اولدی لکن رسولنک کوزمه هیچ وقت کورنمه حمزه نك
 مقتول اولماسی قابمه خطورایدب حسرت تم تجدد ایده در دیدی وحشی هم
 هیچ وقت کورنمدی عبدالله بن الزبیری نجران غه قاجمش ایدی مکه به عودت
 بیورب اسلام ایله مشرف اولدقنده امان ویرلدی عبدالله بن خطل که اصحاب دن
 ایکی کسه توعضری کلب جائی جهنمه یبر دیلر کذلک جاریه سی نك برسنی
 قتل ایلدیلر ایکنجه سی اسلامه دخول ایتمکی سببلی امان ویرلدی مقیس
 بن صبابه نی دخی قتل ایلدیلر خاتونلر دن بری ساره نام خاتون ایدی آنی هم
 قتل و اعدام ایلدیلر .
 رسولنک صلی الله علیه وسلم مکه مکرمه ده بر آزدت اقامت ایتیه قرار ویرب
 حوالی مکه ده اولان بتلری هلاک و اعدام ایتیه هم قبایلک و عشایری دینه
 دعوت ایتیه عسکر لر کوندردی خالد بن الولید حضرت تلرنی بر فرقه عسکر

ایله جذیمه قبیله سینه کوندردی مذکور قبیله زمان جاهلیتده خالدنک عمنی اولترمش اولدقلری سببلی خالد بونلردن انتقام الماقنی استرایکن بو مرتبه فرصت تابوب قورال و سلاح لرنی طاشلاب مطیع اولسه لرده قتل ایتمیه امر ییورب کوب کسه نی هلاک و برباد ایلدی بو حال رسول مزه ایرشدکده خاطر مانده اولب (ای ربم بن خالدنک قیلدقندن بری من) دیدی حضرت علی نی مذکور قبیله یه کوب مال ایله ییرب مقتول اولانلر نک دیت لرنی و یردی حوالی مکده اولان بتلر نک بارچه سی اعدام ایلدی قبایل هم اکثری اسلامیتی قبول ایتدیلر .

شول افتاده هو ازن قبیله سی نک هم تقیف قبیله سی نک و بولردن باشقه قبیله لر نک اسلامه قارشو محاربه یه حاضر انملری مسموع اولدقده رسول مز هم حاضر لب مجموع اون ایکی بنک عسکر ایله مکده ن چقدیلر (حنین) نام محل که یئدکلر نده دشمان عسکری کورندی دشمان عسکری یکر می بنک قدر اولب رئیس لری بنی نصر دن مالک بن عوف ایدی محاربه ده شدت و غیرت کوسترسو نلر او چون عسکر لر نک مال لر نی و خاتون لر نی و بالالر نی دخی کتور مش ایدی . رسول مز بو قدر عسکر عظیم ایله چقما سندن اصحاب کرام دن بعضی لری بو مرتبه عسکر مز کوب اولدی غلبه ایدار مز دیوالله تعالی نک نصرت و اعانتی بر طرفه قویه رق سویلا دکلی سببلی الله تبارک و تعالی اهل اسلام نک غلبه سی عسکر ایله اولمایب فقط کندی نک نصرتی ایله اولماسنی تقریر او چون محاربه نک اولنده اهل اسلامه مغلوبیت کوسترسه ده اخیره اهل اسلامه نصرت و یاردم و یرب تمام غالب و مظفر اولب مشرکلری شول قدر قردیلر که حضرت طلحه یا لغزی یکر می کسه نی قتل ایلدی رسول مز نک (من قتل قتیلا فله سلبه) دیکن سوزی اشبو محاربه ده ایدی مشرکلار مغلوب اولب قاچدیلر کوب کسه لری اسیر دوشدی خاتونلری بالالری دخی اسیردوشدیلر کتورن مال لری دخی بی حساب ایکن بارچه سی اهل اسلامه کردی .

فخر عالم اسپر لری و مال لری (جمرانه) نام محل که پردی کنیدی دخی عسکری
 ایله طایف شهرینه کتدی حنین ده مغلوب اولان مشرکلار بارچه سی طایف نك
 حصارینه کرب بیکنمش لر ایدی طایف که واردیلر یکر می کون قدر محاصره
 قیلب قرار قیلدیلر لکن همان فتح ایتمک میسر اولمدغندن عودت بیورب
 جمرانه یه کلدیلر محل مذبوره کلدیکنندن صکره اموال و سبایانی تقسیم ایتمیه
 شروع ایذب فتح مکه وقتنده مسلمان اولان قریش لرنک قلب لری اسلامه
 الفت تابسونلر اوچون مذکور مال دن زیاده چه حصه بچقارب اکابر
 و اشرافلرینه یوزرتوه باشقلرینه قرقرتوه احسان بیوردی قران کریم ده
 مصرف زکوٰتدن عدایدان (مولفه قلوب) اشبونلر در انصار کرامنک حصه لری
 بویله اولمدغندن خاطر مانده اوله رق شکایت ایتمه لرده رسولن سز نك مال غه
 نه احتیاجکنر وار الله نك رسولی نك کند شهر نکرده اقامت ایتمسینه قناعت
 ایتمیور سزمی دیدکنده راضی مز هیچ ویر مسکنده تعرض مز یوق دیوب
 سکوت ایلدیلر هوازن قبیله سندن مسلمان اولب کلنلره مال لرنی و عیال لرنی
 ویرلدی حنین ده ریاست ایدن مالک بن عوف حضور سزوله کلب مسلمان اولماسی
 ایله بونکه هم یوزرتوه ویرلدی . ان دن ایتمه اولدیلر کسینه یوق سز
 رسولن اموال و غنایم نك تقسیمنی تمام ایذب مکه مکرمه یه واردی کعبه اللهنی
 طواف ایندی عتاب بن اسید حضر تلرنی مکه ده امیر و رئیس ایلدی احکام شرعیه
 و اسلامیه نی تعلیم اوچون معاذ بن جبل حضر تلرنی هم مکه ده قالدردی کنیدی
 اصحاب کرام ایله مکه دن جقب ذی القعدة آنی نك اخیرنده مدینه یه تشریف بیوردی
 مدینه دن چقد قلی او ننجی رمضانده اولب فتح مکه یکر منجی رمضانده ایدی .
 بوسنه ذی الحجه آینه رسولن نك اوغلی (ابراهیم) ماریه قبطیه دن منولد اولدی .
 خطبه اوقق اوچون بوسنه ده رسولنزه منبر یا صالیدی اوج درجه لی ایسیدی
 اسلام ده اولان منبر لرنک اولکسی اشبودر . ان دن ایتمه اولدیلر کسینه یوق سز
 طوقنچی سنه

بوسنه رسولز قبایل وعشایرنک زکوة لر نی آلق او چون اطرافه عامل لر
 کوندردی مشهور محاربه لر دن تبوک محاربه سی دخی بوسنه ده ایدی ییانی
 شویله درکه قیصرنک اهل اسلامه قارشو محاربه یه کلماسی مسموع اولدوقده
 رسولز هم عسکر حاضرلیه امر یورب اوتوز بنک قدر عسکر ایله رجب
 آینه مدینه دن چقدی مقابل اولان عدو بیک قوتلی اولماسی ایله سفرهم
 یراق وبعید اولماسی ایله بو محاربه دن اعتذار قیلب مدینه ده بعضی صحابه لر
 قالدقی کبی منافق لر دخی قالدیلر قیصر محمدکه جزاسنی ویرردیدیلر (تبوک)
 دیدکمز شام ده بر محل درکه مدینه دن اون دورت کونلک مسافه در رسولز مذ
 بور محل که دک واردی لکن عدو طرفدن هیچ استعداد کورنمک سیبیلی
 سالما مدینه منوره تشریف یوردیلر بونلر محاربه ده وقت منافق لر (ضرار)
 دیو تسمیه ایدلن مسجدی بنا ایتمش لر ایدی بعد العوده رسولز هلاک
 وبر باد ایلدی .
 حضرت ابوبکر نی امیر ایدب اوچ یوز آدم ایله مکه یه فرض حج نی قیلمایه
 ییردی قبایل هم مکه یه کلب ابوبکر ایله حج قیلدیلر کیفیت مشروعه ایلان قیلنغان
 حج نک اولی بودر بوسنه مشرکلار هم جاهلیت و قدده قی کیفیت ایله حج لر نی قیلدیلر
 حضرت ابوبکر مکه یه کتدکندن سنکره بر آة سوره سی نازل اولمش ایدی رسولز
 حضرت علی نی موسم حجده مذکور سوره نی اوقق او چون مکه یه ییردی
 اول هم وارب بعد الحج (بر آة) سوره سنی اوقب بویلدن صونک مشرک
 اولان ادمنک حجده اولماس سز لقتی بیان وعیان ایتدی مشرکلاره بو حال
 آخر کلب چاره سز مسلمان اولدیلر .
 اهل طایف رسولزه کشی لر یبرب دین اسلامه داخل اولدیلر .
 طی قبیله سندن اولان عدی بن حاتم مذبور سنه ده اسلام ایله مشرف اولدی .
 ملة اسلامنک قوت وترقیسی شول درجه یه کلدیکه عربستان ده اولان قبایل
 هر قایوسی خوفه دوشب رسولزه ایلیچی لر یبرب اسلامه دخول ایتمالر نی

سوال ایدب (فوج) (فوج) کلب اسلامه داخل اولمیه باشلادیلر شول
 ائتاده (اذ اجاء نصر الله والفتح ورايت الناس يدخلون في دين الله افواجا
 فسبح بحمدي ربك واستغفره انه كان توابا) ایه کریمه سی نازل اولدی بوسنه ده
 رسولنک کریمه محترمه سی ام کلثوم رضی الله عنها وفات ایتدی هم منافق
 لرنک رئیس عبد بن ابی بن سلول فوت اولدی رسولنک بونکه نماز اوقب هم
 قبری یاتنده اولرب معفو اولماسنی طلب ایدایورایکن (لاتصل علی احد منهم
 مات ابد اولاتم علی قبره) ایه کریمه سی نازل اولدی مشرک لارنک هیچ
 قایوسینه نماز اوقب هم قبر لرنده اولرب معفو اولمالرنی سوال ایتمه
 دیکن معناده دراهمه زینت کبری ایدایورایکن
 (ایت) اوتنجی سنه
 بوسنه رسولنک خالد بن الولید حضرت تارانی (نجران) اهلنه بیردی اسلامه دعوت
 ایت قبول ایتمه لر مقاتله ایدرسن دیدی اهل نجران قبول ایتدیلر نجرانده
 نصاری دیننده اولانلر هم وارایدی مسلمان اولما ینجه مدینه به کلب جزیه
 ویرمیه راضی اولوب قریه لرینه عودت ایتدیلر .
 رسولنک علی رضی الله عنه نی اهل یمن که اسلامه دعوت ایتمیه بیردی همدان
 اهلی بارچه برکونده مسلمان اولدیلر یمن ده اولان طوائف دن غیر لری
 هم قبول ایتدیلر رسولنک بو خالدن ممنون اولب سجده شکر قیلدی اشبو
 اوتنجی سنه رسولنک حج قلمایه نیت ایدب قربانلق وهدیه لر البوب قرق بنک
 قدر حجاج ایله یکرمی بشنجی ذی القعدة ده مدینه دن حقب ذوالخليفة
 نام محل که يتدکنده احرام بغلدی دوردنچي ذی الحجه ده مکة
 مکرمه به ایتدیلر اطرافدن مسلمان لر هم حج که کلدیلر بوسنه ده
 حجاجنک مقداری یوز بنک اولب مهابت وسلطنت ایله ادحج قیلندی کیفیت
 حجنی عندمزد مملوم ومشهور اولان روش ایلان قیلدی لر عرفانده خطبه
 اوقب وعظا ونصیحت ایتدی اهل مسلمین سزه ایکی نرسه قالدیره من شول

ایکی کہ تمسک ایدار سه نکر ضلالتدن قور تلور سن بری کتاب الله دیگر ی سنه رسول الله دیدی مذبور کونده رسولنزه (الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا) ایه کریمه سی نازل اولدی معنای لطیفی شول در که بو کون سننک دینکزی کامل ایتدم و سز نك اوزر نکره نعمتی تمام ایتدم هم دین اسلامی اختیار ایتدم دیمک اولور بو آیه کریمه او قل قد قد حضرت ابو بکر رسولننک وفاتی قریب اولدقنی فهم ایدب آغلدی پیغمبر من منایه کلد کنده دخی خطبه اوقب احکام شرعیه و اسلامیة نی بر بر بیان ایدب تبلیغ ایتدی بعد (ای ناس تبلیغ ایتدم می) دیو صورتی حاضر اولانلر بارچه سی تبلیغ ایتدنک دیدیلر (ای ربم شاهد اول) دیدی امت لره و داع ایدب دعالم قیلدی اصحاب رسولننک بویله معامله سندن اجلی قریب اولدقنی استدلال ایتدیلر رسولننک کندی هم (ای ناس بوسنه حکم لر نی بدن او کر انب قالو نکر بوندن صونک بو محله بنم ایله کور شه مز سنن) دیدی هم طواف و داع قیلدی حج تمام اولدقن صکره حججاج رسولننک ایله و داع لاشب محل لرینه تاغلدیلر رسولننک هم اصحاب کرام ایله مدینه منوره په عودت و تشریف بیوردای لمانا رسولننک حج فرض ایدلکدن صکره رسولننک قیلغان حجی فقط اشودر رسولننک اوغلی ابراهیم نك وفاتی دخی بوسنه ده ایدی مذبور نك وفاتی کون قویاش تولدقدن ادمی لر ابراهیم نك وفاتی او چون طو تلدی دیدیلر رسولننک بوندن آگاه اولب (آی ایله قویاش الله تعالی نك وحدانیت و عظمتینه دلالت ایدن علامت لر در انلر هیچ کیمنک مماتی و حیاتی او چون تو تلنزلر) دیدی بوسنه یمامه ده (مسئله الکذاب) دعوائ نبوت قیلدی کبی یمنده (اسود عنسی) هم بنی اسد قبیله سی نك شیخی (طلبه بن خویلد) دعوائ نبوت قیلمایه باشلادیلر رسولننک بونلری هلاک ایتیمه استعداد او چون امر بیورب هم هر قایوسی نك مغلوب اولمالرندن خبر و یردی اسود عنسی رسولننک حیاتی وقتنده قتل ایدل مسلیمة الکذاب حضرت ابو بکر خلافتنده اعدام

وهلاك ايدلدى طليحه بن خويلد هم حضرت ابو بكر خلافتنده اهل اسلام دن مغلوب اولدقندن صونكره شامه قاجب قبيله سى مسلمان اولدقده طليحه هم اسلامه دخول ايتمى ايله بحاله قويلدى .

☆ اون برنجي سنه ☆
 بوسنه نك صفر نده شام طرفينه بيرمك او چون عسكر حاضر لميه امر بيورب اسامه بن زيد حضرت تلزنى امير ايدلى اهل اسلام سفر و محاربه او چون استعداد قىلب يورر لرايكن مذبور آينك اخير نده چهار شنبه كون رسولزده مرض و خسته پيدا اولدى .

مرضى نك ابتدا سى زينب بنت جحش رضى الله عنهانك ايونده ايدى ميمونه رضى الله عنهانك ايونه وارد قنده بارچه خاتونلرنى جمع ايلب حالة مرضنده عايشه حجره سنده ياتمقنى استيدان قىلدقنده بارچه سى اذن و رخصت و يرديلر . رسولز مريض و خسته اولسه ده همان عسكر نك حاضر لئمه سنى امر بيورب تدبيرن قىلور ايدى لىكن عسكر نك چقماق كوئى بر آزاخير ايدلى . نماز وقتى اولب اذان او قلسه رسولز حجره سندن مسجده چقب امام اولور ايدى منبره منب و عظ و نصيحت قىلب مهاجر لر نك انصار ايله انصار نك مهاجرين ايله حسن معامله و اتفاقدن اولمالرنى امر و توصيه قىلور ايدى .

بركون دخى منبره چقب و عظ و نصيحت قىلدقندن صونكره (اى ناس بنم اوزرمده قايونكر نك حقى وار طلب ايتسون قايونكر نك آرقاسينه اوزغان اولسام بنكه اوزسون ديدى بو كلامنى تكرار قلب اعاده ايتدكنده بر آدم اوچ درهم حقم وارد بود عوى قىلدى رسولز در حال ادا و قضا قىلب مذبور نك حقتنده دعالم قىلدى هم بو مرض ايله كندى نك وفات و رحلت ايداچكى اصحاب كرامه اعلان بيوردى .
 وفاتينه اوچ كون قالدقده مسجد جماعته چقمايه اقتدارى اولمادغى حالده

حضرت ابوبکر نك امام اول نماز قیلماسنی امریوردی حضرت ابوبکر
رسولمزنك وفاتینه دك اونیدی نمازده امامت ایلدی .
ربیع الاولنك اون ایکیچی کونی رسولمزر آزا فاقمت و سهولت تابعاسی ایله
ایرته نمازنی قیلمق اوچون مسجده چقدی اصحاب کرام بونی کورب رسولمزنك
مرض و خسته سی تیزدن دفع ایلسه کرك دیوب مسرور و ممنون اولدی لر لکن
اشبو کون بعد الصلوة رسولمزنك مرض و زحمتی از تمقده اولب زوال وقتنده
روح پرفتح لری اعلاء علیینه رحلت و عروج ایلدی صلوات الله تعالی علیه
واله اجمهین .

فجر عالم مزنك دار بقایه ارتحالی ربیع الاولنك اون ایکنده دوشنبه کونی
اولب سن شریف لری هم آلمشه بالغ اولمش ایلدی .
اسامه رضی الله عنه عسکرینه انتقال ایتمیه امر بیورب اطلارینه اطلانمقدم لر
ایکن والده سی ام ایمن دن رسول اکرم فوت اولدی دیو خبر ایر شماسی ایله
مدینه به عودت بیوردیلر حضرت تمزنك ارتحالی اصحابنك هم معلوم لری اولد قده
بارجه یغلامیه آه اولتمیه باشلاب شاشرب منور اولان مدینه مظلم و قرانغو
کورندی حضرت فاطمه حضرت حسن و حسین و ازواج مطهره کذلک اختیار
سز یغلاب بی هوش اولمق درجه سینه کلدی لر .
حضرت عمر اصحاب کرامنك یغلاقلرنی آه و فغان ایتمکلرنی کورب نه چون
بیله آغل سزو الله محمد فوت اولمدی فقط الله تبارک و تعالی نك جناب قدسینه
توجه ایلدی دیوب غیرت اید ایور ایکن بونك کلامنی حضرت ابوبکر سماع ایدب
یا عمر بویله دیمه رسولنك وفات اولماقی حق و ثابت درد دیوب ناسه اعلام ایلدی هم
(وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم
ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضر الله شیئاً و سيجزى الله الشاکرین) آیه کریمه سنی
اوقب (انک لمیت وانهم لمیتون) آیه ککریمه سنی دخی اوقدی بعد
(ای ناس محمد فوت اولدی لکن محمد معبود دکل فقط الله تعالی به عبادت طریقنی

کوسترن ادم در محمد فوت اولسه ده الله تعالی باقی وابدی در عبادت قیلماقدن
 آیر لمانکر دین اسلام ده ثابت القدم و برقرار اولنکر) دیو وعظ و نصیحت
 قیلدی اصحاب کرام بارچه سی رسولنک حقیقه فوت اولدقنی تصدیق ایدب
 مسکن لرینه تاغلدیلر .

اشبو کون انصار کرام دن خزر ج قبیله لر ی بنی سعد صفه سینه توبلانب
 رئیس لر ی اولان سعد بن عباده حضرت لر نی امیر دیکمیه محاوره قیلدق لر ی
 کبی اوس قبیله لر ی دخی مقتدا به لر ی اسید بن حضیر نی انتخاب ایدب
 مشاوره یه توتندیلر .

حضرت ابوبکر بولرنک مشاوره لر نی ایشدب حضرت عمر و ابو عبیده
 ایله در حال مجلس مذبوره واردی رسولنک اصحاب ندن اکابر و فاضل لر ی
 اولان اوچ ذات بردن کر مالری ایله انصار کرام ساکت اولوب نه سویلر لر
 دیو منتظر اولدیلر .

حضرت ابوبکر قیام ایدب الله تبارک و تعالی که حمد و ثنا او قدی بعد انصار اخیاره
 خطاب ایدب (بو امت مقدم ده بت لره عبادت قیلور لر ایدی جناب حق
 عبادتکه مستحق و معبودینه لایق کنیدی اولدقنی اعلام او چون رسول کوندردی
 عرب قومینه بابالر ی نک دین لر نی ترک ایتمک بیک کوچ و اغر اولسه ده مهاجرین
 قبول ایدب همه دن مقدم ایمانه کلدیلر الله نک رسولینه اطاعت ایدب مشرکلار نک
 اذا و جفالرینه صبر قلدیلر رسولنک وفاداری و صدیقی هم قبیله سی انلر در بنا
 علیه امامت و خلافته مستحق انلر اولدقنده شک و شبهه یو قدر ای انصار کرام
 سز نکده فضل نکر و دینده تقدم نکر انکار اولنه من الله تبارک و تعالی حضرت تار ی
 رسولینه قوت و غلبه نی سز نک واسطه نکر ایله ویردی نصرت و یاردم ایدب
 جانلر نکر ی فدا ایتمک مهاجرین دن صونک اصحابنک و امتنک افضل سز لر در
 بونی هیچ کم انکار ایده مز لکن عرب قومی اچنده قریش قبیله سی مشهور
 و مکرم در امام و مقتدا به نی بو قبیله دن تعیین بیور لسه عربلر اطاعت و انقیادده

اولور لر رسولنك (الائمة من قریش) دیما سنی هم اشدتم دیدی حضرت
 عمر دخی بونی تایید و تقویه قلب کوب اسوز لر سولیدی انصار کرام هیچ
 شی دیما یب مطالعه و تفکره قالدیلر . *کتاب الامتصاص*
 اچلرندن حباب بن منذر نام صحابه قیام ایدب سزدن برامیر سزدن برامیر دیدی
 حضرت عمر ایکی امیر اولنه من پیغمبر قابو قبیلهدن در خلیفه سنی دخی شول
 قبیلهدن اولمه و الله عرب قومی اطاعت ایلمز لر و انقیاد ایتمز لر دیدی .
 حباب بن منذر بولنک قارشو (ای انصار بودینه عرب قومی سزنك قلدچنکر
 سایه سنده اطاعت ایلدی لر حقنکری باشقینه ویز منکر دیدی حضرت عمر دخی
 جوابه توتیب مجادله و منازعه باشلاندى . *کتاب الامتصاص*
 شول وقت ابو عبیده قیام ایدب (ای انصار بودینك انتشاری و ترقیینه
 سبب سزایدنکر بوزلماسینه سبب دخی سز اولمانکر صاقلانکر) دیدی آنک
 اوزرینه انصار دن بعض لری قیام ایدب (رسولنر قریش دن ایدی خلافت
 و نیابته اخق دخی آنردر) دیدی لراه *کتاب الامتصاص*
 انصارنك قریش لری انتخاب ایتیمه میل لری کورندکده حضرت ابوبکر
 ای انصار سزه بوا یکی قریشی لری اختیار ایتدم قایوسنی اختیار ایتسه نکر
 ایتنکر دیوب حضرت عمر ایله ابو عبیده رضی الله عنهما نی کورنددی بولنر
 ایکسی بردن رسولنك تقدیم ایتدکی آدم وارده بوا مره مستحق دکل مز دیو
 امتناع ایلب بوا مرنك صاحبی حضرت ابوبکر در دیوب بیعت ایتیمه نیت
 قیلدقارنده انصار دن بشیر بن سعد رضی الله عنه ابوبکرنك قولنی دوتیب بیعت
 ایلدی آنک اردنچه حضرت عمر و ابو عبیده بولرنك اردنچه باشقه انصار بیعت
 ایدب حضرت ابوبکرنی خلیفه و مقتدا به ایلدی لر . *کتاب الامتصاص*
 زبیر بن العوام و مقداد و سلمان الفارسی و ابوذر عفراری عتبه بن ابی لهب
 و بولردن باشقه بعضی هاشمی لر بولر حضرت علی که بیعت ایده مز دیوب امتناع
 ایلسه لرده کوب مدت اوزمدی آنلر دخی بیعت ایلدی لر . *کتاب الامتصاص*

حضرت ابو بکر خلافتی نک ایکنچی کوننده نمازده خطبه او قدی وعظ و نصیحت
 قیلدی کندی نک خلیفه اولدغنی اعلام و اعلان بیوردی بعد حضرت رسولی
 تکفین و تجهیز ایتیمیه استعداد ایله نکر دیوامر ایلدی .
 اصحاب کرام رسولی دفن ایداچک اورن خصوصنده اختلاف ایدب بعض لری
 مکه یه ایلته مز بعض لری مدفن انبیا اولان قدس شریفه ایلته مز بعض لری
 مدینه ده دفن ایده مز دیدیلر شول وقت حضرت ابو بکر قیام ایدب رسول
 اکرمک (الانبیاء یدفون حیث یموتون) دیماستی اشدتم بونکه نظرا
 تسلیم روح ایدن حجره ده دفن ایتمک لازم کلور دیدی اصحاب کرام دخی
 بونکه اتفاق ایدب حضرت عایشه نک حجره سنده دفن ایتیمیه نیت قیلدی لر لکن
 قبرنی لحد ایله می قیله مز لحد سزمی قیله مز دیود دخی اختلاف ایتدی لر اولو وقت قبرنی
 ایکی صحابه قازر ایدی بری لحد ایله قیلور ایدی بو ایسه حضرت طلحه ده در ایکنچی سی
 لحد سز قیلور ایدی بو ایسه حضرت ابو عبیده در اخیر ده بو ایکی نک قایوسی مقدم
 کلسه شول کیفیت ایله قیلور مز دیو اتفاق ایدب هر ایکسینه داعی ببردیلر حضرت
 طلحه مقدم کلماسی ایله رسولنک مرقد و قبر شریفلرنی لحدلی قیلدی لر .
 رسولنزی غسل ایتیمیه حضرت علی مأمور اولب حضرت عباس و اوغلی
 ابوالفضل اعانت ایدب قثم بن عباس اسامه بن زید صوصالدیلر غسل قیلدرب
 کفن سارد قارندن صونکره اصحاب کرام فرادی نماز قیلب ربیع الاولنک اون
 دور تنده چهارشنبه کون دفن ایلدیلر صلی الله تعالی علیه و آله الطیبین
 الطاهرین امین .
 (فایده)

خلیفه رسول ابو بکر رضی الله عنه رسولنزی دفن ایلدکن صکره تدبیرا
 خلافته شروع ایدب اسامه رضی الله عنه نی جمع ایدلن عسکری ایله رسولنک
 تعیین بیورغان محلینه ببردی حضرت اسامه شامه وارب محاربه قیلب
 غلبه و ظفر ایله سالما موال و غنایم الو ب مدینه یه تشریف و عودت بیوردی .

رسولمزنك و فاتی ایشدب عرب قیلهلری نك اكثری ارتداد قیلب عامل
 و حاكم لرنی شهر لرندن چقاردیلر رسولمزدن صونك دعواى نبوت قیلانلر
 اولدق كیبى طاعته كرن طایفه لر دخی ارتداد قیلمالری سببى ملة اسلامه
 مقابل و عدو چوق اولب اهل اسلامك امورى برعكس و مضطرب اولب
 هلاكت و تنزل درجه سیننه یقین اولدی لکن حضرت ابوبكر نك همتی و غیرتی
 سببى بار چه سى نك فساد و بطالت لری محو و اعدام ایدلب قبايل عرب دخی كلا
 اسلامه رجوع و دخول ایتمالری ایله ملة اسلام رسولمزعصر نده قى كبی كمالت
 و سلطنت درجه سیننه كلدی .
 رسولمزنك عصر نده اسلامیتك انتشارى فقط عربستانده اولب عراق و شام
 و مغرب طرفلرنده نفوذى یوق ایدی حضرت ابوبكر عربستاننى اصلاح
 ایتدكشدن سنكره عراق و شام طرفلرینه عسکر كوندرب كوب شهر و قلعه لر
 فتح ایدلب ملة اسلام دخی بو طرفلره انتشار ایتمیه باشلادی ایكى سنه اوچ آی
 خلافت قیلدقدن صونك اون اوچنجى سنه جمادى الاخیره نك یكرمى ایکیسنده
 چهارشنبه كون خلیفه من حضرت ابوبكر دار بقایه رحلت و ارتحال ایلدی سن
 شریفلری التمش اوچ که بالغ اولمش ایدی مرض موتبنده حضرت عمر نى خلیفه
 و امام قیلمايه جمیع اصحاب دن بیعت الماسی ایله مذبور دن صونك حضرت عمر
 اهل اسلامه رئیس و خلیفه اولدی .
 حضرت عمر خلیفه اولدقدن سنكره ملة اسلامك انتشار و ترقیسنه شروع
 ایدب تدبیر خلافت و حربده شول قدر اجتهاد قیلدیكه آزمدت ظرفنده
 اسلامیت شرق و غرب طرفینه منتشر اولدی عراق و شام و مصر و اسکندریه

و بوردن ما عدا کوب ولایت لر فتح ایدلدکی کبی کسری لرنک تحت
 پای لری اولان میدان شهری دخی فتح ایدلب کنوز کسری مدینه به
 کتوردی فارس مملکتدن مرور ایله اذر بیجان طرف لرنی مالک اولب
 قافقاز یایه یتب باب الابواب و تفلیس شهر لرنی دخی فتح ایلدیله لیکن بحر جزدان
 مرور ایتمدکری سببلی استرخان و بلغار ولایت لری اول وقت فتح ایدلمدی
 حضرت عمر وقتنده ملة اسلام شول قدر قوت تابدیکه یر یوزنده بونکه مقابلت
 ایداجک دوات و مملکت قالمدی بارچه سی خوفه واضعار ایه دوشدیله
 هم قسطنطنیه که وارب محاربه قیلب محاربه وقتنده غلبه قیاسه لرده استانبول
 شهرینه کر مک عسیر اولدقی سببلی تماما فتح ایتمک میسر اولدی خلیفه من حضرت
 عمر یکر می او چنچی سنه ذی الحججه آبی نک یکر می دور تنچی کوننده شنبه کون
 وفات اولب یکر می دور تنچی یل محرم باشنده دفن ایدلدی مدت خلافتی اون
 یل آتی آی اولب سن شریف لری ایلی یش که ایر شمش ایدی رضی الله عنه و ارضاه
 حضرت عمر اوزندان صونک خلافته هیچ کنی تعیین ایتما یب آتی صحابه
 آرا سنده مخیر قیلدی بو آتی کسه اتفاق ایدب قایوسنی انتخاب ایتسه لر خلیفه
 شول اولوردیدی اول آتی صحابه حضرت علی و حضرت عثمان و عبدالرحمن بن
 عوف سمد بن ابی وقاص طلحه بن عیدالله زبیر بن العوام در (اصحاب شوری)
 دیدکمز اوشبو ذاتلر در مذبور ذوات کرام مشاوره قیلب حضرت عثمان نک
 خلافتینه اتفاق ایدب بیعت و عهد ایلدیله حضرت عثمان خلیفه اولد قندن صکره
 دخی تدبیر خلافت و سیاسته شروع ایدب ملة اسلامک خدمتده اجتهادنی بذل
 و صرف ایلدی زماننده بعضی شهر لر فتح ایدلدکی کبی قرآن کریمی جمع و ترتیب

قیلدرب اهل اسلامی ممنون ایلدی . مصر و کوفه اهل مذبورنک وضع ایتمش
 امراسی خصوصنده راضی اولماسیب خلافت دن خلع ایده مز دیو مدینه یه
 جیشب کلدیلر مروان بن الحکم نک مصر امیری عبدالله ابی سرح قه محمد بن
 ابی بکر نی قتل ایتمک دیویازمش مکتوبی نک مهری هم رسولی حضرت عثمانک
 اولماسی ایله بو خطنی حضرت عثمانه نسبت و یرب خاین ایمش دیوب اوچ کون
 محاصره قیلد قلدن سنکره بچاره نی قتل و شهید ایلدیلر بو واقعه نک بیانی بیک
 طویل در لکن مونده بیان ایتمک مناسب کورلمدی تفاصیلنی مراد ایدن ذواتنک
 تواریخ کتابلرینه مراجعت ایتماری مأمولمزدرد .
 حضرت مذبورنک مقتول اولماسی ذی الحججه نک اون سکر نهچی کونده ایدی
 مدت خلافتی اون ایکی یل اولب سن شریفی یتمش بیش که بالغ ایدی .
 حضرت عثمان دن صونک اهالی مدینه و مکه حضرت علی که بیعت و یرب خلیفه
 قیلدیلر لکن شامده امیر و والی اولان معاویه بن ابی سفیان نک حضرت علی حقتنده
 اجتهادی خطاء کیتب بیعت و اطاعت ایتمدی ایکسی نک آراسنده کوب
 محاربه لر واقع اولب کمال و اتحادده بی نظیر اولان ملة اسلام آراسینه اضطراب
 و تفریق تو شدی هم دین اسلامه مقابل و عکس اولان خوارج و بوزغ نلر پیدا
 اولب اهل اسلامده اتفاق یوق لق سببلی همیشه زیاده لشمقده و آرتقمده اولدیلر
 بر کون خوارج دن اوچ کسه اتفاق قیلدیلر که بر من علی نی بر من معاویه نی بر من
 عمرو بن العاص نی قتل ایدا مز دیدیلر بو اوچنک بری حجاج بن عبدالله ایدیکه
 حضرت معاویه نی قتل ایتمیه وار ب مسجده قلیچ ایله اوردی لکن جراحی
 آزا اولب حضرت معاویه تیز سلامت و صحت تابدی عمرو بن العاصقه و ارغانی

عمرو بن بکر ایدی اول کون ابن العاص مسجدده او لمدغی سبیلی قتل میسر اولدی
 او چنچی لری عبدالرحمن بن ملجم ایدی که حضرت علی نی قصدایدب کوفه یه
 واردی علی رضی الله عنه مسجدده کلامایه چقمش ایکان لعین مذبور آغولی قلاچی
 ایله آردندن کلب چابدی قلچنک جراحی قوتلی و آغرا اولدغندن علی رضی الله
 عنه قر قنچی سنه اون یدنچی رمضانده جمعه کون دار بقایه رحلت ایدی کوفه
 شهرنده دفن ایدلب عدو و مقابیل لر نك سوء قصد لرندن خوف ایدب مرقد
 شریفارنی اختفا و یاشرن ایدلدی مدت خلافتی اوج سنه اولب سن شریف لری
 آلمش اوچه ایر شمش ایدی .
 حضرت علی نك و فاتندن صونك تبعه سی حضرت حسن که بیعت ایستسه لرده ملة
 اسلام اراسنده وقوع ایدن فتنه و فسادنی تسکین او چون حضرت حسن امر
 خلافت و ریاستنی حضرت معاویه یه تسلیم و تفویض ایدی موتدین صونك
 حضرت معاویه مستقلا خلیفه و رئیس اولدی معاویه نك اوغلی یزید وقتنده
 حضرت حسین خروج و ظهور ایستسه ده مقتول و شهید اولماسی ایله خلافت
 همان بنی امیه ده قالدی بو طایفه دن کان خلفا و امر نك عدد لری اون دورت اولب
 مقرر خلافت و حکومت لری دیار شامده دمشق شهرنده ایدی بنی امیه دن
 اولان خلفانك بعضی لرنده ظلم و قهر صفتی اولسه ده ملة اسلامه خدمت لری
 چوق و بی حد اولدی بولر نك وقتنده کاشغر و ترکستان و هندستان طرف لری
 فتح ایدلکی کبی اندلس و عرب نظه و قرطبه طرف لری دخی فتح ایدلب دین
 اسلام اقصای مشرق و مغربه منتشر اولدی مدت خلافت لری یوز او توز اوج
 یلغه چه ممتد اولب مذبور سنه ده ال عباس خراسان طرفندن خروج ایدب

مروان بن محمدنی قتل ایتدککرنده خلافت و ریاست بنی العباس النده اولدی .
 بنی العباس دن خلیفه اولانلرنک اولکسی سفاح عبدالله بن محمد بن علی بن
 عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب القریشی الهاشمی در ایکنچی سی مذبورنک
 قرنداشی منصور بن محمد در .
 سفاح و تمتنده مقر حکومت و اداره انبار شهرنده ایلی لکن منصور خلیفه
 (بغداد) شهرنی بنا قیلب مدار خلافت و سلطنت نی بغداد شهرینه نقل و تبدیل
 ایلی بو طایفه دن کلن خلفانک عددرلی او توزیدی اولب الی یوز او توز آلی
 یلغه چه خلافت ایلیلر مذبورسنه مستعصم خلیفه و قمتنده تا تارلر بغداد
 شهرینه استیلا قیلب دار خلافت نی و کتاب خانه لری هلاک ایلب کتاب لری
 دجله یه صالدقاری کبی خلیفه نی هم قتل و اعدام قیبال عباسنک بغدادده
 خلافتلرن محو ایلیلر بو طائفه دن المستنصر بالله احمد نام شخص مذکور فتنه دن
 قاجب مصرغه وار ب دار خلافت دن اولماسنی اظهار و دعوی ایتدکنده سلطان
 مصر مذبوری خلیفه و رئیس ایلی مصرده بونک اولاد و نسلندن کلنلر توقز
 یوزیکرمی یدنجی یلغه قدر خلافت قیلسه لرده فقط خلیفه اسمنده اولب قوت
 و اداره سلطان لر تصرفنده اولدی . خلفاء بنی العباسنک بغدادده انقراضی
 و انقطاعی بعدنده ریاست عمومی ال عثمان تصرفینه دخول و انتقال ایلی
 بودولتنک ایتداتشکللی الی یوز طقسان توقزنجی سنه ده اولب ریاست و سلطنت نی
 مالک اولان بابالری عثمان نام اولدقی او چون دولت عثمانی و عثمانلی
 دیلور یدنجی سلطان محمد استانبول شهرنی فتح ایلدکندن سنکره

مذکور شهری تحت پای و محل اداره ایلی بوندن مقدم تحت

پای لزی بروسه شهری ایلی استانبولنک تاریخ فستی

سکر یوز ایلی یدنجی سنه ده اولب تاریخ فتح او چون

شول عصرنک بعضی علماسی (بلده طیبه) ایه

کریمه استخراج و تعیین ایلی انتهی

تالیف و تحریره بنک اوج یوز آلتنجی

۱۳۰۶ سنه محرم باشنده شروع

ادلب رجبنک ایکنجی یومنده

تمام و حتام اولدی

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...